Gemeente Voorschoten

Programmabegroting 2020

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten
Postbus 393
2250 AJ Voorschoten
Inlichting: gemeente@voorschoten.nl

Inhoudsopgave

Algemeen 4
Inleiding 5
Leeswijzer 9
Financiële samenvatting 12
Exploitatie 12
Vermogenspositie 23
Beleidsbegroting 25
Recapitulatie 26
P0 Bestuur en ondersteuning 27
P1 Veiligheid 44
P2 Verkeer en vervoer 49
P3 Economie 55
P4 Onderwijs 61
P5 Sport, cultuur en recreatie 66
P6 Sociaal Domein 78
P7 Volksgezondheid en milieu 93
P8 Wonen en bouwen 102
Paragrafen 107
Paragraaf Lokale heffingen 108
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 118
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 125
Paragraaf Financiering 132
Paragraaf Bedrijfsvoering 141
Paragraaf Verbonden partijen 142
Inleiding 142
Overzicht verbonden partijen 143
Paragraaf Grondbeleid 157
Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen 159
Financiële begroting 161
Toelichting baten en lasten 164
Toelichting meerjarenperspectief 165
Bijlagen 168
Nieuw beleid per programma 169
Algemene uitkering uit het gemeentefonds 174
Subsidies 177
Overzicht baten en lasten per taakveld 178
Incidentele baten en lasten 180
Investeringen 183

Algemeen

Inleiding

Begroting 2020 Koers houden en keuzes maken voor een sterk en duurzaam Voorschoten

Het college van Voorschoten is nu een jaar aan de slag met het collegeakkoord Duurzaam Vooruitstrevend. Tijdens dit jaar is een start gemaakt met het concretiseren en uitwerken van het coalitieakkoord. We hebben keuzes moeten maken in wat eerst te doen en wat op een later moment, omdat er weinig geld beschikbaar is om te investeren. Deze keuzes bieden perspectief voor de toekomst en scheppen duidelijkheid in waar we concreet mee aan de slag gaan. De voorliggende begroting is de financiële invulling en uitwerking van de integrale afwegingen en wensen vanuit de kadernota.

Voorschoten is en blijft een bruisend en groen dorp, met ruimte voor alle generaties. Het diverse aanbod van goede voorzieningen willen we behouden, maar dat kan alleen als we ze toekomstbestendig en betaalbaar organiseren. We willen dat Voorschoten een bestuurlijk zelfstandig dorp blijft, zodat we zelf (mede)regie voeren over de inrichting van ons dorp en het aanbod van voorzieningen.

Voorschoten staat voor een serie gemeentegrensoverschrijdende uitdagingen. De Rijksoverheid legt nieuwe taken op het bord van gemeenten, bijvoorbeeld in het kader van de Omgevingswet. Taken die uitgevoerd moeten worden, zonder dat deze volledig worden gecompenseerd. Dit vraagt om creatief denken met weinig middelen. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden willen we meer regionaal gaan samenwerken en meer samenwerken met onze inwoners. Waar voorheen de samenwerking van de gemeente Voorschoten in de regio versnipperd was, kiest het college voor het verder vormgeven van hechtere samenwerking in de Leidse regio; dit zijn de gemeenten Oegstgeest, Zoeterwoude, Leiderdorp en Leiden. Als een andere schaal beter past bij het uitvoeren van een specifieke taak of opgave zullen we die schaal benutten. We hebben als college een routekaart (stappenplan) gemaakt om een actieve invulling te geven aan de keuze voor meer samenwerking in de Leidse regio.

Het afgelopen jaar zijn er veel onderwerpen uit het coalitieakkoord gestart en een aantal ook geëffectueerd. Via de onderstaande link kunt u dit bekijken.

https://www.voorschoten.nl/bestuur-voorschoten/college-van-burgemeester-en-wethouders 3940/

2020 concreter

Inkomsten en uitgaven van de gemeente in balans houden
Het college wil de balans tussen inkomsten en uitgaven behouden. We kiezen daarom, zoals ook in het coalitieakkoord verwoord, voor een strakke begrotingsdiscipline, waarbij onder meer de verhouding tussen baten en lasten centraal staat en actief wordt gewerkt aan het beheersbaar houden van de schulden. Ook versterken we de grip op financiële risico's. De meerjarenbegroting 2020 is structureel sluitend en toont voor alle jaren positieve saldi. Het college wijst er echter op dat ondanks dit uitgangspunt voor de aankomende jaren voorzichtigheid is geboden in verband met onzekere ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen. Een aantal van die ontwikkelingen zijn:

- *Invoering van de omgevingswet* – Er zijn effecten van de invoering van het digitaal stelsel en de kosten daarvan. Deze zijn nog niet concreet.
- *Kosten binnen het sociaal domein* – De tendens is op dit moment dat de kosten blijven stijgen.
- *Inkomsten vanuit het Rijk* – De verdeling vanuit het gemeentefonds gaat veranderen. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat de effecten daarvan zijn.
- *Klimaatopgave (duurzaamheid en noodzakelijke innovatie)* – Dit is een grote opgave waar we de komende periode voor staan. Ook hiervan zijn de kosten nog niet concreet te maken op dit moment.
- *RES (Regionale Energie Strategie)* – Voorschoten ontwikkelt de komende periode in regionaal verband in de regio Holland Rijnland een Regionale Energie Strategie (RES). Dit is een product waarin staat beschreven welke strategie Holland Rijnland als gebied hanteert om lokale en regionale energiedoelstellingen te bepalen en te behalen. De RES heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050. Op deze wijze wordt duidelijk hoeveel elke regio bijdraagt aan het realiseren van de nationale klimaatdoelen. Deze gaat in ieder geval in op de thema's duurzame energieopwekking (zon, wind en warmte) en duurzaam gebouwde omgeving.

Wat pakken we op in 2020?

Invoering Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Centraal in de wet staat de zorg voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.
Met de komst van de Omgevingswet krijgt het college meer bevoegdheden bij de uitvoering van beleid en is de gemeenteraad nadrukkelijker belast met de hoofdlijnen en het toezicht op het beleidsproces. Deze wijziging is nodig om het bijvoorbeeld mogelijk te maken om binnen 8 weken een omgevingsvergunning te kunnen afgeven. Raad en college zullen daarvoor enkel op hoofdlijnen moeten sturen. In 2020 wordt dit voorbereid om het bij invoering mogelijk te maken.

Een bruisende economie

Een bruisend Voorschoten vraagt om een bruisende economie. Daarom blijven we werken aan een gezond vestigingsklimaat, meer ruimte voor ZZP'ers in nieuwbouw, een flexibele invulling van ruimte op bedrijventerreinen en minder beperkende en eenvoudiger regelgeving. De werkgelegenheid kan groeien, de winkelleegstand willen we minimaal houden. We stemmen vraag en aanbod op bedrijventerreinen op elkaar af voor behoud van werkgelegenheid. Tenslotte bevorderen wij toerisme en recreatie, onder andere door samenwerking met LeidenMarketing en het realiseren van een eigen VVV-kantoor in Voorschoten.

Groen blijft groen

Nieuwe woningen bouwen we op plekken waar al gebouwd is.
We maaien minder en bewuster voor meer biodiversiteit: dus volop ruimte voor bloemen, planten en bijenpopulaties.
We bevorderen bewegen en buitenspelen.
Containers bij flats zijn ondergronds gemaakt om het dumpen van afval tegen te gaan. We gaan natuurinclusief bouwen bevorderen (bijvoorbeeld groene daken of inbouw van mogelijkheden voor het maken van nesten voor vogels of vleermuizen).
In de Duivenvoordecorridor worden natuur- en landschapswaarden hersteld; de nieuwe

woningen op Roosenhorst en Noortveer worden zorgvuldig ingepast.

Duurzaamheid en innovatie

Slimme oplossingen vragen niet alleen om creativiteit, maar ook om zorgvuldigheid. Door een goede samenwerking tussen inwoners, ondernemers en de gemeente wordt creativiteit gestimuleerd. Dit vraagt om een duidelijke visie, geduld en het vermogen om met elkaar samen te werken. Projecten die geld kosten koppelen we aan projecten die geld opleveren. Op die manier willen we Voorschoten sterker maken.

Verduurzaming van het (lokale) leefklimaat is voor ons een belangrijk speerpunt en dus willen wij ons goed voorbereiden op de toekomst. Hierin willen we steeds meer een beroep doen op zon- en windenergie. De komende periode zal de uitwerking hiervan nóg duidelijker vorm krijgen en zal er een concretiseringsslag worden gemaakt in acties en in tijd.
Een andere onzekerheid die gepaard gaat met financiële consequenties vormt de verzakkingsproblematiek. Er zijn delen van Voorschoten, zoals de Vlietwijk, waar de veenbodem relatief snel verzakt. Dat kan veel extra kosten met zich mee brengen in de vervanging van bijvoorbeeld wegen en de onderliggende riolering.

We streven naar een energieneutraal Voorschoten in 2030. Met wijkambassadeurs en kennisuitwisseling willen we verduurzamen van een eigen woning en/of bedrijfspand stimuleren. Ook willen we investeren in het aanjagen van verduurzaming. De Provincie heeft geluidsschermen langs de A4 beloofd, dit zal helpen in het voorkomen/terugdringen van overlast. We organiseren netwerkavonden waar we inwoners helpen met klimaatvraagstukken en verduurzaming. We verbeteren de kwaliteit van het sloot- en oppervlaktewater. Ook helpen wij steeds meer inwoners bij hun aanvraag voor het plaatsen van elektrische laadpalen.

Goede zorg en een vitale, toegankelijke samenleving

De samenleving vergrijst en vorig jaar signaleerden wij dat daardoor steeds meer inwoners een beroep doen op zorg. Om de zorg kwalitatief sterk en betaalbaar te houden, blijven we inzetten op het vroeg signaleren en het snel oplossen van problemen, zodat we later kostbare zorgtrajecten kunnen voorkomen. We willen een gezonde levensstijl promoten en het gebruik van de fiets stimuleren, zodat mensen langer vitaal blijven. Vanaf 1 januari 2020 staat er één brede welzijnsorganisatie. Voorschotenaren van 0 tot 100 jaar kunnen daarmee terecht bij één loket voor al hun zorg- en ondersteuningsvragen. Om onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan is beleid voor voor- en vroegschoolse educatie vastgesteld. Voorschoten heeft een aparte praktijkondersteuner Jeugd en Gezin voor alle kinderen en jongeren. Door meer regie te voeren bij Jeugdhulp, krijgen we meer grip op de kosten en krijgt de jeugd de ondersteuning die nodig is. We hebben nieuw beleid om inwoners met een laag inkomen te helpen.

Betere bereikbaarheid

Voorschoten moet goed bereikbaar zijn. We verstevigen de lobby voor een goede aanpak van de doorstroming van het verkeer richting de A4. We werken daarom ook goed samen met Leiden en Leidschendam-Voorburg aan betere bereikbaarheid van de A4. We willen ook in eigen dorp de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid verbeteren. De Leidseweg-Noord krijgt een 30 kilometerzone. Er rijdt weer een bus tussen Voorschoten en Wassenaar.

Meer woningen voor starters en senioren
De woningmarkt in Voorschoten zit op slot. Ouderen wonen langer in het huis waar ze hun kinderen hebben grootgebracht, omdat er in Voorschoten nauwelijks aanbod is van geschikte seniorenwoningen. Ook is er behoefte aan starterswoningen. Wij gaan daarom voor 300 nieuwe woningen in vier jaar, voor elke generatie en elke portemonnee. Voorschotenaren krijgen voorrang bij toewijzing van een lokale sociale huurwoning. Er komt meer ruimte voor seniorenwoningen, zoals op buitenplaats Beresteijn. Belangrijke locaties die worden ontwikkeld zijn Intratuin, Segaar/Arsenaal, Strarrenburg 3 en diverse kleinere locaties. De gemeenteraad heeft de plannen voor Roosenhorst en Noortveer in de Duivenvoordecorridor goedgekeurd.

Dorpsdialogen en participatie
We zijn gestart met dorpsdialogen over onder andere bestuurlijke toekomst, subsidiestelsel en financiën.

We hebben ruim 20 burgerinitiatieven ondersteund. Een gezamenlijke taskforce van gemeente en inwoners gaat burgerparticipatie verder stimuleren en dorpsdialogen zullen ook in 2020 in Voorschoten plaatsvinden.

Tot slot
De begroting van Voorschoten laat meerjarig een positief beeld zien. Dit positieve beeld is goed, toch vraagt het wel om behoedzaam omgaan met dit positieve resultaat. Immers er liggen genoeg uitdagingen voor ons en er zijn nog de nodige (financiële) risico's die vragen om scherpte en afwegingen. We zien mogelijkheden om incidenteel in 2020 op een aantal onderdelen een versnelling en intensivering aan te brengen, maar keuzes maken die van structurele aard zijn voor de meerjarenbegroting laten we (nog) achterwege totdat meer helderheid is over de eerder genoemde (autonome) ontwikkelingen waarvoor de financiële middelen naar de toekomst toe nog niet zeker zijn.

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

De *beleidsbegroting* is opgebouwd uit een programmaplan en de verplichte paragrafen.
In het programmaplan is het beleid in Voorschoten op hoofdlijnen opgenomen, met het geld , inclusief de toelichtingen, dat we daarvoor beschikbaar hebben. De paragrafen richten zich op de beheeraspecten zoals bedrijfsvoering, weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, lokale heffingen, grondbeleid en de paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen.

De *financiële begroting* gaat vooral in op de financiële positie van onze gemeente. Hierin is het totale financiële overzicht opgenomen. Dit bestaat uit de door de raad vastgestelde kaders, het algemene financiële beeld en het overzicht van de baten en lasten.

De opbouw van de beleidsbegroting en de financiële begroting lichten we hieronder toe.

Beleidsbegroting
Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat de beleidsbegroting:

a. De te realiseren programma's;
b. Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
c. Een overzicht van de kosten van overhead;
d. Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
e. Het bedrag voor onvoorzien.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven en per taakveld wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn en wat het belangrijkste resultaat is. Per taakveld is daarnaast een inhoudelijke toelichting opgesteld voor 2020 en verdere jaren.
De beleidsindicatoren geven een indicatie van de gewenste maatschappelijke effecten. De totaalramingen per taakveld en programma en de cijfermatige vergelijking per taakveld tussen 2020 en 2019 is opgenomen aan het eind van het programma.

Naast het programmaplan bevat de beleidsbegroting de wettelijk verplichte paragrafen.
In de tabel hieronder staan deze vermeld.

Tabel 1 Paragrafen

Paragraaf	Inhoud
1. Lokale heffingen	*Ontwikkelingen op het gebied van de belastingen en heffingen*. Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
2. Weerstandsvermogen en Risicobeheer	*Financiële gezondheid van de gemeente* De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen.
3. Onderhoud kapitaalgoederen	*Beleid ten aanzien van het beheer van kapitaalgoederen.* Dit zijn onder andere onderhoud en vervanging van openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en civiele kunstwerken.
4. Financiering	*Ontwikkelingen en keuzes in het financieringsbeleid*.

5. Bedrijfsvoering	*De wijze waarop de gemeente met de bedrijfsvoeringstaken omgaat.*
6. Verbonden partijen	*Een overzicht van alle verbonden partijen.* Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft.
7. Grondbeleid	*Visie van de gemeente op het grondbeleid.* Licht de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht toe en de prognose van de resultaten van grondexploitaties, winstneming en verloop van reserves.
8. Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	*Een overzicht van de bezuinigingen in 2020-2023 die in de ramingen zijn verwerkt.* De bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen die in deze begroting opgenomen zijn, staan expliciet vermeld in deze paragraaf. Hierdoor kunnen deze onderwerpen goed worden gemonitord.

Financiële begroting

Naast de programma's en de paragrafen uit de beleidsbegroting kent de programmabegroting een financiële begroting. Volgens de voorschriften uit de BBV moet daarin opgenomen worden:

a. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
b. De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting;
c. De bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Bij het onderdeel financieel meerjarenbeeld 2020-2023 wordt een meerjarenoverzicht gepresenteerd van baten en lasten. In dit overzicht zijn de gevolgen van nieuw beleid en bezuinigingen integraal verwerkt. In de programmatoelichtingen zijn de concrete maatregelen toegelicht.

Bijlagen

In de begroting zijn zeven bijlagen opgenomen te weten:

- Bijlage 1 Nieuw beleid per programma
- Bijlage 2 Reserves en voorzieningen
- Bijlage 3 Algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Bijlage 4 Subsidies
- Bijlage 5 Overzicht baten en lasten per taakveld
- Bijlage 6 Incidentele baten- en lasten
- Bijlage 7 Investeringen

Disclaimer: In het document worden de financiële tabellen automatisch gegenereerd, waardoor er afrondingsverschillen in cijfers kunnen voorkomen.

BEGROTING 2020 IN ÉÉN OOGOPSLAG
VERTROUWEN IN MENSEN, VERBINDEN VAN KRACHTEN
Gemeente Voorschoten
HOE KOMT DE GEMEENTE AAN HAAR GELD?
Het rijk
€ 33.841.000
Algemene uitkering en specifieke uitkeringen
Reservemutaties
€ 2.718.000
Inzet vermogen van de gemeente
Overige inkomsten
€ 6.785.000
O.a. verrekeningen van grondexploitaties, huur, rente en dividend
Lokale heffingen
€ 15.659.000
Toeristenbelasting € 159.000
Hondenbelasting € 131.000
Begraafrechten € 309.000
Precariobelasting € 1.099.000
Vergunningen en leges € 902.000
Rioolheffing € 2.695.000
Onroerendezaakbelasting € 6.796.000
Afvalstoffenheffing € 3.415.000
Overige belastingen € 154.000
TOTALE INKOMSTEN
€ 59.003.000
AAN WELKE TAKEN BESTEEDT GEMEENTE VOORSCHOTEN IN 2020 HAAR GELD?
P0 Bestuur en ondersteuning
Beheer gebouwen en gronden
KlantenContactCentrum en burgerzaken
Gemeenteraad en college van B&W
€ 13.880.000
P1 Veiligheid
Crisisbeheersing en brandweer
Openbare orde en veiligheid
€ 2.045.000
P2 Verkeer en vervoer
Verkeer
Openbaar vervoer
Rijnlandroute
€ 3.322.000
P8 Wonen en bouwen
Ruimtelijke ordening
Grondexploitatie
€ 4.856.000
UITGAVEN VAN
€ 58.221.000
verdeeld naar de programma's
P3 Economie
Economische agenda Leidse regio
Economische ontwikkeling en promotie
071 economie
€ 388.000
P7 Volksgezondheid en milieu
Riolering en afval
Milieubeheer, Omgevingsdienst West-Holland
€ 6.653.000
P4 Onderwijs
Openbaar onderwijs
Huisvesting basisscholen
Onderwijsbeleid en leerlingzaken
€ 1.570.000
P6 Sociaal domein
Welzijnsorganisaties, vrijwilligers
Kinderopvang, mantelzorg
Arbeidsparticipatie
€ 19.783.000
Begrotingssaldo 2020
Saldo € 782.000
Storting reserve sociaal domein - € 300.000
Intensivering en versnelling projecten - € 382.000
Saldo na bestemming € 100.000
P5 Sport, cultuur en recreatie
Sportsubsidies en onderhoud sportterreinen
Cultureel erfgoed
Beheer openbare ruimte en groen
€ 5.724.000
MEER WETEN? KIJK OP WWW.VOORSCHOTEN.NL

Financiële samenvatting

Exploitatie

Van kadernota naar begroting

Met de gemeenteraad is overeengekomen de kadernota als 'het moment' aan te wijzen om integrale afwegingen te maken tussen de beleidsmatige voornemens en de daarvoor beschikbare financiële ruimte. Het financieel meerjarenbeeld zag er na vaststelling van de kadernota op 11 juli 2019 als volgt uit:

Tabel 2

Recapitulatie ontwikkelingen kadernota 2020 (bedragen * € 1.000,-/ "-"= nadeel, "+"= voordeel) Omschrijving/ Jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
A. Startsaldo voor kadernota 2020	**385**	**672**	**276**	**777**
Autonome ontwikkelingen	44	10	10	-248
Loon- en prijsontwikkelingen	-104	-104	-104	-104
Nieuw beleid	-318	-302	-302	-302
Gemeenschappelijke regelingen	-426	-402	-371	-478
Overig	32	48	48	48
Totaal ontwikkelingen	**-386**	**-78**	**-442**	**-307**

Terugblik kadernota

Voorschoten zag zich op het moment van behandeling van de kadernota geconfronteerd met grote uitdagingen. In tegenstelling tot het verleden betroffen die uitdagingen voornamelijk zaken die zich buiten de eigen invloedssfeer bevonden. Het ging om autonome ontwikkelingen als bijvoorbeeld de dossiers over de stijgende kosten voor jeugdhulp, de onzekerheid rondom de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2021, de stijgende loonkosten en de kosten voor gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast lagen er ook uitdagingen als het gaat om het beheer van vastgoed, het integraal huisvestingsplan voor onderwijs, het zwembad en de energietransitie. Een aantal van die onderwerpen zijn in de kadernota gekwantificeerd en maken onderdeel uit van financiële ontwikkelingen zoals in de tabel hierboven gepresenteerd. Een aantal van die onderwerpen spelen in de begroting nog steeds en zijn nog niet te kwantificeren.

Jeugdzorg

Landelijk is een grote stijging zichtbaar van de uitgaven voor jeugdzorg. Voor Voorschoten geldt dit landelijke beeld ook. Gekozen is om de lasten reëel te blijven ramen en met het actieplan jeugdhulp zijn beheersmaatregelen getroffen om deze autonome ontwikkeling (financieel) te beheersen.

Ter dekking van de stijgende kosten voor jeugdzorg zijn de in algemene uitkering beschikbaar gestelde incidentele middelen voor de jaren 2020 en 2021 ingezet.

Met betrekking tot de kosten voor jeugdzorg zijn inmiddels ook nadere richtlijnen opgesteld door de toezichthouder, de provincie Zuid Holland. Het Rijk stelt, op basis van de recente landelijke ontwikkelingen enige coulance in het toezicht op de kosten en dekking voor jeugdzorg voor. De kwantificering hiervan is verderop uitgewerkt in de ontwikkelingen na kadernota.

Ontwikkeling gemeenschappelijke regelingen
De bijdrage van Voorschoten aan diverse gemeenschappelijke regelingen is ruim € 0,4 miljoen hoger dan vorig jaar. Dit komt met name door loon- en prijsontwikkelingen die de gemeenschappelijke regelingen doorberekenen aan de gemeenten.

Het meerjarenbeeld van de kadernota was zoals in eerdere tabel weergegeven niet sluitend. De gemeenteraad heeft met de besluitvorming rondom de kadernota het college verzocht een structureel en reëel sluitende begroting aan te bieden en heeft daarvoor een aantal dekkingsmogelijkheden aangegeven waarlangs dit kan worden gerealiseerd. Het college biedt de gemeenteraad de voorliggende (structureel en reëel sluitende) begroting aan en zal in het volgende hoofdstuk nader toelichten hoe dit tot stand is gekomen.

Ontwikkelingen na kadernota

De gemeente Voorschoten heeft een structureel sluitende begroting voor de komende jaren.

Het meerjarenbeeld start met de begrotingspositie zoals vermeld in de kadernota 2020. In de raadsvergadering van 11 juli 2019 bent u ook geïnformeerd over de gevolgen van de door het Rijk uitgebrachte meicirculaire 2019. Na deze raadsvergadering hebben zich ook (financiële) ontwikkelingen voorgedaan die verwerkt zijn in deze begroting. Daarnaast is ook de uitwerking van het coalitieakkoord, voor zover mogelijk, verwerkt in deze begroting.
Hieronder treft u het meerjarenbeeld aan van de begroting 2020 en een toelichting op de ontwikkelingen na de kadernota 2020.

Tabel 3

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2020-2023 (bedragen * € 1.000,-/ "-"= nadeel, "+"= voordeel)				
Omschrijving/ Jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
A. Startsaldo begroting 2020 (kadernota 2020)	-386	-78	-442	-307
1. Autonome ontwikkelingen	**755**	**443**	**715**	**451**
1a. Meicirculaire 2019	208	67	-65	7
1b. Ontwikkeling kapitaallasten	829	786	805	466
incl. instellen restwaardesystematiek				
1c. Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugdzorg			342	346
1d. Stelpost CAO ontwikkeling 6,25% GR'en	-41	-263	-263	-263
1e. IWKP 2019-2023	-213	-121	-80	-71
1f. Diverse kleine wijzigingen	-28	-26	-24	-34
2. Overige ontwikkelingen	**414**	**121**	**80**	**71**
2a. Kostendekkendheid afval	201			
2b. Kostendekkendheid riool	213	121	80	71
B. Totaal ontwikkelingen	**1169**	**564**	**795**	**522**
Begrotingssaldo 2020-2023 (A + B)	**782**	**486**	**353**	**216**
Waarvan incidenteel	282	152	352	0
Waarvan structureel	500	333	0	216

De raadsbesluiten zijn verwerkt tot en met de raadsvergadering van 11 juli 2019. De in kaart gebrachte ontwikkelingen na de kadernota laten voor 2020 een positief begrotingssaldo zien van afgerond € 782.000.

1a. Meicirculaire 2019

Op 31 mei 2019 is de meicirculaire 2019 van het Gemeentefonds gepubliceerd. De gevolgen van deze circulaire zijn met uw raad gecommuniceerd door middel van een informatiebrief. Met ingang van 2020 zorgt een aantal factoren voor een afnemend bruto voordeel van € 601.000 in 2020 dat afloopt naar een voordeel van € 250.000 in 2023. De netto ontwikkeling is verwerkt in het meerjarenperspectief van de begroting en resulteert in een voordeel voor 2020 van € 208.000 dat terugloopt naar een nadeel van € 65.000 in 2022 en een klein voordeel in 2023 van € 7.000.

1b. Ontwikkeling kapitaallasten inclusief instellen restwaardesystematiek

Jaarlijks worden in de begroting op basis van de realisatiecijfers uit de jaarrekening en de investeringsplanning de kapitaallasten geactualiseerd. In de meerjarenbegroting ontstaat hierdoor een voordeel van € 69.000 in 2020, € 37.000 in 2021, € 50.000 in 2022 en € 47.000 in 2023.
In de kadernota 2020 is aangegeven dat in de opmaat naar de begroting 2020 bekeken zou worden of een andere manier van omgaan met het afschrijven van activa tot de mogelijkheden behoort. In de financiële verordening en de nota activabeleid van Voorschoten is opgenomen dat bij het afschrijven van activa geen rekening wordt gehouden met een restwaarde. Op deze aanname werd de berekening van de kapitaallasten gebaseerd.
De vraag rees of deze methodiek voor alle activa realistisch is. Met name economische investeringen hebben veelal een restwaarde. (Economische investeringen zijn investeringen die verhandeld kunnen worden zoals gebouwen en auto's). Voor maatschappelijke investeringen geldt dit niet, of is de restwaarde lastig te bepalen (zoals riolen en bruggen).

Uit overleg met de accountant en de provincie is gebleken dat het verantwoord is om voor een aantal economische investeringen in de ramingen uit te gaan van een restwaarde. Dit kan niet met terugwerkende kracht, maar alleen voor activa die bij de jaarrekening 2018 nog een boekwaarde hadden, én voor toekomstige investeringen. Dat betekent dat ook voor de economische investeringen uit het investeringsprogramma uitgegaan wordt van een restwaarde. De kapitaallasten daarvan zullen dan ook dalen ten opzichte van de raming die nog van toepassing was ten tijde van de kadernota.

Door invoering van een dergelijke systematiek wordt de waarde van de activa benut om via de exploitatie doelen in de Voorschotense samenleving te realiseren. De activa worden daarmee productief gemaakt. Uitgegaan is van 30% restwaarde voor nieuwbouw en renovatie van gebouwen, en 10% voor tijdelijke huisvesting en tractiemiddelen.
Voorschoten is niet uniek in een keuze voor deze systematiek. Er zijn ook andere gemeenten die dit beginsel hanteren, bijvoorbeeld Dordrecht. Wijziging van de systematiek van afschrijven vraagt aanpassing van de financiële verordening en de nota activabeleid. Het financieel voordelige effect van deze methodiek is in deze begroting bedraagt € 760.000 in 2020, € 749.000 in 2021, € 755.000 in 2022 en € 419.000 in 2023.

Nadeel van deze methode is dat wanneer besloten wordt activa af te stoten er rekening gehouden moet worden met de resterende boekwaarde. Deze dient ten laste te worden gebracht van het boekjaar waarin

afstoting plaatsvindt.
De uitschieters door verkoopopbrengsten zullen door het afboeken van de restwaarde netto een lager effect hebben op het boekjaar. Deze systematiek bevordert de financiële stabiliteit.

1c. Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2015 zijn de gemeenten volgens de Jeugdwet verantwoordelijk voor een aantal taken op het gebied van jeugdhulp. Landelijk is er vanaf het begin van de decentralisatie een tendens zichtbaar van oplopende kosten. Ook in de gemeente Voorschoten zijn de kosten van jeugdhulp aanzienlijk toegenomen. Voor 2022 en 2023 was nog geen rekening gehouden met een mogelijke rijksbijdrage in de algemene uitkering. Inmiddels is er een landelijke richtlijn verschenen van de toezichthouder waarin wordt toegestaan om de raming van de middelen in de algemene uitkering door te trekken tot en met 2023.

1d. Stelpost CAO ontwikkeling GR'en
In de Kadernota was rekening gehouden met een stijging van de CAO-lonen met 5%. Het uiteindelijke onderhandelingsresultaat is hoger uitgevallen, namelijk 6,25% vanaf 2021. In totaal leidt dit tot een extra verhoging van bijdragen ten gevolge van de CAO vanaf 2021 aan alle gemeenschappelijke regelingen van naar verwachting € 41.000 in 2020 en € 263.000 vanaf 2021.

1e en 2b. Gevolgen IWKP 2019-2023
In de raadsvergadering van 11 april 2019 heeft uw raad het Integraal Water Keten Plan 2019-2023 vastgesteld. De financiële consequenties zijn conform het voorstel aan de raad betrokken bij de bepaling van de hoogte van de rioolheffing en verwerkt in de meerjarenbegroting 2020-2023. In de paragraaf lokale heffingen treft u een nadere toelichting hierop aan.

1f. Diverse kleine wijzigingen
Verschillende 'kleinere' bijstellingen in budgetten vanaf 2020 hebben een effect op het begrotingssaldo. Het betreft hier voornamelijk aanpassingen van uitgaven. Te denken valt aan kosten voor planmatig onderhoud, kosten waterverbruik, verzekeringen, pachten, huur en de contributie aan de VNG.

2a. Kostendekkendheid afval
In 2020 wordt een kostendekkendheid van 100% van de afvalstoffenheffing gerealiseerd. Hiervoor wordt € 174.800 ingezet uit de voorziening afvalstoffenheffing in 2020. Daarnaast wordt de voorgenomen dotatie aan de voorziening van € 26.100 verlaagd naar € 0.

P.m. posten kadernota 2020

Bij de bespreking van de kadernota zijn zorgen geuit over de verschillende p.m. posten. Het gaat hier om onderwerpen die niet gekwantificeerd zijn, maar waarvan wel de verwachting is dat deze op enig moment een financiële impact op de begroting zullen hebben. In de kadernota betrof dat de hierna genoemde onderwerpen. Waar mogelijk zijn de onderwerpen geactualiseerd.

Invoering Omgevingswet
Vanuit de financiële impactanalyse Omgevingswet 2019 komt de winstwaarschuwing dat de voorziening invoering Omgevingswet mogelijk niet voldoende is om de implementatiekosten te dekken. Vanwege de aannames die in de analyse zitten en het uitgavenpatroon van de afgelopen jaren is het vooralsnog niet nodig om de voorziening voor het jaar 2020 te verhogen.

Wet inburgering
Vanaf 1-1-2021 worden nieuwe taken in het kader van de Wet Inburgering door de gemeente uitgevoerd. De voorbereidingen voor deze stelselwijziging vangen aan in 2019. De verwachting is dat deze in 2019 binnen de bestaande middelen kunnen worden uitgevoerd. Vanaf 2020 zullen zowel de implementatiekosten als de uitvoeringskosten duidelijk worden en komt er duidelijkheid over de door het Rijk beschikbaar te middelen.

Wet verplichte GGZ
Per 1-1-2020 moet de Wet verplichte GGZ geïmplementeerd (Wvggz) zijn. De Wvggz is de vervanger van de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. De nieuwe uitvoerende taken in het kader van de Wvggz worden ondergebracht bij de RDOG om een effectief en efficiënt aanvraagproces in te richten. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande expertise van complexe casuïstiek en voorzieningen (Meldpunt Zorg & Overlast). De uitvoering vindt plaats binnen de daarvoor door het Rijk beschikbare gestelde middelen.

Beheerplan vastgoed
Een onderdeel van het integraal accommodatiebeleid is het bepalen van een strategie voor de vastgoedportefeuille van de gemeente. Deze is in te delen in een tweetal categorieën. Objecten waarvan aannemelijk is dat deze in portefeuille blijven en objecten waar gericht een heroverweging plaatsvindt. In 2020 wordt een beheerplan opgesteld voor de objecten waarvan zeker is dat deze in de vastgoedportefeuille blijven.

Voor het planmatig onderhoud wordt in 2020 gewerkt met een jaarplan. Voor alle panden waarvan zeker is dat deze binnen de gemeentelijke portefeuille blijven wordt planmatig onderhoud uitgevoerd.

Meicirculaire
In de tabel 'ontwikkelingen meerjarenbegroting 2020 - 2023' is het financiële effect van de Meicirculaire gekwantificeerd. De gemeenteraad is hierover op 11 juli 2019 geïnformeerd middels een informatiebrief.

Integraal huisvestingsplan
Het IHP omschrijft de gewenste voorzieningenstructuur voor onderwijshuisvesting voor de periode 2020-2035 op basis van een visie op onderwijs en onderwijshuisvesting. De voorbereidende fase is inmiddels afgerond. In de 2e helft van 2019 zullen de relevante trends en ontwikkelingen op dit gebied in beeld worden gebracht en afgezet tegen het huidige beleidskader en mogelijk aanvullende ambities. Er wordt gekeken naar de huidige capaciteit van de gebouwen, ontwikkelingen in leerlingenprognoses en

ruimtebehoefte. Dit alles wordt vertaald in een scenario om te komen tot de gewenste voorzieningenstructuur. Afhankelijk van besluitvorming zullen de lasten hiervoor in de kadernota/begroting worden verwerkt.

Intratuin/Segaar terrein
Door de gemeenteraad is in het verleden een stedenbouwkundig kader voor de herontwikkeling van de Intratuinlocatie vastgesteld. Onderdeel van dit kader is een gebiedsontsluitingsweg over de ontwikkellocatie waardoor het noordelijk deel van de Leidseweg afgewaardeerd kan worden. Zo'n gebiedsontsluitingsweg moet gezien worden als een bovenwijkse voorziening. De weg dient immers ook voor de ontsluiting van andere gebieden dan alleen de ontwikkellocatie. Strikt formeel moet de gemeente in het kader van het wettelijk kostenverhaal ingevolge de Wet ruimtelijke ordening naar evenredigheid bijdragen aan de kosten van een bovenwijkse voorziening.

De beoogde nieuwbouw op de Intratuinlocatie draagt slechts een klein deel bij aan het verkeer op de beoogde nieuwe gebiedsontsluitingsweg (Leidseweg Noord heeft nu een intensiteit van ca. 10.000 voertuigen per etmaal). De eigenaar van de grond is bereid de weg op het eigen grondgebied geheel voor eigen rekening te nemen. Voor de aansluitingen van deze weg op de bestaande infrastructuur zal een bijdrage van de gemeente onontkoombaar zijn. De gemeente heeft onderhandeld met de ontwikkelaar over een verdeling van de kosten.

Bij de onderhandeling is als vertrekpunt gehanteerd dat de gemeentelijke bijdrage zo laag als mogelijk moet blijven. Binnen dit kader is een beginsel overeenstemming bereikt. Een beginsel overeenstemming omdat goedkeuring van de gemeenteraad vereist is. Een voorbehoud op deze goedkeuring is vanzelfsprekend gemaakt.

Begrotingsscan
Bij de bespreking van de Kadernota 2020 is de gemeenteraad een actualisatie van onderdelen uit de begrotingsscan aangeboden, zoals deze was uitgevoerd in het jaar 2017 (het jaar dat de gemeente onder preventief toezicht stond). De nadere onafhankelijke uitwerking van de begrotingsscan zoals bijgevoegd bij deze begroting is uitgevoerd bij een grotere groep gemeenten dan in 2017. Het omvat nuttige informatie, inzichten in en gedeeltelijk verklaringen over de verschillen en overeenkomsten met andere gemeenten in uitgavenpatronen.
Vooralsnog biedt de begrotingsscan onvoldoende houvast om een financieel effect voor de begroting 2020 te kwantificeren. Wij lichten dat als volgt toe.

Het aanvullende onderzoek betrof een aantal taakvelden;

Bestuur en Overhead
De nettolasten voor Bestuur en Overhead zijn in Voorschoten hoger dan in de referentiegemeenten. Dit komt met name doordat nog steeds sprake is van verschillen in toerekening van de overheadkosten (aan de taakvelden toerekenen zoals veel andere gemeenten doen, of apart bij elkaar zetten zoals Voorschoten doet). Het rapport levert daardoor op dit onderdeel feitelijk geen besparingsmogelijkheden

op. Het rapport legt daarnaast een verband tussen de uitvoeringskosten van de WODV en de lasten op de taakvelden Bestuur en Overhead. Het college wijst er uitdrukkelijk op dat een besparing op de uitvoeringskosten van de WODV in principe alleen gerealiseerd kan worden door een gelijktijdige afname van de dienstverlening. Een beperking van de dienstverlening van de WODV heeft direct invloed op de uitvoering en realisatie van het coalitieakkoord.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie
De kosten per inwoner in dit taakveld vallen hoger uit in Voorschoten. Als reden hiervoor geeft het rapport aan dat het areaal aan openbaar groen relatief groot is in vergelijking met de referentiegemeenten. De uitgaven van gemeenten voor Openbaar groen variëren bovendien volgens het rapport in de tijd. Afhankelijk van de financiële situatie wordt tussen onderhoudsniveaus geschoven en/of de samenstelling van het groen gewijzigd.
De kwaliteit was voor 2009 op veel plekken laag te noemen (beeldkwaliteit C). Er was sprake van veel achterstallige vervanging, beheer en onderhoud. Ondanks diverse taakstellingen en bezuinigingen is in de periode 2012-2015 geïnvesteerd in groen. Per 2016 is het beheer op orde en is de kwaliteit van het groen zoals beoogd: beeldkwaliteit B in de wijken, A in het centrum, burgemeester Berkhoutpark en het Lint en een natuurlijk niveau in het buitengebied. ”Met ingang van 2018 is het onderhoudsniveau echter weer verlaagd naar niveau C.
Als Voorschoten is er bewust gekozen voor veel en mooi groen. “Groen blijft groen”, aldus het coalitieakkoord. Het onderhoudsniveau is bovendien zoals hierboven aangegeven verlaagd naar niveau C. De enige besparingsvariabele die het college derhalve ziet is meer intergemeentelijke samenwerking. Dit is onderdeel van de toekomstvisie op de WODV en van de uitwerking routekaart Leidse regio en leidt niet tot besparingen voor de begroting voor 2020.

Ruimtelijke ordening
Binnen het taakveld ruimtelijke ordening is geconcludeerd vanuit het onderzoek dat de lasten tussen 2018 en 2019 fors verschillen voor Voorschoten. Waar in 2018 nog sprake was van fors hogere lasten ten opzichte van de referentiegemeenten is dat voor 2019 niet het geval. Hoofdoorzaak hiervoor was de éénmalige dotatie in de voorziening ter dekking van de implementatiekosten van de omgevingswet.
Het college concludeert hieruit dat de benchmark geen besparingsmogelijkheden oplevert. Ook hier geldt dat nader onderzocht moet worden wat de effecten zijn van intensivering samenwerking Leidse regio conform de routekaart.

Jeugdzorg
Overeenkomsten uit de aanbevelingen in de begrotingsscan met de ingezette weg van het college worden ook herkend. Zo gaat het rapport in op bijvoorbeeld de kosten voor jeugdhulp. Met het actieplan jeugdhulp wordt in de aankomende jaren dan ook stevig ingezet op preventie. Hiermee sluit de ingezette weg van de gemeente aan bij de aanbevelingen die worden gegeven op dit gebied.

OZB
Het rapport geeft aan dat in technische zin een verhoging van de OZB voor niet woningen mogelijk is. Het college meent dat deze lastenverzwaring onder de huidige omstandigheden niet nodig is en ook niet wenselijk is gelet op de afspraken die in het coalitieakkoord daarover zijn gemaakt.

Overige ontwikkelingen begroting 2020

Zoals eerder aangegeven was een belangrijk moment in 2019 het aanbieden van de kadernota. Doordat de integrale afweging heeft plaatsgevonden bij de kadernota en oplossingsrichtingen zijn aangedragen om te komen tot een sluitende begroting is een stevig fundament gelegd voor een solide begroting. Het college biedt uw gemeenteraad een structureel en reëel sluitende begroting aan.
Tegelijkertijd met dit positieve begrotingsbeeld wil het college uw gemeenteraad meegeven dat hoewel het hebben van een begrotingsoverschot op het eerste gezicht een comfortabele positie is, immers is er daarmee ook wat te kiezen, er ook ontwikkelingen van grote (maar ook kleinere) omvang op de gemeente afkomen.

Het betreft hierbij onder andere de volgende onderwerpen:

Herijking verdeling gemeentefonds
De meicirculaire 2019 informeerde over de start van het onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds. Het herijkingsonderzoek is gericht op het ontwikkelen van voorstellen voor een nieuwe verdeling met ingang van 2021. De afgelopen periode stond in het teken van het verzamelen van de onderzoeksgegevens bij ruim negentig steekproefgemeenten. De volgende fase bestaat uit het analyseren van de benodigde gegevens en stapsgewijs ontwikkelen van de nieuwe verdeling.
Op 10 september jl. hebben Rijk en VNG bestuurlijk overleg gevoerd met als doel een aantal uitgangspunten vast te stellen en procesafspraken te maken op basis waarvan de analyse verder kan worden vormgegeven. Het vaststellen van deze uitgangspunten is noodzakelijk vanwege de voortgang van het onderzoek, maar ook om te voorkomen dat de verdeling straks louter beoordeeld wordt op basis van de herverdeeleffecten. Overeenstemming over de te volgen uitgangspunten beoogt het draagvlak te bevorderen. Hoe de herverdeeleffecten er voor de gemeente Voorschoten uit komen te zien is vooralsnog niet te bepalen. 2020 zal op het gebied van het gemeentefonds dan ook in het teken staan van het in kaart brengen van de effecten voor de gemeente Voorschoten.

Leidse regio
De belangrijkste ontwikkeling is de krachtenbundeling van de Leidse regio gemeenten op het gebied van de inkoop van Jeugd. De gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude hebben bestuurlijk afgesproken de inkoop van de jeugdzorg zelf te doen. De gemeente Voorschoten heeft aangegeven daar nu op aan te haken vooruitlopend op een overheveling van samenwerkingen in voormalig Haaglanden naar de Leidse regio. Voorschoten wil keuzes maken om taken uit het sociaal domein, onder voorwaarden, uit te (laten) voeren in de Leidse regio. Dit is in lijn met de routekaart van Voorschoten “een zelfstandig Voorschoten in de Leidse regio” waarin Voorschoten meer focus aanbrengt richting de Leidse regio en

anders georganiseerde samenwerkingsverbanden tegen het licht houdt. Aan de hand van de voorstellen in het onderzoeksrapport Berenschot over de bestuurlijke toekomst zal het college met voorstellen komen voor uitvoering van de routekaart, mede in verband met voorstellen over de toekomst van de WODV.

In zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat waar het gaat om het gezamenlijk aanpakken van thema's in de Leidse regio, bijv. op het gebied van Ruimte en Energie, de gemeenten in de Leidse regio ook een bijdrage zullen moeten doen in de vorm van een investering. Naarmate de opgaven die opgepakt worden in de Leidse regio concreter worden kunnen we ook meer zeggen over de financiële consequenties die dit zal hebben.

Onzekerheden ontwikkeling kosten voor WMO

- De toenemende vergrijzing zorgt ervoor dat meer oudere mensen langer thuis blijven wonen en vaker een beroep doen op duurdere voorzieningen zoals ambulante begeleiding of woningaanpassingen.
- De extramuralisering in de GGZ sector zorgt ervoor dat er meer mensen met een psychiatrische aandoening gespecialiseerde ambulante zorg nodig hebben.
- Deze extramuraliseringstrend wordt per 2022 verder vorm gegeven door de decentralisering van beschermd wonen en maatschappelijke zorg. Deze decentralisering vergt een grotere beleidsmatige beleidsinzet op wonen en welzijn.
- Ten slotte kan het goedkopere abonnementstarief voor de Wmo-voorzieningen een reden zijn voor mensen (met een midden inkomen) om vaker een beroep te doen op de Wmo-voorzieningen). Dit heet de aanzuigende werking.

Bestemmingsvoorstel 2020

Egalisatiereserve Sociaal Domein

In de jaarrekening is, gelet op de sterk schommelende uitgaven voor jeugdzorg in combinatie met de onzekerheid met betrekking tot de (structurele) uitgaven, het saldo van de toen nog beschikbare reserve BUIG gestort in de egalisatiereserve Sociaal Domein. Het saldo van de egalisatiereserve Sociaal Domein bedroeg na die toevoeging € 2,9 miljoen. Op basis van de begroting 2019 was al sprake van inzet van de reserve in de jaren 2019-2022 van in totaal ruim € 1 miljoen. In de kadernota is naar aanleiding van het actieplan jeugd een bedrag van in totaal bijna € 1,7 miljoen ter dekking beschikbaar gesteld om extra lasten te dekken en intensief in te zetten op het terugdringen van de zorgkosten en de lokale uitvoeringskosten. Met deze beschikkingen bedraagt de egalisatiereserve Sociaal Domein eind 2022 € 200.000. Het college stelt ter versterking van de reservepositie op het sociaal domein voor in 2020 een bedrag van € 300.000 toe te voegen aan de egalisatie reserve Sociaal Domein.

Intensivering en versnelling projecten

Ter versnelling van de uitvoering van infrastructurele projecten in de openbare ruimte en realisatie van doelstellingen uit het coalitieakkoord is het gewenst een incidentele impuls te geven in 2020. Het college stelt de gemeenteraad voor hiervoor een bedrag van € 382.000 beschikbaar te stellen op programma 0 in 2020.

Het betreft met name de volgende opgaven;

- 300 woningen om elke generatie in Voorschoten een plek te geven binnen 4 jaar
- Ontwikkelingen versneld mogelijk te maken ten behoeve van maatschappelijk vastgoed met oog voor het duurzaamheidsaspect
- Voorbereidingen treffen voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed
- Uitvoering geven aan samenwerking in de Leidse regio
- Uitvoering geven aan afspraken in de Regionale Energie Strategie Holland Rijnland (RES)

Sluitende begroting

Doelstelling is een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting en financiële stabiliteit. Voor de jaren 2020 - 2023 is het college erin geslaagd om een structureel en reëel sluitende begroting aan te bieden. Het college stelt gezien de hiervoor genoemde onzekerheden voor een bedrag van € 300.000 te storten in de egalisatiereserve Sociaal Domein. Daarnaast stelt het college voor € 382.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van de beoogde intensivering en versnelling van verschillende projecten in 2020. Ten behoeve van onvoorziene uitgaven resteert na deze bestemmingen een begrotingssaldo van € 100.000 in 2020.

Tabel 4

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2020-2023 (bestemmingen) **(bedragen * € 1.000,-/ "-"= nadeel, "+"= voordeel)** **Omschrijving/ Jaar**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Begrotingssaldo 2020 -2023	**782**	**486**	**353**	**216**
Voorstel ter bestemming van het begrotingssaldo;				
Storting in de egalisatiereserve Sociaal Domein	-300	0	0	0
Intensivering en versnelling projecten	-382	0	0	0
Begrotingssaldo na bestemming	**100**	**486**	**353**	**216**

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt onderverdeeld in de volgende onderwerpen:
- Eigen vermogen
- Vreemd vermogen
- Weerstandsvermogen

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserves en de bestemmingsreserves. De algemene reserves bestaan uit de concernreserve en de reserve weerstandsvermogen. De concernreserve heeft geen vastgestelde bestemming en is daarmee ook het vrij besteedbare deel van de reserves. De bestemmingsreserves hebben wel een door de raad vastgesteld doel en kunnen alleen voor dat doel worden aangewend, tenzij de bestemming van de reserve wordt gewijzigd door de raad.
In het meerjarenperspectief daalt het eigen vermogen van € 32,9 mln. (miljoen) naar € 27,1 mln. In de toelichting op het meerjarenperspectief (in de financiële begroting) is een overzicht opgenomen van alle reservemutaties. In de bijlage 'Reserves en Voorzieningen' treft u een overzicht aan van alle algemene- en bestemmingsreserves.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen als onderdeel van het totale vermogen. De solvabiliteitsratio bedraagt begin 2020 38,3%. Dit betekent dat 38,3% van het gemeentebezit met eigen vermogen gefinancierd is, wat volgens VNG-normen matig is. Hierbij dient men zich te realiseren dat de resterende 61,7% voor 55,3% bestaat uit lang aangetrokken geldleningen. De rest bestaat uit door de raad ingestelde voorzieningen voor de bekostiging van toekomstige lasten (voor bijv. onderhoud van de openbare ruimte) en uit exploitatie-gerelateerde posten zoals crediteuren en andere nog te betalen bedragen.

Tabel 5 Solvabiliteitsratio 2019-2023 (bedragen * € 1.000,-)

Prognose per 31 december	2019	2020	2021	2022	2023
Eigen vermogen (A)	32.907	30.282	28.976	27.578	27.052
Totaal vermogen (B)	85.970	84.743	88.599	88.353	86.171
Solvabiliteitsratio (A/B)	38,3%	35,7%	32,7%	31,2%	31,4%

Vreemd vermogen

Het vreemd vermogen is opgebouwd uit de voorzieningen en de schulden.

Voorzieningen

De stand van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2020 € 9,9 miljoen en neemt in 4 jaar tijd toe tot € 10,8 miljoen. Deze toename van € 1,0 miljoen wordt met name veroorzaakt door het instellen van de onderhoudsvoorziening voor het zwembad in 2020. De uitputting van de bovengenoemde voorziening wordt na vaststelling van het onderhoudsplan in 2020 geraamd. In de begroting 2021 zal dan ook een

daling van de voorzieningen zichtbaar zijn, omdat voor de overige voorzieningen geldt dat de geraamde stortingen in de voorzieningen nagenoeg gelijk zijn aan de geraamde uitputting van de voorzieningen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Schulden
De schulden van de gemeente Voorschoten bestaan uit langlopende en kortlopende geldleningen. Op de langlopende geldleningen wordt jaarlijks afgelost.
Binnen de integrale financiering zal Voorschoten per 1 januari 2020 naar verwachting voor € 29,3 miljoen aan langlopende geldleningen en € 4,6 miljoen aan rekening courant aangetrokken hebben. De netto schuldquote per 1 januari 2020 is 64,0%, neemt in 2020 af tot 61,9% en loopt in de jaren daarna op tot 75,8% en eindigt eind 2023 op ca. 72,1%. Eind 2023 bedraagt de omvang van de lang aangetrokken financiering naar verwachting ca. € 34,4 mln.
Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

In de Nota schuldenbeheersing is afgesproken de omvang van de totale schuld, dus de lange èn korte schuld, niet meer te laten oplopen dan € 53 mln. Uitgaande van een geëxtrapoleerd jaarlijks gemiddeld vervangingsinvesteringentotaal van € 2,6 mln. wordt die grens bereikt als van 2020 tot en met 2029 jaarlijks gemiddeld een kleine € 1,8 mln. aan aanvullende investeringen wordt gerealiseerd (dus boven de in het meerjarenperspectief opgenomen investeringsplan). Omdat deze € 17,8 mln. investeringsruimte nog niet concreet is ingevuld zijn de daaruit voortvloeiende bedragen nog niet in het voorliggende meerjarenperspectief verwerkt.

Weerstandsvermogen
De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde capaciteit daalt met een score van 5 licht ten opzichte van de jaarrekening 2018. De reserve Weerstandsvermogen staat op dit moment op € 4,0 mln. en is daarmee iets te laag ten opzichte van de verwacht benodigde € 4,2 mln. Aangezien de omvang van de risico’s elk jaar wel iets schommelt is er voor gekozen om geen toevoeging te doen aan de Reserve Weerstandsvermogen en deze op het niveau van € 4,0 mln. te houden. Hierbij is meegewogen dat de kans zeer klein wordt geacht dat alle risico’s zich daadwerkelijk voor doen in hetzelfde jaar en mocht dat uiteindelijk toch het geval zijn er altijd nog teruggevallen kan worden op de concernreserve van € 17,2 mln.

Beleidsbegroting

Recapitulatie

Tabel 6 Recapitulatie

Programma's bedragen x € 1.000,- "-"=nadeel/"+"= voordeel)	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	baten	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**
P0 Bestuur en ondersteuning	605	-5.005	-4.400	568	-5.419	-4.851	550	-5.476	-4.926	515	-5.323	-4.807
P1 Veiligheid	190	-2.045	-1.856	190	-2.060	-1.870	190	-2.060	-1.870	190	-2.060	-1.870
P2 Verkeer en vervoer	139	-3.322	-3.182	139	-3.550	-3.411	139	-3.573	-3.434	139	-3.585	-3.445
P3 Economie	67	-388	-321	67	-278	-211	40	-252	-212	40	-252	-212
P4 Onderwijs	264	-1.570	-1.307	264	-1.567	-1.303	264	-1.564	-1.300	264	-1.561	-1.297
P5 Sport, cultuur en recreatie	262	-5.632	-5.369	251	-4.273	-4.022	251	-4.268	-4.017	251	-4.266	-4.015
P6 Sociaal Domein	5.148	-19.783	-14.635	5.148	-19.477	-14.330	5.148	-19.376	-14.228	5.148	-19.106	-13.958
P7 Volksgezondheid en milieu	6.943	-6.653	289	6.563	-6.621	-58	6.639	-6.589	51	6.630	-6.607	24
P8 Wonen en bouwen	3.819	-4.856	-1.037	3.111	-4.285	-1.173	1.185	-2.343	-1.158	1.104	-2.241	-1.137
Totaal programma's	**17.437**	**-49.254**	**-31.817**	**16.301**	**-47.530**	**-31.229**	**14.406**	**-45.501**	**-31.095**	**14.282**	**-45.000**	**-30.718**
Algemene dekkingsmiddelen	38.829	-1.043	37.786	39.139	-974	38.165	38.835	-999	37.835	39.298	-999	38.299
Overhead	20	-7.791	-7.771	20	-7.751	-7.731	20	-7.779	-7.759	20	-7.886	-7.866
Heffing vennootschapsbelasting	0	-15	-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26
Saldo van baten en lasten	**56.286**	**-58.129**	**-1.843**	**55.460**	**-56.281**	**-821**	**53.261**	**-54.305**	**-1.044**	**53.600**	**-53.911**	**-311**
Mutaties reserves	2.718	-92	2.625	1.343	-36	1.306	1.418	-20	1.397	547	-20	526
Geraamde resultaat	**59.003**	**-58.221**	**782**	**56.803**	**-56.317**	**486**	**54.678**	**-54.325**	**353**	**54.147**	**-53.931**	**216**

* De Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7 en taakveld 3.4, de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en programma 3 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze begroting in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0 en programma 3.

P0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken ?

De ambitie is vijf sterren dienstverlening. De dienstverlening is duidelijk, tijdig, klantgericht en toegankelijk. De komende jaren richten we ons op het optimaliseren en stimuleren van de digitale dienstverlening;

Voorschoten is een zelfstandige gemeente met haar eigen bestuur en eigen agenda. Het college werkt constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg;

Burgers herkennen zich in het Voorschotense bestuur. De bestuursstijl is betrouwbaar, open en transparant. Daarom komt beleid zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers en hun vertegenwoordigers. Wij stimuleren hierbij het particulier initiatief en scheppen zoveel mogelijk de randvoorwaarden om deze initiatieven mogelijk te maken;

De gemeente houdt de lasten in reële termen gelijk en geeft niet meer geld uit dan dat er binnenkomt;

Kernwoorden bij de aanpak zijn een integrale en strategische benadering van al het gemeentelijk bezit en het vergroten van het inzicht in de financiële resultaten ervan. Daarbij is de aanpak gericht op de uitgangspunten dienstverlenend (in- en extern) en flexibel.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.1 Bestuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Invoering Omgevingswet
De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. De Omgevingswet heeft als motto 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. Het gaat daarbij ook om het zorgdragen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en goede omgevingskwaliteit. De gebruiker van de leefomgeving wordt daarbij centraal gesteld.
De transitieperiode om de Omgevingswet volledig in te voeren duurt tot 2029. In de periode tussen 2020 en 2029 zijn een aantal landelijke momenten waarop we zaken geregeld moeten hebben.

Belangrijkste resultaten 2020

Participatie
We zijn gestart met dorpsdialogen over onder andere bestuurlijke toekomst, subsidiestelsel en financiën. Er is een participatienota vastgesteld, welke in 2020 wordt geïmplementeerd.

We hebben 22 burgerinitiatieven ondersteund.

Een gezamenlijke taskforce van gemeente en inwoners gaat burgerparticipatie verder stimuleren.

Doordat er maandelijks nieuwe inzichten zijn in wat we moeten doen en kunnen is het belangrijk om activiteiten en resultaten gedurende het jaar te herijken en bijsturen. Dit vraagt flexibiliteit. Daarom staan te behalen resultaten benoemd in het programmaplan invoering Omgevingswet. We stellen ons gedurende de invoering telkens de vraag: wat moeten we op 1 januari 2021 kunnen (vaardigheden) en weten (kennis); wat hebben wij als bestuurders maar ook ons ambtelijk apparaat nodig om deze kennis en vaardigheden eigen te maken; welke vraagstukken/opgaven die we hebben liggen kunnen we nu al in lijn met de Omgevingswet oppakken om zo te oefenen, leren, benodigde vaardigheden eigen te maken en op 1 januari 2021 klaar te zijn voor de wet.

Vanuit de financiële impactanalyse Omgevingswet 2019 komt de winstwaarschuwing dat de voorziening invoering Omgevingswet mogelijk niet voldoende is om de implementatiekosten te dekken. Vanwege de aannames die in de analyse zitten en het uitgavenpatroon van de afgelopen jaren is het vooralsnog niet nodig om de voorziening voor het jaar 2020 te verhogen.

Een zelfstandig Voorschoten in de Leidse regio
We hebben een routekaart gemaakt om een actieve invulling te geven aan de keuze voor meer samenwerking in de Leidse regio.

Met Wassenaar is een traject gestart om helderheid te geven over de toekomst van de gemeenschappelijke ambtelijke organisatie.

Toelichting

Het college van Voorschoten is nu een jaar aan de slag met het collegeakkoord Duurzaam Vooruitstrevend. Een aantal belangrijke ontwikkelingen voor 2020 worden hieronder toegelicht.

Voortdurende bezinning op de wijze waarop de gemeente bestuurd wordt is gewenst. Toegenomen complexiteit van onderwerpen, expertisen en mondigheid van inwoners vraagt om nieuwe vormen van participatie en ontwikkeling. De rekenkamer heeft advies uitgebracht over de kaderstellende rol van de raad. Het college heeft op basis van het coalitieakkoord voorstellen gedaan voor de aanpak van participatie.

Omgevingswet
De Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking. De Omgevingswet heeft als motto ‘Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit’. Het gaat daarbij ook om het zorgdragen voor een veilige,

gezonde en duurzame leefomgeving en goede omgevingskwaliteit. De gebruiker van de leefomgeving wordt daarbij centraal gesteld.
De transitieperiode om de Omgevingswet volledig in te voeren duurt tot 2029. In de periode tussen 2020 en 2029 zijn een aantal landelijke momenten waarop we zaken geregeld moeten hebben.

Vanuit de financiële impactanalyse Omgevingswet 2019 komt de winstwaarschuwing dat de voorziening invoering Omgevingswet mogelijk niet voldoende is om de implementatiekosten te dekken. Vanwege de aannames die in de analyse zitten en het uitgavenpatroon van de afgelopen jaren is het vooralsnog niet nodig om de voorziening voor het jaar 2020 te verhogen.

Een zelfstandig Voorschoten in de Leidse regio
We zijn nog steeds bezig met meer focus op de Leidse regio en het versterken van die samenwerking. Het doel daarvan is versterking van maatschappelijke voorzieningen, beperking van de kosten, verbetering van de kwaliteit van dienstverlening, vergroten van democratische controle en bescherming van het unieke karakter van Voorschoten.
Er is een Routekaart ontwikkeld om aan de focus op de Leidse regio uitvoering te geven. In de Routekaart zijn 2 "wegen" gedefinieerd om de samenwerking te intensiveren op inhoudelijke thema's. Een interne en een externe weg. Ook is er een visie op samenwerking gemaakt. Het college komt met voorstellen naar aanleiding van het rapport van Berenschot over de bestuurlijke toekomst.

Hoewel Voorschoten waar het gaat om het sociaal domein nu aangesloten is bij de H10 (inkoop aan de Haagse kant) is de wens om uiteindelijk de inkoop meer te organiseren in de Leidse regio. Deze wens wordt de komende periode tot uitvoering gebracht.

Onderzoek Berenschot
Het afgelopen half jaar heeft het bureau Berenschot een onderzoek gedaan naar wat voor organisatie er nodig is om de gemeentelijke taken en ambities het beste te kunnen uitvoeren. In het onderzoek is nadrukkelijk uitgegaan van de publieke waarde voor inwoners, maatschappelijke opgaven en de toekomstvisie van Voorschoten. Andere factoren die zijn meegenomen in het onderzoek zijn de gewenste bestuurlijke zelfstandigheid van Voorschoten en de lijn van focus op de Leidse regio. De resultaten van het onderzoek zullen in de komende periode verder worden uitgewerkt en er zal worden bezien welke aanbevelingen er worden opgepakt. De gemeente Wassenaar heeft ook een onderzoek laten doen door het Bureau Rijnconsult. We werken met de gemeente Wassenaar samen in de ambtelijke fusie Werkorganisatie Duivenvoorde, een gemeenschappelijke regeling. Wat we afzonderlijk doen is van invloed op de ander. Daarom is het belangrijk om elkaar goed te informeren en mee te nemen in beslissingen die gevolgen kunnen hebben voor de samenwerking, de organisatie en voor de gemeente. Het college komt met voorstellen over wijze waarop invulling gegeven kan worden aan de voorstellen in het rapport.
Over de uitkomsten van beide rapporten gaan de gemeenten in gesprek.

Burgerparticipatie
Naar aanleiding van de vaststelling van de participatienota 'Samen maken we Voorschoten' wordt een taskforce met bestuurders, ambtenaren en inwoners opgericht om burger- en overheidsparticipatie in

Voorschoten verder te brengen. De taskforce adviseert over mogelijke pilots op de diverse beleidsterreinen en monitort deze. Zo kan bepaald worden welke specifieke spelregels het best gehanteerd kunnen worden om participatietrajecten tot een succes te maken.

In juli 2019 heeft de gemeenteraad de participatienota 'Samen maken we Voorschoten' vastgesteld.

De participatienota bevat een plan van aanpak, dat in 2020/2021 wordt uitgevoerd. De Taskforce wordt in het najaar van 2019 opgericht. De Taskforce legt de uiteindelijke uitkomsten van de pilots en het werk van de Taskforce inclusief een evaluatie voor aan de gemeenteraad. Wanneer dit plaatsvindt, is afhankelijk van de looptijd van de te kiezen pilots.
Voor de implementatie van het burgerparticipatiebeleid is in de kadernota 2020 incidenteel budget opgenomen.

Onderzoek Berenschot
Het afgelopen half jaar heeft het bureau Berenschot een onderzoek gedaan naar wat voor organisatie er nodig is om de gemeentelijke taken en ambities het beste te kunnen uitvoeren. In het onderzoek is nadrukkelijk uitgegaan van de publieke waarde voor inwoners, maatschappelijke opgaven en de toekomstvisie van Voorschoten. Andere factoren die zijn meegenomen in het onderzoek zijn de gewenste bestuurlijke zelfstandigheid van Voorschoten en de lijn van focus op de Leidse regio. De resultaten van het onderzoek zullen in de komende periode verder worden uitgewerkt en er zal worden bezien welke aanbevelingen er worden opgepakt. De gemeente Wassenaar heeft ook een onderzoek laten doen door het Bureau Rijnconsult. We werken met de gemeente Wassenaar samen in de ambtelijke fusie Werkorganisatie Duivenvoorde, een gemeenschappelijke regeling. Wat we afzonderlijk doen is van invloed op de ander. Daarom is het belangrijk om elkaar goed te informeren en mee te nemen in beslissingen die gevolgen kunnen hebben voor de samenwerking, de organisatie en voor de gemeente.
Over de uitkomsten van beide rapporten gaan de gemeenten in gesprek.

Interbestuurlijk Programma
In de komende periode zullen er meer nieuwe taken van de Rijksoverheid bij de gemeente komen te liggen. Onder andere de taken in het kader van de Omgevingswet en het Interbestuurlijk Programma (IBP). Bij beiden is nog niet helemaal in te schatten welke financiële druk dit oplevert en in hoeverre de middelen die hiervoor vanuit het Rijk worden aangeboden toereikend zullen zijn. Ook hier zullen keuzes en financiële creativiteit nodig zijn.

Samenwerkingsverbanden

Naam	Leidse Regio
Juridische vorm	Informele bestuurlijke samenwerking
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Samenwerkingsverbanden in de regio

Bestuur en toezicht: Portefeuillehouders regio van de 5 Leidse regio-gemeenten (Leiden, Oegstgeest, Leiderdorp, Voorschoten en Zoeterwoude).
Doelstelling: Waar mogelijk wil Voorschoten zo veel mogelijk samen werken in de Leidse regio. Dat betekent voor thema's waarvoor dit een geschikte schaal is, dat kan zowel op beleid als op uitvoering zijn. Besluit tot deelname Bestuurlijk belang omdat de Leidse regio met vijf gemeenten, hun inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen één stedelijk gebied gebruiken, is samenwerking noodzakelijk.
Relatie met andere verbonden partijen Holland Rijnland en de Leidse Regio zijn voor de gemeente communicerende vaten. Dat betekent dat weer meer gedaan wordt in de Leidse Regio en minder in de Samenwerking Holland Rijnland. De gemeenten die deelnemen aan de samenwerking Leidse Regio maken daarnaast ook alleen deel uit van de regionale samenwerking Holland Rijnland.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.2 Burgerzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De dienstverleningsuitgangspunten die de komende jaren centraal komen te staan zijn het tijdig, duidelijk en vraaggericht verlenen van producten en diensten.
Het digitaal gebruik wordt steeds belangrijker maar persoonlijk contact blijft mogelijk waar nodig. Inwoners en ondernemers kiezen zelf welk kanaal zij voor een product of dienst het meest geschikt vinden.
Door onder andere digitalisering verandert het werk van burgerzaken in rap tempo. Door de paspoortdip verdwijnen werkzaamheden maar is er

Belangrijkste resultaten 2020

Om de dienstverlening van de gemeente Voorschoten verder te verbeteren:
- Is de website en de productencatalogus nog gebruiksvriendelijker gemaakt zodat zoveel mogelijk inwoners en ondernemers via de digitale weg hun zaken met de gemeente kunnen doen;
- Maken we minimaal twee klantreizen en vragen wij vaker feedback aan inwoners om aan de hand van de ervaringen aanpassingen te doen zodat de dienstverlening verbetert;
- Is een eerste product en/of dienst via Mijnoverheid aan te vragen, te volgen en te

bijvoorbeeld ook meer aandacht, inzet en kennis nodig op identiteits- en adresfraude.	ontvangen. We hebben een klantcontactcentrum (KCC) dat qua capaciteit en openingstijden past bij de ontwikkelingen en de wensen en grootte van Voorschoten. Door extra opleidingen hebben medewerkers burgerzaken de kennis en vaardigheden die passen bij de medewerker burgerzaken van de toekomst.

Toelichting

Het taakveld burgerzaken behelst onder andere de basisregistraties van personen en gebouwen, de uitgifte van reisdocumenten en akten en de ontwikkeling van de dienstverlening van de gemeente.

Concreet dragen de projecten die voortvloeien uit de notitie dienstverlening bij aan de realisatie van de in het coalitieakkoord benoemde ambities om de dienstverlening beter, laagdrempeliger, toegankelijker en persoonlijker te maken. Inwoners en ondernemers kunnen er van uit gaan dat de gemeente handelt overeenkomstig de landelijke eisen aan privacy. Er vindt monitoring plaats van de favoriete contactmomenten van inwoners en ondernemers met de gemeente zodat we hier beter op in kunnen inspelen. Middels training en opleiding en pilots kunnen nieuwe vaardigheden (bijvoorbeeld digitale en communicatieve) ontwikkeld en ingezet worden.

Vanaf 2019 is er sprake van een daling van het aantal klantcontacten aan de balies. Dit wordt veroorzaakt doordat de nieuw uitgegeven reisdocumenten tien jaar geldig zijn in plaats van vijf jaar; de zogenaamde paspoortdip.

Ook de gemeentelijke legesinkomsten nemen hierdoor af. Naast de verwachte afname van klantcontacten bij reisdocumenten zien wij ook een toename van werkzaamheden bij Burgerzaken. Deze werkzaamheden zijn het gevolg van landelijke ontwikkelingen, zoals de komst van wetgeving over het tegengaan van huwelijksdwang, verhoogde aandacht voor de kwaliteit van de basisregistratie personen, het aanscherpen van procedures voor het tegengaan van adres- en identiteitsfraude en een toename van complexiteit van dossiers. Wij kijken daarom kritisch naar de capaciteit die nodig is en investeren in de kennis en vaardigheden van de medewerkers om deze wettelijke taken uit te kunnen voeren. Omdat tenslotte veel klantcontact zich verplaatst van het fysieke kanaal naar het digitale kanaal en het aantal bezoekers sterk is afgenomen passen wij onze openingstijden hierop aan.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Belangrijkste ontwikkelingen 2020	Belangrijkste resultaten 2020
Integraal accommodatiebeleid	Uitvoeringsplan verduurzamen gemeentelijk vastgoed Beheerplan vastgoed

Toelichting

Integraal accommodatiebeleid
Op het gebied van onroerend goed is er een groot aantal ontwikkelingen zoals woningbouw, verduurzaming, faciliteren maatschappelijke functies en beperkte gemeentelijke financiën. Om deze uitdagingen aan te pakken is het noodzakelijk dat er integraal beleidsafwegingen worden gemaakt (Integraal accommodatiebeleid) waarbij onder andere besluiten worden voorgelegd over het wel of niet in bezit houden van panden en het faciliteren van maatschappelijke functies en waar (her)ontwikkeling gaat plaatsvinden.

Uitvoeringsplan verduurzamen gemeentelijk vastgoed
We streven naar een energie neutraal Voorschoten in 2030. Het Rijk heeft diverse doelen gesteld op het gebied van duurzaamheid zoals het verminderen van de CO2 uitstoot, het verbruiken van minder energie en het opwekken van duurzame energie. Daarnaast zijn de afgelopen jaren de milieueisen voor gebouwen aangescherpt en is er onder andere ingevoerd dat in 2023 kantoorgebouwen minimaal moeten voldoen aan energielabel C. Voor het gemeentelijk vastgoed wordt door middel van het uitvoeringsplan verduurzamen gemeentelijk vastgoed in beeld gebracht hoe het gemeentelijk vastgoed hieraan kan bijdragen. In het uitvoeringsplan is per pand in beeld gebracht:

- aan welke eisen het minimaal moet voldoen;
- welke besparingen er mogelijk zijn bij het verduurzamen van het pand;
- de bijdrage aan de ambitie om de CO2 uitstoot te verminderen;
- de kosten van de verschillende verduurzamingsmaatregelen.

Beheerplan vastgoed
In 2020 wordt een meerjarig beheerplan opgesteld voor de objecten waarvan zeker is dat deze in de vastgoedportefeuille blijven. Een onderdeel van het integraal accommodatiebeleid is het bepalen van een

strategie voor de vastgoedportefeuille van de gemeente. Dit is van invloed op de omvang en aard van de huidige vastgoedportefeuille van de gemeente en daarmee van invloed op de beheerkosten. Deze is in te delen in een tweetal categorieën. Objecten waarvan aannemelijk is dat deze in portefeuille blijven; en een groep objecten waar gericht een heroverweging plaatsvindt. In 2020 wordt een beheerplan opgesteld voor de objecten waarvan zeker is dat deze in de vastgoedportefeuille blijven.

Voor het planmatig onderhoud wordt in 2020 gewerkt met een jaarplan. Aan alle panden waarvan zeker is dat deze binnen de gemeentelijke portefeuille blijven wordt planmatig onderhoud uitgevoerd. Voor de panden waar een heroverweging plaatsvindt wordt geen planmatig onderhoud uitgevoerd. Hier wordt alleen rekening gehouden met noodzakelijk onderhoud om de veiligheid en het gebruik van het object te garanderen.

Het niet uitvoeren van planmatig onderhoud bij deze objecten betekent op de korte termijn dat de technische kwaliteit van deze objecten verslechtert met mogelijke vervolgschade. De omvang van deze mogelijke vervolgschade is voor nu niet te kwantificeren maar er zal een inhaalslag noodzakelijk zijn.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.4 Overhead

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Niet van toepassing

Belangrijkste resultaten 2020

Niet van toepassing

Toelichting

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording worden alle gemeentelijke lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de primaire processen hier begroot en verantwoord. Dit primaire dienstverleningsproces wordt uitgevoerd door de Werkorganisatie Duivenvoorde.

De overheadkosten betreffen o.a.:
■ de kosten voor de huisvesting, tractie en facilitaire kosten van de eigen gemeentelijke organisatie;
■ de bijdrage aan de WODV, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld 0.4 Overhead. Het betreft hier o.a. de in de WODV-begroting opgenomen (personeels-)lasten voor de zogenaamde PIOFACH:

- Personeel
- Informatievoorziening
- Organisatie
- Financiën
- Automatisering
- Communicatie

- Huisvesting

In de paragraaf bedrijfsvoering staat een uitsplitsing van de totale bijdrage aan de werkorganisatie Duivenvoorde
per programma.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,10	0,10	0,09
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	0,10	0,10	0,09
03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 270, -	€ 308,47	€ 304,64
04	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	55,49 %	46,55 %	45,81 %
05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	14,35 %	14,61 %	13,36 %

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.5 Treasury

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

De looptijden van uitstaande en aangetrokken geldleningen afstemmen op de liquiditeitsprognose;

Het handhaven van het schuldenplafond.

Toelichting

Met het vaststellen van de nota schuldenbeheersing heeft de gemeenteraad kaders vastgesteld waarbinnen de ontwikkeling van de aangetrokken externe financiering zich mag bevinden. De ontwikkeling van de externe financiering en hoe deze zich verhoudt tot de gestelde kaders wordt nader toegelicht in de paragraaf financiering.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.61 OZB Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2020 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.
Daarnaast stijgt de opbrengst OZB woningen met € 52.000 extra als gevolg van het dekkingsplan opgenomen in begroting 2018.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.62 OZB Niet-Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen is voor 2020 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.64 Belastingen overig

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Onder de overige belastingen vallen de hondenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en roerende-ruimtebelastingen.

De opbrengst van de hondenbelasting is voor 2020 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (geharmoniseerde conumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Omdat de opbrengst van de reclamebelasting onder aftrek van de perceptiekosten wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds wordt de opbrengst in overleg met de centrumondernemers vastgesteld. De opbrengst is voor 2020 niet verhoogd.

De opbrengst van de precariobelasting in Voorschoten bestaat voor het grootste deel uit precariobelasting op kabels en leidingen. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, dit tegen het hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016. Hierdoor is de opbrengst van de precariobelasting 2020 niet verhoogd. De tarieven voor de overige feiten worden wel met het inflatiepercentage verhoogd.

De tarieven voor de roerende-ruimtebelastingen zijn op basis van de wettelijke voorschriften gelijk aan die van de OZB. Het onder taakveld 0.61 OZB-woningen opgenomen uitgangspunt geldt onverkort voor de roerende-ruimtebelastingen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Herijking van het gemeentefonds

Belangrijkste resultaten 2020

Voor 2021 en verdere jaren de financiële gevolgen in beeld brengen

Toelichting

Op dit moment werkt het ministerie van BZK aan een herijking van het gemeentefonds.
In de loop der jaren is de verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten steeds ingewikkelder geworden. Bovendien bevat de huidige verdeling van het gemeentefonds een aantal scheefheden, met name in het sociaal domein en de wijze waarop de eigen inkomsten van gemeenten worden betrokken. Het takenpakket van gemeenten is veranderd en ook de context waarbinnen gemeenten functioneren, gemeenten werken bijvoorbeeld steeds meer samen in wisselende regionale verbanden. Al deze factoren maken dat het gemeentefonds toe is aan een actualisatie.
In 2020 komt er duidelijkheid over de herijking van het gemeentefonds. Het ministerie van BZK streeft er naar om bij de Meicirculaire 2020 inzicht te verschaffen over de financiële gevolgen. De gevolgen hiervan slaan voor het eerst neer in de begroting 2021 en kunnen aanzienlijke gevolgen hebben voor de begroting van Voorschoten.
Enkele factoren die vooral van belang worden in de nieuwe situatie zijn de mate waarin een gemeente een centrumfunctie vervult en of een gemeente over de mogelijkheid beschikt om eigen middelen te verwerven. De uitkomst hiervan is op dit moment nog niet duidelijk, maar in de loop van 2020 willen wij de meerjarige financiële gevolgen in beeld hebben.

De meicirculaire van het gemeentefonds laat voor 2020 een bruto voordeel zien van € 601.000.
De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Negatieve accresontwikkeling (- € 279.000):
  Hoewel de meicirculaire uitgaat van gemiddeld 3,0% groei voor 2020 e.v. is deze verwachting minder positief dan waar in de septembercirculaire van uit was gegaan;
- Verspringen van het basisjaar (+ € 597.000):
  Door het ramen van 2020 tegen lopende prijzen in plaats van constante prijzen (hetgeen voor het meerjarenperspectief gebruikelijk is) wordt de uitkering geïndexeerd;
- Inkomstenmaatstaf (- € 146.000):
  Verhoging van de waarde van het onroerend goed in Voorschoten zowel in absolute zin door oplevering van nieuwe woonruimten als ook in relatieve zin ten opzichte van de landelijke waarde-ontwikkeling, zorgt voor een verhoging van de negatieve inkomstenmaatstaf. Dit betekent dat aan de gemeente een hogere eigen inkomsten-potentieel wordt toegekend en er gekort wordt op de algemene uitkering.

- Extra middelen Jeugdhulp (+ € 344.000)
  Het kabinet stelt in 2020 en 2021 jaarlijks € 300 mln. beschikbaar voor de Jeugdhulp. Aanvullend onderzoek zal uit moeten wijzen of gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. In aanvulling op hetgeen in de raadsinformatiebrief over de meicirculaire is gesteld is in de jaren 2022 en 2023 een in omvang vergelijkbare stelpost opgenomen volgens de hiervoor door het ministerie en de provinciale toezichthouders opgestelde richtlijn;
- Loon- en prijsindexatie Sociaal Domein (€ 282.000)
  Dit betreft de totale indexatie voor Inkomen en Participatie, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Wmo huishoudelijke verzorging en Jeugd;
- Verlaging van de vrijval van de onderuitputting op het BTW-compensatiefonds (- € 127.000):

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.8 Overige baten en lasten

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

De (stel)posten overeenkomstig de werkelijke financiële ontwikkeling ter dekking te gebruiken op het daarvoor bestemde taakveld in de begroting.

Toelichting

Op dit taakveld worden de baten (taakstellingen) en lasten geraamd die (nog) in afwachting zijn van verdere verdeling over de inhoudelijke taakvelden. Het betreffen ten tijde van het opstellen van de begroting nog posten die niet naar een specifiek taakveld in te delen zijn zoals de CAO ontwikkeling van gemeenschappelijke regelingen en de (mogelijke) effecten van het afschaffen van de koepelvrijstelling. Op dit taakveld wordt tevens de post onvoorzien begroot.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2020

Dossiervorming voor het verrichten van aangifte over (eventuele) VPB-plichtige activiteiten.

Toelichting

Jaarlijks moeten diverse werkzaamheden worden uitgevoerd om van alle opbrengstencategorieën te bepalen of er sprake is van fiscale winst voor de Vennootschapsbelasting (Vpb). Om dit goed te kunnen managen is een standaard clustering gemaakt van alle activiteiten die voor de Vpb van belang zijn, inclusief een onderliggend dossier met relevante onderbouwingen. Met de ingenomen standpunten van de gemeente zijn tot op heden geen nieuwe Vpb-plichtige activiteiten te onderkennen. De Belastingdienst heeft geen uitspraken gedaan over de ingenomen standpunten. Uitgaande van voortzetting van de huidige activiteiten op gelijke wijze, worden voor 2020 geen wijzigingen verwacht.

Verbonden partijen

Tabel 7

Naam	**Taakveld**
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1 Bestuur
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	0.1 Bestuur
BNG NV	0.5 Treasury
Alliander NV	0.5 Treasury
Dunea NV	0.5 Treasury

Wat gaat het kosten?

Tabel 8

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		**Rekening 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
0.1 Bestuur	Baten	879	166	166	166	166	166
	Lasten	-3.738	-3.373	-3.195	-3.194	-3.194	-3.000
	Saldo	-2.860	-3.207	-3.029	-3.029	-3.029	-2.835
0.2 Burgerzaken	Baten	511	361	286	298	280	246
	Lasten	-904	-825	-695	-734	-716	-681
	Saldo	-393	-464	-409	-436	-436	-436
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	1.906	146	43	43	43	43
	Lasten	-231	-199	-343	-288	-288	-288
	Saldo	1.675	-53	-300	-244	-244	-244
0.4 Overhead	Baten	30	24	20	20	20	20
	Lasten	-6.545	-8.308	-7.791	-7.751	-7.779	-7.886
	Saldo	-6.515	-8.284	-7.771	-7.731	-7.759	-7.866
0.5 Treasury	Baten	1.330	1.592	1.368	1.194	1.205	1.196
	Lasten	-607	-648	-655	-586	-611	-611
	Saldo	722	943	713	609	594	586
0.61 OZB Woningen	Baten	5.608	5.665	5.796	6.102	6.602	6.602
	Lasten	-238	-210	-249	-249	-249	-249
	Saldo	5.370	5.455	5.547	5.853	6.354	6.354
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	997	1.003	1.020	1.045	1.079	1.079
	Lasten	-58	-43	-46	-46	-46	-46
	Saldo	940	959	974	999	1.033	1.033
0.64 Belastingen overig	Baten	1.272	1.315	1.317	1.317	242	242
	Lasten	-95	-91	-94	-94	-94	-94
	Saldo	1.177	1.223	1.223	1.223	148	148
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	26.620	28.064	29.169	29.322	29.548	30.020
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	26.620	28.064	29.169	29.322	29.548	30.020
0.8 Overige baten en lasten	Baten	269	270	110	61	61	61
	Lasten	-173	-760	-798	-1.229	-1.304	-1.379
	Saldo	96	-489	-688	-1.169	-1.244	-1.319
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	-95	-15	0	0	0
	Saldo	0	-95	-15	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
en Lasten	Saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		39.421	38.604	39.295	39.568	39.246	39.675
Totaal lasten		-12.590	-14.553	-13.880	-14.170	-14.280	-14.234
Saldo van baten en lasten		**26.831**	**24.052**	**25.416**	**25.398**	**24.965**	**25.441**
Onttrekking reserves		582	1.072	265	250	250	0
Toevoeging reserves		-842	-7	0	0	0	0
Mutaties reserves		-260	1.064	265	250	250	0
Geraamde resultaat		**26.571**	**25.116**	**25.681**	**25.648**	**25.215**	**25.441**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 0.1

Het positieve jaarrekeningresultaat 2018 is bestemd voor het begrotingsjaar 2019 ten gunste van verschillende onderwerpen. Dit leidt tot verschillen op de baten en lasten van de begroting 2020 ten opzichte van 2019. Hierbij zijn te noemen een onderzoek € 150.000 (Voordeel / Nadeel) waarin wordt onderzocht hoe Voorschoten zich het best kan organiseren om als zelfstandige gemeente in de Leidse Regio samen te werken ten gunste van de inwoners. Daarnaast is € 200.000 (Voordeel / Nadeel) vanuit het resultaat 2018 bestemd voor de maatschappelijke agenda begroting 2019 voor de uitvoering van niet-wettelijke taken. Voor de fiscale advisering op verschillende lopende onderwerpen is vanuit het jaarrekeningresultaat €49.000 (Voordeel / Nadeel) beschikbaar gesteld voor het begrotingsjaar 2019. Voor de taskforce zwembad is € 27.000 in de begroting 2019 beschikbaar gesteld (Voordeel / Nadeel).
In de kadernota 2020 is de kostendekkende huur verwerkt (budgetneutraal). Dit leidt op dit taakveld tot een nadeel van € 212.000. De corresponderende voordelen zijn op de verschillende taakvelden begroot. Lagere doorberekening van uren in de begroting 2020 ten opzichte van 2019 leidt tot een voordeel van €42.000.

Taakveld 0.2

Per saldo is op dit taakveld sprake van een verbetering van € 55.000. Ten opzichte van 2019 zijn de baten € 75.000 lager als gevolg van lagere legesopbrengsten (reisdocumenten en rijbewijzen). De lasten zijn per saldo € 130.000 hoger. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat er voor 2020 geen rekening wordt gehouden met verkiezingen (€ 70.000) er sprake is van lagere lasten als gevolg van minder verstrekkingen van reisdocumenten en rijbewijzen (€ 60.000).

Taakveld 0.3

Het verschil wordt veroorzaakt door opbrengsten uit verkoop grond Bachlaan € 106.000 in de begroting 2019 (Nadeel). De bijdrage van de WODV is in 2020 hoger dan in de begroting 2019 € 94.000 (Nadeel).

Taakveld 0.4

Per saldo is op dit taakveld sprake van een verbetering van € 509.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een lagere toegerekende bijdrage aan de WODV (€ 184.000) ten opzichte van 2019 en

doordat in 2019 rekening is gehouden met extra uitgaven aan de WODV. Dit betreft de reservering van het jaarrekeningresultaat van de WODV (€ 264.000) en extra uitgaven voor WOB-verzoeken (€ 20.000). Daarnaast is sprake van € 28.000 lagere kapitaallasten. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 0.5

In 2019 is een incidentele dividenduitkering van Alliander opgenomen zoals gemeld in de Voorjaarsnota. Vanwege het incidentele karakter hiervan komt dit bedrag in de begroting 2020 niet terug. Dit is de hoofdoorzaak voor het nadelige effect tussen 2020 en 2019 van € 230.000.

Taakveld 0.61

Per saldo is op dit taakveld sprake van een verbetering van € 92.000. Dit wordt veroorzaakt door € 131.000 hogere baten OZB-woningen en een € 39.000 hogere bijdrage aan de BSGR.

Taakveld 0.9

De overheveling van budget vanuit 2018 naar de begroting 2019 voor vpb-plichtige activiteiten in het kader van de Grondexploitatie Duivenvoordecorridor leidt tot een verschil op de baten en lasten ten opzichte van de begroting 2020 € 31.000 (Voordeel / Nadeel).

P1 Veiligheid

Wat willen we bereiken ?

Een veilig dorp, waarbij wij ons richten op het terugdringen van inbraken en overlast. Burgers voelen zich betrokken bij het veiligheidsbeleid en de contacten met burgers zijn goed. Het accent ligt op preventie. Onze inwoners zijn zelfredzaam, kennen hun eigen verantwoordelijkheid en geven daar actief invulling aan, al dan niet georganiseerd op buurt- en wijkniveau. De afspraken die we maken en acties die we uitvoeren hebben de basis in vrijwilligheid, maar zijn niet vrijblijvend. Omdat elke wijk een andere problematiek kent gaan we hierover met onze bewoners in gesprek, om daar waar mogelijk op wijkniveau maatwerk te kunnen bieden.

Om problemen beter te kunnen signaleren maar ook aan te pakken, gaan we de samenwerking met de verschillende actoren zoals politie, welzijnsorganisatie, scholen en woningbouwcorporaties verbeteren.

Het handhaven van de geldende wet- en regelgeving is voor ons belangrijk. We gaan onze BOA's gerichter inzetten om te controleren of mensen zich op straat aan de regels houden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

- Klimaatadaptatie
- Energietransitie
- Cybersecurity
- Verhoogde aandacht voor continuïteit van vitale infrastructuur
- Vergrijzing van de samenleving

Belangrijkste resultaten 2020

De volgende vier onderwerpen worden voor de komende jaren vanuit het regionaal risicoprofiel opgenomen in het beleidsplan van de Veiligheidsregio Hollands Midden: klimaatadaptatie, energietransitie, cybersecurity en continuïteit van vitale infrastructuur en de maatschappij in het algemeen.
De gemeenten in de Leidse Regio, waar Voorschoten deel van uitmaakt, volgen de regionale ontwikkelingen en planvorming en vertalen dit naar een lokaal niveau.
Naast de regionale ontwikkelingen wordt de samenwerking in de Leidse Regio binnen bevolkingszorg nog steviger en professioneler, doordat er o.a. samen wordt geoefend en getraind.

Toelichting

2020 is de start van een nieuwe beleidsplanperiode van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Op dit moment is het beleidsplan nog in ontwikkeling. Het regionaal risicoprofiel is in 2019 vastgesteld.
Tot het taakveld crisisbeheersing en brandweer behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.

Rampenbestrijding
Crisisfunctionarissen (zowel bestuurlijk als ambtelijk) binnen de gemeente worden elk jaar opgeleid, getraind en geoefend om uitvoering te geven aan deze gemeentelijke taak bij een crisis of ramp (preparatie). Hierbij wordt de nadruk gelegd op de basiszorg voor verminderd zelfredzamen en wordt zelfredzaamheid gestimuleerd. Wij vormen de crisisorganisatie samen met de gemeenten in de Leidse Regio.

Brandbestrijding
Bij de brandweer is het van belang de paraatheid vanuit alle brandweerkazernes te blijven waarborgen. Gelet op de beschikbaarheid van vrijwilligers zal het kunnen en mogen uitrukken met vier medewerkers (i.p.v. zes standaard) voorbereid en geïmplementeerd zijn, zonder dat hierdoor kwaliteit van de hulpverlening en de veiligheid van de medewerkers in gevaar komt.
Voor een verdere toelichting op de taken van de brandweer verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRHM).

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.2 Openbare orde en veiligheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Toename van aantal mensen met verward gedrag, mensen met zorgvraag (zorgmijders) en/of daaraan gerelateerde woonoverlast;

Toename meldingen in de relationele sfeer;
Vergrijzing bevolking;

Invoering van de Wet VGGZ;

Toename van verkeersstromen waardoor risico's op stagnatie/afname doorstroming en veiligheid van het verkeer;

Belangrijkste resultaten 2020

Verbinding tussen zorg en veiligheidsdomein versterken;

Samen met politie en Veilig Thuis en overige partners het bewustzijn vergroten op o.a. het signaleren van huiselijk geweld en het vroegtijdig opstarten van (hulp)trajecten;

Implementatie Wet VGGZ;

Verbetering van de doorstroming van het verkeer en vermindering van het aantal aanrijdingen.

Toenemende focus op de aanpak van lokale ondermijnende criminaliteit; Toegenomen noodzaak tot regionale afstemming en samenwerking bij de bovenlokale aanpak van veiligheidsvraagstukken; Terugtredende politie op aantal handhavingstaken, onderbezetting politie.	Het realiseren van een lokaal meldpunt ondermijnende criminaliteit en een lokaal ondermijningsoverleg waar signalen worden gewogen; Het vergroten van de bestuurlijke weerbaarheid; De instelling van een bovenlokaal veiligheidsfonds t.b.v. de financiering van regionale veiligheidsvoorzieningen (zoals het RIEC, HEIT en RSIV); Samenwerking verder versterken tussen handhavers (boa's) gemeente en politie; Intensiveren controles van handhavers op basis van prioritering.

Toelichting

In 2019 is het meerjarig integraal veiligheidsbeleid 2019-2022 opgesteld, waarin de belangrijkste ontwikkelingen voor 2020 en de jaren daarna zijn opgenomen. De belangrijkste vijf prioriteiten, vormen de basis voor een focus op aanpak :

- Integrale aanpak jeugdoverlast gericht op toezicht & handhaving en tegelijkertijd op hulp- en zorgverlening.
- Samen met bewoners en jongeren creëren van geschikte ontmoetingslocaties voor jongeren.
- Controles op verschillende vormen van overlast (jeugd- geluid en woonoverlast), evenementen, drank- en horecawetgeving.
- Samen met politie en Veilig Thuis en overige partners de awareness vergroten op het signaleren van huiselijk geweld en het opstarten van (hulp)trajecten.
- Samen met de afdeling verkeer wordt de fietsveiligheid en verkeersveiligheid rondom scholen aangepakt. Overhangend groen bij risicowegen krijgt extra onderhoud.
- In samenwerking met het sociaal domein en de regio versterken van de integrale aanpak op zorg en (woon)overlastdossiers.
- Het geven van voorlichting over ondermijnende criminaliteit. In samenwerking met ketenpartners signaleren en uitwerken van signalen van ondermijnende criminaliteit. Invulling geven aan de implementatie en borging van de verschillende werkprocessen.

De uitvoeringsplannen 2019-2020 worden in september 2019 opgeleverd. Bij de uitwerking van deze plannen zal zoveel mogelijk gekeken worden naar mogelijkheden voor een wijk-gebonden aanpak.

De gemeentelijke taken op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn heel breed. Naast de genoemde, verwachte ontwikkelingen zal op basis van lokale en landelijke trends beleid worden opgesteld of bijgesteld. Ook worden waar nodig gerichte acties ingezet, bijvoorbeeld rondom High Impact Crimes.

Toezicht en handhaving
De gemeente Voorschoten staat voor een veilige, gezonde, duurzame en leefbare omgeving waarin bewoners en bedrijven kunnen rekenen op kwalitatief hoge en transparante dienstverlening. Met de uitbreiding van BOA-capaciteit met 2,4 Fte, met ingang van 2020 wordt ook geïnvesteerd in het uitbreiden van de kennis en professionaliteit. Het data en wijk-gestuurd werken zal verder worden uitgebreid, alsmede de professionaliteit door middel van training en opleiding op onder andere de thema's jeugd, ondermijning en evenementen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
06	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	133		
08	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,2		
09	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,4		
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,2		
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,3		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Verbonden partijen

Tabel 9

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	1.1 Crisisbeheer en brandweer
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden

Wat gaat het kosten?

Tabel 10

Programma: P1 Veiligheid ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		**Rekening 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	112	113	113	113	113	113
	Lasten	-1.368	-1.419	-1.495	-1.514	-1.514	-1.514
	Saldo	-1.256	-1.306	-1.382	-1.401	-1.401	-1.401
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	35	77	77	77	77	77
	Lasten	-440	-451	-551	-546	-546	-546
	Saldo	-405	-374	-474	-469	-469	-469
Totaal baten		148	190	190	190	190	190
Totaal lasten		-1.808	-1.870	-2.045	-2.060	-2.060	-2.060
Saldo van baten en lasten		**-1.660**	**-1.680**	**-1.856**	**-1.870**	**-1.870**	**-1.870**
Onttrekking reserves							
Toevoeging reserves							
Mutaties reserves							
Geraamde resultaat		**-1.660**	**-1.680**	**-1.856**	**-1.870**	**-1.870**	**-1.870**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 1.1

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten op dit taakveld € 78.000 hoger. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio (€ 68.000). Het restant wordt verklaard door een hogere toegerekende bijdrage aan de WODV (€ 8.000) en overige kleine verschillen.

Taakveld 1.2

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten op dit taakveld per saldo € 100.000 hoger. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de uitbreiding van het aantal Boa's (€ 140.000 nadeel) en een lagere toegerekende bijdrage aan de WODV (€ 40.000 voordeel).

P2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken ?

Een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid van Voorschoten voor alle modaliteiten, met extra aandacht voor de zwakke verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers, mensen met een beperking, schoolgaande kinderen, etc.)

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.1 Verkeer en vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2020	Belangrijkste resultaten 2020
Aanleg RijnlandRoute MIRT-verkenning A4 Burgerveen - N14 Toename verkeersdruk	Uitvoeringsplan verbeteren fietsveiligheid Uitvoeringsplan rotonde/kruising Raadhuislaan/Leidseweg/Koningin Julianalaan Aanpak van zwerfvuil Actualiseren beheerplannen

Toelichting

Aanleg Rijnlandroute
In het jaar 2020 wordt het boren van beide tunnelbuizen van de RijnlandRoute (N434) afgerond. De gemeente Voorschoten zal in overleg met alle belangrijke (zakelijke) partners de werkzaamheden monitoren en ernaar streven de verkeershinder tot een minimum te beperken.

De provincie is in overleg met de gemeenten Leiden, Voorschoten en Zoeterwoude over de aanbesteding voor van het projectonderdeel reconstructie Lammenschansplein/Europaweg. Het zoveel mogelijk waarborgen van de bereikbaarheid van Voorschoten (en Leiden) is daarbij een belangrijke randvoorwaarde.
De huidige planning is dat de RijnlandRoute in 2022 wordt opengesteld.

MIRT-verkenning A4 Burgerveen - N14
Rijkswaterstaat is in 2018 de MIRT-verkenning A4 Burgerveen-N14 begonnen. De aanleiding voor deze MIRT-verkenning is het verbeteren van de doorstroming op de A4 tussen het knooppunt Burgerveen en de

N14. Momenteel wordt de toevoeging van een rijstrook in beide richtingen onderzocht om de capaciteit te vergroten. Deze mogelijke verbreding vraagt om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing. Vanuit Voorschoten wordt de voortgang van de realisatie van een geluidsscherm langs de A4 gevolgd en gepleit om nadrukkelijk te kijken naar overige maatregelen die negatieve effecten verminderen. Hierbij wordt vooral gefocust op de voortgang van de op 20 februari 2019 aangenomen motie van Provinciale Staten. In deze motie wordt Gedeputeerde Staten opgeroepen om een geluidswerende voorziening langs de A4 ter hoogte van Leidschendam-Voorburg en Voorschoten te realiseren.

Uitvoeringsplan verbeteren fietsveiligheid
Het uitvoeringsplan fietsveiligheid heeft tot doel het aantal fietsongevallen met letsel af te laten nemen. In 2020 worden met name de kortetermijnmaatregelen (quick wins) tot uitvoering gebracht.

Uitvoeringsplan rotonde/kruising Raadhuislaan/Leidseweg/Koningin Julianalaan
Op de rotonde kruising Raadhuislaan/Koningin Julianalaan/Leidseweg gebeurt een groot aantal (bijna) ongevallen. Op basis van het onderzoek naar de mogelijke verbeteringen voor de veiligheid en de doorstroming wordt een uitvoeringsplan opgesteld met als doel het aantal verkeersongevallen op deze rotonde structureel af te laten nemen.

Aanpak van zwerfvuil
In de gemeente wordt actief zwerfvuil geruimd om te voldoen aan kwaliteitsniveau C. Met het alleen opruimen van zwerfafval neem je de oorzaak niet weg. Voorschoten zet daarom actief in op voorlichting en educatie om zwerfafval tegen te gaan. In 2020 organiseren wij acties met buurtverenigingen en scholen om zwerfafval tegen te gaan.

Actualiseren beheerplannen
Bruggen, groen, openbare verlichting, speelplekken, straatmeubilair, verkeersregelinstallaties, water en wegen (kapitaalgoederen) vormen de leefomgeving en zijn daarmee van belang hoe deze wordt ervaren en gebruikt. De aantrekkelijkheid van Voorschoten om in te wonen, werken en te recreëren wordt onder andere bepaald door hoe de leefomgeving aansluit bij de behoefte van de samenleving. Daardoor zijn de kapitaalgoederen ook van groot economisch belang.

De beheerplannen voor deze kapitaalgoederen geven de raad informatie hoe het beheer van de leefomgeving bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen en geven inzicht hoe en wanneer de middelen worden ingezet om deze in stand te houden. De beheerplannen van de genoemde kapitaalgoederen lopen tot 2021 en worden daarom in 2020 geactualiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.2 Parkeren

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Belangrijkste resultaten 2020

Beleid voor elektrische oplaadinfrastructuur

Beleid voor kenteken gebonden gehandicaptenparkeerplaatsen

Uitbreiding fietsparkeerterrein station De Vink

Uitvoering maatregelen uit het parkeeronderzoek centrum

Toelichting

Het autobezit per huishouden neemt toe. Dit zorgt voor een verhoging van de parkeerdruk, met name in de woonwijken met woningen zonder eigen parkeervoorziening. In bestaande gebieden is het vaak moeilijk om het parkeerareaal structureel uit te breiden. Bij nieuwe ontwikkelingen worden vanwege het gemiddelde autobezit en de aanwezigheid van openbaar vervoer de gemiddelde kencijfers voor parkeren van het CROW gehanteerd. Ook bij het herbestemmen van bestaande panden wordt hiervan uitgegaan.

Beleid voor elektrische oplaadinfrastructuur
Een trend die in 2020 doorzet is de toename van het aantal elektrische auto's en de vraag naar meer en een goede infrastructuur van elektrische oplaadpalen. Het huidige contract voor de plaatsing van elektrische oplaadpalen op aanvraag eindigt eind 2020. In 2020 wordt in samenspraak met regionale partners vervolg gegeven aan het ontwikkelen van nieuwe kaders voor de plaatsing van elektrische oplaadinfrastructuur. Hier wordt ingezet op een goede infrastructuur om in de groeiende vraag te voorzien. Op basis van dit nieuwe kader wordt de plaatsing van elektrische oplaadpalen na het aflopen van het huidige contract eind 2020 voortgezet.

Beleid voor kenteken gebonden gehandicaptenparkeerplaatsen
Doordat mensen (met name ouderen) langer zelfstandig blijven wonen en steeds meer ouderen nog over een rijbewijs beschikken worden er steeds meer gehandicaptenparkeerplaatsen op kenteken aangevraagd. In 2020 worden beleidsregels hiervoor opgesteld.

Uitbreiden fietsparkeerterrein bij station De Vink
In 2016 is het bestuursakkoord fietsparkeren bij stations vastgesteld om landelijk de grote tekorten aan fietsparkeerplaatsen op te lossen. Bij station de Vink zijn momenteel 720 fietsparkeerplekken, verdeeld over de Voorschotense en de Leidse zijde. De bezettingsgraad is momenteel ruim 90%.

Prognoseberekeningen van ProRail komen voor 2030 uit op 1.122 plekken. In samenwerking met de Provincie Zuid-Holland en de gemeente Leiden is een plan uitgewerkt voor de uitbreidingsopgave van 400 plekken die worden verdeeld tussen de Voorschotense en Leidse zijde. Het merendeel van de kosten wordt vergoed door het Rijk en de provincie Zuid-Holland. De gemeente Voorschoten neemt 10% van de kosten voor haar rekening. De werkzaamheden staan gepland voor 2020 en worden uitgevoerd door ProRail. Met de uitbreiding van de fietsparkeerplaatsen wordt bijgedragen aan het stimuleren van het fietsgebruik.

Voor de uitbreiding van het fietsparkeerterrein bij het station is het belangrijk dat de gemeente actief handhaaft op het fietsparkeren. Dit houdt het ruimen van fietswrakken, handhaving van het verbod op het verkeerd, gevaarlijk of hinderlijk stallen van fietsen en met name ook de weesfietsenaanpak in. De provincie en het Rijk stellen dit als voorwaarde voor cofinanciering van de uitbreiding van het fietsparkeerterrein. In 2019 is de APV aangepast waardoor het juridisch mogelijk is om te handhaven op weesfietsen. In 2020 wordt een uitvoeringsplan voor de structurele weesfietsenaanpak opgesteld.

Uitvoering maatregelen uit parkeeronderzoek centrum
In 2019 is het parkeeronderzoek in het centrum (voor zowel de auto als fiets) gestart. In dit onderzoek worden tevens de maatregelen die voortkomen uit het centrumplan van de Taskforce geëvalueerd. Afhankelijk van resultaten zal het parkeerbeleid eventueel worden bijgesteld door middel van enkele kleine maatregelen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.5 Openbaar vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2020	Belangrijkste resultaten 2020
Elektrificatie van het openbaar busvervoer	Openbaar vervoer-visie Leidse regio

Toelichting

Elektrificatie van het openbaar busvervoer
In 2019 is gestart met het inzetten van elektrische bussen. Dit vindt zijn voortzetting in 2020.

Openbaarvervoer-visie Leidse regio
Samen met de gemeenten van de Leidse regio wordt gewerkt aan een gezamenlijke OV-visie. Deze visie wordt in 2020 opgeleverd en gepresenteerd aan de gemeenteraad.

Wat gaat het kosten?

Tabel 11

Programma: P2 Verkeer en vervoer ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		**Rekening 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	137	126	126	126	126	126
	Lasten	-2.553	-3.149	-3.265	-3.497	-3.520	-3.531
	Saldo	-2.416	-3.023	-3.139	-3.370	-3.394	-3.405
2.2 Parkeren	Baten	11	38	13	13	13	13
	Lasten	-37	-106	-43	-41	-41	-41
	Saldo	-26	-68	-30	-28	-28	-28
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-6	-6	-13	-13	-13	-13
	Saldo	-6	-6	-13	-13	-13	-13
Totaal baten		148	164	139	139	139	139
Totaal lasten		-2.596	-3.261	-3.322	-3.550	-3.573	-3.585
Saldo van baten en lasten		**-2.448**	**-3.097**	**-3.182**	**-3.411**	**-3.434**	**-3.445**
Onttrekking reserves		0	229	262	416	416	416
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		0	229	262	416	416	416
Geraamde resultaat		**-2.448**	**-2.868**	**-2.921**	**-2.995**	**-3.018**	**-3.030**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 2.1

De grootste verschillen komen voort uit éénmalige maatregelen in 2019 of 2020. In de begroting 2020 is eenmalig budget van € 100.000 beschikbaar gesteld om de verlichting in de Voorstraat te vervangen daar waar nog gas-armaturen aanwezig zijn. In de voorziening openbare verlichting was onvoldoende budget aanwezig om deze vervanging te bekostigen. Daarom wordt deze maatregel gedekt door een onttrekking uit de reserve (Voordeel / Nadeel).

In de begroting 2020 is een bijdrage aan fietsenstalling De Vink geraamd €45.000 (Nadeel). Conform beheerplan is de dotatie aan de voorziening wegen voor het begrotingsjaar 2020 € 100.000 (Nadeel) hoger dan in het jaar 2019 (ingroeimodel dotatie).

Op de kapitaallasten worden verschillen van € 32.000 (Nadeel) hoofdzakelijk veroorzaakt door de Rijnlandroute €90.000 (Nadeel) en op het onderhoud van wegen €45.000 (Voordeel).

In de Voorjaarsnota 2019 is besloten om éénmalig € 60.000 te besteden aan maatregelen aan de Multatulilaan (Krimwijk) om de snelheid te beperken en de veiligheid te verbeteren. Omdat deze kosten incidenteel zijn wordt de begroting 2020 niet belast (Voordeel).

Andere voordelen in de begroting 2020 ten opzichte van de begroting 2019 hebben de volgende oorzaken: Voor de uitvoering van het Coalitieakkoord is in 2019 éénmalig € 70.000 toegekend (Voordeel). In de Kadernota 2019 is éénmalig toegekend € 10.000 (Voordeel) voor een parkeeronderzoek centrum en € 25.000 (Voordeel) voor een verkeersonderzoek rotonde.

In 2019 vindt een éénmalige onttrekking € 40.000 uit de reserve plaats voor de Valkewegbruggen (Voordeel /Nadeel).

P3 Economie

Wat willen we bereiken ?

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, winkels en horeca;

Meer werkgelegenheid, met aandacht voor banen in de duurzame sector en voor duurzaam ondernemen;

Vitaal en aantrekkelijk houden van het centrum voor inwoners en toeristen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.1 Economische ontwikkeling

Belangrijkste ontwikkelingen 2020	Belangrijkste resultaten 2020
Economische vestigingsklimaat staat onder druk	Versterkt centrumgebied
Regionale bedrijventerreinenstrategie	Verduurzaming Dobbewijk
	Strategie digitale bereikbaarheid

Toelichting

Economische vestigingsklimaat staat onder druk
Het economisch vestigingsklimaat in Voorschoten komt onder druk te staan door ontwikkelingen buiten Voorschoten (ontwikkeling van Leidsenhage en ontwikkeling van overige regionale centra).

Regionale bedrijventerreinenstrategie
Bij vaststelling van de Regionale Bedrijventerreinenstrategie ontstaat een beeld hoe binnen de regio (in samenhang) de verschillende bedrijventerreinen kunnen worden versterkt en waar nog mogelijkheden liggen voor nieuwe vestiging e.d. Het regionale doel van de bedrijventerreinenstrategie is dat er geen m2 bedrijventerreinen opgeofferd gaat worden ten koste van woningbouw.

Versterkt centrumgebied
Geruime tijd is er een trend gaande waarbij steeds meer aankopen online worden gedaan. Daarnaast ‘lekken’ bestedingen weg naar centra buiten Voorschoten (waaronder Leidsenhage, Den Haag, Leiden en Wassenaar). Deze bedreigingen kunnen zonder ingrijpen leiden tot leegstand en het wegvloeien van voorzieningen uit Voorschoten. Om deze bedreigingen het hoofd te bieden en Voorschoten vitaal te houden is samen met de Taskforce Dorpscentrum en de centrum ondernemersvereniging een beeldkwaliteitsplan

opgesteld. Een plan waarin onder andere de beeldkwaliteit van terrasinrichtingen, groenvoorzieningen, verlichtingsarmaturen, uitstallingen en reclame-uitingen zijn vastgelegd. Het beeldkwaliteitsplan is erop gericht om het verblijfsklimaat te versterken en de verblijfsduur van bezoekers te verlengen. Met het uitvoeren van de maatregelen uit het beeldkwaliteitsplan creëren we een eenduidig kwalitatief hoogwaardig beeld dat aansluit bij het historische karakter van Voorschoten. Dit geeft het gebied een kenmerkende en eigen identiteit van Voorschoten waarmee het zich onderscheid in de regio.

Verduurzaming Dobbewijk
Om ondernemers te stimuleren te verduurzamen, de samenwerkingen op het gebied van duurzaamheid te versterken en het bereik te vergroten, is het belangrijk dat de gemeente investeert in duurzame maatregelen op het bedrijventerrein. Een van de investeringen is het vervolg op het pilotproject Energiek Dobbewijk. In het Energieakkoord Holland-Rijnland hebben 16 overheden afgesproken in 2050 30% energie te besparen en in 2025 2,5 TJ minder energie in de regio te gebruiken dan in 2014. Daarvoor wordt ook ingezet op energiebesparing op bedrijventerreinen.

Gemeente en regio hebben de Dobbewijk als één van de pilotprojecten geselecteerd. Het doel van het project is te komen tot concrete acties van bedrijven om energiebesparing en –opwekking op het bedrijventerrein Dobbewijk te realiseren en te komen tot afspraken tussen bedrijven, de Ondernemersvereniging, de gemeente en de omgevingsdienst over energiebesparing en -opwekking. Dit project loopt van oktober 2019 tot april 2020.

Strategie digitale bereikbaarheid
In 2020 wordt de status van de huidige internet-toegang en kwaliteit in Voorschoten in kaart gebracht. Het accent hierbij ligt op het centrum en het gebied rond het station. Daarna wordt bekeken of en welke verbeteringen noodzakelijk zijn.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
14	Functiemenging	%	LISA	36,8		
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 65 jaar	LISA	143,3		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

In Voorschoten zijn meer woningen dan banen (functiemenging <50). Dit is een normaal beeld in een gemeente gelegen aan de snelweg, tussen de twee steden. Voorschoten is mede door het hoogwaardige woonmilieu en de goede bereikbaarheid de ideale woonplaats voor hoogopgeleide forensen. De verwachting is dat op basis van het beleid het % functiemenging toeneemt, door een stijging van het

aantal banen en beperkte woningbouw.

De stijging van banen en vestiging van bedrijven is het gevolg van de aantrekkende economie, lokale en regionale activiteiten om de economie te versterken, het beter promoten en verbinden van wat Voorschoten toeristisch en recreatief gezien te bieden heeft.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing

Belangrijkste resultaten 2020

Toelichting

Inventarisatie van mogelijkheden multifunctioneel gebruik van locaties
Door slim om te gaan met beschikbare ruimte en het creëren van extra werklocaties kan het gebruik van bestaand vastgoed worden geoptimaliseerd. Er wordt meegewerkt aan de realisatie van bedrijfsmatig gebruik (inrichten van werkplekken) indien kansen zich voordoen en er mogelijkheden en risico's zijn geïnventariseerd om werkplekken beschikbaar te stellen in gemeentelijk vastgoed.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing

Belangrijkste resultaten 2020

Toelichting

Wij hechten grote waarde aan een goed ondernemersklimaat in Voorschoten. In 2019 zijn we daarom gestart met het proactief accountmanagement voor bedrijven. Dit is een trendbreuk met het verleden waar wij veel passiever opereerden. In de huidige situatie zijn bedrijfscontactfunctionarissen het eerste aanspreekpunt voor ondernemers(verenigingen). Zij bezoeken bedrijven om proactief vragen op te halen en inzicht te verkrijgen over trends en ontwikkelingen in verschillende bedrijfssectoren. Hierdoor kunnen wij sneller en beter anticiperen op ontwikkelingen en willen we komen tot verbetering van onze dienstverlening.

Met een Bedrijven Investeringszone BIZ en een ondernemersfonds wordt collectief bijgedragen aan een aantrekkelijke en veilige (bedrijfs)omgeving. Voor de Dobbewijk is er sinds 1 januari 2017 een BIZ-overeenkomst. Indien er voldoende draagvlak is wordt deze regeling ook ingezet voor andere gebieden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.4 Economische promotie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Verwacht groei van het aantal internationale toeristen

Belangrijkste resultaten 2020

Versterkte concurrentiekracht Voorschoten

Onderzoek naar de mogelijkehden voor een toeristisch informatiepunt in Museum Voorschoten

Toelichting

Verwachte groei van het aantal internationale toeristen
Nederland verwacht een groei van het aantal internationale toeristen. Dit vraagt om een aanpak, waarbij het doel is dat alle Nederlanders profiteren van toerisme, dus zowel bewoners, bezoekers als bedrijven. Toerisme wordt steeds meer gezien als een middel om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken die invloed hebben op onze welvaart en ons welzijn. Het gaat om het in stand houden en kwaliteitsverbetering van (centrum)voorzieningen en groengebieden, het creëren van werkgelegenheid en het versterken van de concurrentiekracht en het Vestigingsklimaat.

Versterkte concurrentiekracht Voorschoten
Om de concurrentiekracht van Voorschoten te vergroten en te zorgen dat Voorschotenaren profijt hebben van toerisme worden samen met de Marketingstichting, ondernemers en (regio)partners uitvoeringsafspraken gemaakt. Er wordt ingezet op een toename van verblijfsduur van bezoekers, een toename van het aantal banen in de toeristische branche en een toename van toeristische bestedingen door de regionale samenwerking voort te zetten en te versterken.

Onderzoek naar de mogelijkheden voor een toeristisch informatiepunt in Museum Voorschoten
Om de maatschappelijke waarde van het museum en het profijt van toerisme te vergroten wordt samen met Museum Voorschoten en de marketingstichting onderzocht of en onder welke voorwaarden een toeristisch informatiepunt in het museum kan worden gerealiseerd.

Wat gaat het kosten?

Tabel 12

Programma: P3 Economie ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		**Rekening 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-204	-287	-241	-131	-131	-131
	Saldo	-204	-287	-241	-131	-131	-131
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-3	0	0	0	0	0
	Saldo	-3	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	63	67	67	67	40	40
	Lasten	-102	-51	-51	-51	-25	-25
	Saldo	-39	16	16	16	15	15
3.4 Economische promotie	Baten	118	159	159	159	159	159
	Lasten	-22	-105	-95	-95	-95	-95
	Saldo	97	55	63	63	63	63
Totaal baten		181	226	226	226	199	199
Totaal lasten		-331	-443	-388	-278	-252	-252
Saldo van baten en lasten		**-150**	**-216**	**-162**	**-52**	**-53**	**-53**
Onttrekking reserves		42	133	110	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		42	133	110	0	0	0
Geraamde resultaat		**-107**	**-83**	**-52**	**-52**	**-53**	**-53**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 3.1

In de begroting 2020 is éénmalig € 20.000 geraamd voor de ontwikkeling van een strategie ter verbetering van de digitale bereikbaarheid. Deze maatregel wordt gedekt door een onttrekking uit de concernreserve (Voordeel / Nadeel).

In 2019 wordt er gezamenlijk met ondernemers een beeldkwaliteitsplan voor het centrum van Voorschoten opgesteld om daarmee de beoogde kwalitatieve uitstraling van het centrum vast te leggen. Hiervoor zijn in de begroting van 2019 middelen beschikbaar gesteld van € 17.500. Dit leidt tot een voordeel ten opzichte van de begroting 2019.

Daarnaast zal het beeldkwaliteitsplan ook leiden tot maatregelen in de Schoolstraat zoals eenduidige uitstallingen en reclame-uitingen. Voor het deel van de maatregelen die voor rekening van de gemeente komen is in de begroting 2020 éénmalig € 50.000 beschikbaar gesteld en gedekt uit de concernreserve (Voordeel / Nadeel).

In de begroting 2019 is éénmalig budget geraamd voor de uitvoering van het kwaliteitsimpuls centrum ter hoogte van € 93.000. Dit wordt gedekt door een onttrekking uit de concernreserve en leidt tot een verschil in de baten en lasten ten opzichte van de begroting 2020 (Voordeel / Nadeel). Ten behoeve van de balans

tussen woonkwaliteit en centrumfunctie zijn in de begroting 2019 éénmalig middelen geraamd wat tot een voordeel in de begroting 2020 leidt.

P4 Onderwijs

Wat willen we bereiken ?

Al onze inwoners hebben de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen. Daarom is het noodzakelijk dat alle kinderen goed onderwijs krijgen;

Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is;

We willen sociale achterstanden en taalachterstanden voorkomen;

We willen schooluitval en schoolverzuim voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.1 Openbaar basisonderwijs

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Belangrijkste resultaten 2020

In het geval dat het bestuur van het openbaar onderwijs niet aan haar wettelijke verplichting voldoet, geeft de gemeente invulling aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente.

Toelichting

Uitvoeren wettelijke taken
Het openbaar onderwijs is verzelfstandigd en de gemeente heeft geen directe (bestuurlijke) verantwoordelijkheid meer. De gemeente heeft wel een aantal wettelijke taken om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs in Voorschoten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.2 Onderwijshuisvesting

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De invoering van de wettelijke verplichting voor het opstellen en uitvoeren van een Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Belangrijkste resultaten 2020

Implementeren van het IHP, door de keuzes die daarin met elkaar zijn gemaakt, over noodzakelijke en adequate schoolhuisvesting op middellange termijn, verder te vertalen in toekomstige investeringen;

Zoals is opgenomen in het coalitieakkoord uitvoering geven, in nauwe samenwerking met schoolbesturen, aan de uitgangspunten die staan aangegeven in dit plan en de, in 2020 te actualiseren, verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Voorschoten;

In 2020 voor de eerste keer uitvoeren van jaarlijkse monitor van het Integraal Huisvestingsplan, waarbij het uitgangspunt is dat dit plan elke vier jaar wordt herijkt;

Actualiseren en vaststellen van de leerlingenprognose.

Toelichting

In 2019 is een start gemaakt met het Integraal Huisvestingsplan voor Voorschoten. Het Integraal Huisvestingsplan is een richtinggevend document, waarbij een doorkijk wordt gegeven van de behoefte aan nieuwbouw, verbouw of renovatie van de scholen voor primair- en voortgezet onderwijs in Voorschoten.
Het uitgangspunt is dat de leerlingen onderwijs krijgen in een adequate schoolhuisvesting.
Bij nieuwe investeringen zijn duurzaamheid en een gezond binnenklimaat het uitgangspunt.
Nieuwe (onderwijs)ontwikkelingen worden in de monitor en/of de vierjaarlijkse herijking van het Integraal Huisvestingsplan meegenomen.
Het IHP draagt bij aan het behalen van de doelen:

- Zorgdragen voor een goede huisvesting voor het primair onderwijs in Voorschoten;
- De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden en borgen;
- Optimaal gebruik van de onderwijsgebouwen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Landelijk wordt veel nadruk gelegd op het actief vormgeven van VVE-beleid door gemeenten.

De aansluiting tussen onderwijs, leerplicht en jeugdhulp wordt, door de landelijk stijgende uitgaven voor jeugdhulpvoorzieningen, steeds belangrijker.

Belangrijkste resultaten 2020

Voorschoten neemt actief deel aan het Regionaal Overleg Passend Onderwijs in de Leidse regio en levert in 2020 de trekker voor de werkgroep 'het jonge kind'. De samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wordt verbeterd;

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen. In 2020 is de nodige capaciteit voor de plaatsing voor Voorschotense vluchtelingen kinderen gewaarborgd;

Het Beleidsplan vroeg- en voorschoolse educatie is geïmplementeerd;

Implementeren van het actieplan tegen laaggeletterdheid dat aansluit bij het regionale convenant en bij het nieuwe VVE beleid zoals vastgelegd in het coalitieakkoord;

Het nieuwe subsidiebeleid is geïmplementeerd, er wordt gewerkt vanuit de Maatschappelijke agenda.

Verbeteren aanmeldprocedure in samenwerking met lokale partijen.

Trekken van de regionale werkgroep 'het jonge kind'.

Toelichting

In het kader van concretisering ontwikkeling passend onderwijs en jeugdhulp is in de regio Leiden (waar Voorschoten aan deelneemt) een drietal thema's benoemd:
Thema 1: onderwijs en jeugdhulp;
Thema 2: het jonge kind;

Thema 3: MBO-doorgaande lijn en kwaliteitsagenda minder zelfredzame jongeren.
Per thema zijn 2 bestuurlijke trekkers aangewezen. Wethouder Lamers is (samen met wethouder Beekhuizen van Leiderdorp) bestuurlijk trekker van thema 2.

Coördineren en begeleiden bij plaatsing vluchtelingenkinderen
Kinderen van statushouders worden geplaatst in een schakelklas in Leiden en Leidschendam-Voorburg.

Leerlingenvervoer
Op basis van de verordening leerlingenvervoer stelt de gemeente middelen ter beschikking om leerlingen te vervoeren naar de school voor speciaal onderwijs. In 2020 zal beleidsmatig aansluiting gezocht worden bij andere vormen van vervoer.

Onderwijsachterstandenbeleid
De uitgangspunten die staan aangegeven in het nieuwe Beleidsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie worden verder uitgewerkt en gemonitord. De inzet is dat er vanaf 1 augustus 2020 16 uur per week VVE wordt aangeboden.

Aanpak taalachterstand
Taalbeheersing is cruciaal om mee te kunnen doen aan de samenleving. Het is van belang dat kinderen en volwassenen goed kunnen lezen en schrijven. Hiervoor wordt in toenemende mate de bibliotheek ingezet.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,13		
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	12,69		
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,1		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Het aantal Voortijdig School Verlaters voor Voorschoten stabiliseert. Voorschoten blijft hiermee onder het landelijk en regionaal gemiddelde. Toch is blijvende aandacht noodzakelijk omdat het aantal VSV'ers tot 18 jaar hoger ligt in Voorschoten dan in vergelijkbare gemeenten (bron: Gemeentelijke monitor sociaal domein, DUO). Absoluut en relatief verzuim ligt onder het regionaal gemiddelde. Kinderen zijn nu beter in beeld gebracht en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Verbonden partijen

Tabel 13

Naam	Taakveld
GR Holland Rijnland (RBL)	Onderwijs: Leerplicht

Wat gaat het kosten?

Tabel 14

Programma: P4 Onderwijs ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	30	12	12	12	12	12
	Lasten	-168	-155	-158	-160	-160	-160
	Saldo	-138	-143	-146	-148	-148	-148
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	52	42	42	42	42	42
	Lasten	-1.051	-1.027	-752	-750	-747	-744
	Saldo	-999	-984	-710	-707	-705	-702
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	23	180	209	209	209	209
	Lasten	-553	-611	-660	-657	-657	-657
	Saldo	-530	-431	-451	-447	-447	-447
Totaal baten		104	235	264	264	264	264
Totaal lasten		-1.771	-1.793	-1.570	-1.567	-1.564	-1.561
Saldo van baten en lasten		**-1.667**	**-1.558**	**-1.307**	**-1.303**	**-1.300**	**-1.297**
Onttrekking reserves							
Toevoeging reserves							
Mutaties reserves							
Geraamde resultaat		**-1.667**	**-1.558**	**-1.307**	**-1.303**	**-1.300**	**-1.297**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 4.2

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten op dit taakveld € 284.000 lager. Dit wordt voor € 257.000 verklaard door lagere kapitaallasten in 2020 en door incidentele lasten ter hoogte van € 30.000 voor het IHP in 2019.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken ?

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en sterke verenigingen die zoveel mogelijk zelfstandig kunnen opereren;

Sport is in onze visie belangrijk voor een gezonde en sociale samenleving. Daarom stimuleren wij de samenwerking van sportverenigingen, zodat ze samen sterker worden en minder een beroep hoeven te doen op de gemeente;

We willen dat onze inwoners actief mee kunnen doen aan culturele activiteiten;

We werken aan subsidiebeleid dat gebaseerd is op specifieke doelen die we vervolgens gaan nastreven.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.1 Sportbeleid en activering

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Nationaal Sportakkoord;

Landelijk wordt gestreefd naar een lager percentage niet-sporters. Dit streven is door Voorschoten overgenomen.

Belangrijkste resultaten 2020

Beleidsuitgangspunten vanuit het Nationaal Sportakkoord worden vertaald naar een lokaal Sportakkoord.

Het doel, om het aantal niet-sporters te laten afnemen naar de streefwaarde, is gehaald.

Een Voorschotense sportkoepel.

De activiteiten op grond van het nieuwe subsidiebeleid meer richten op beoogde maatschappelijke effecten en een bijpassende rolverdeling van de gemeente, instellingen en doelgroepen.

Toelichting

Nationaal Sportakkoord
Doelstelling van het Nationaal Sportakkoord is dat écht iedereen wordt bereikt en plezier in sport kan hebben. Nu en in de toekomst, ongehinderd en in een veilige en gezonde omgeving. Een leven lang, als sporter, vrijwilliger of toeschouwer. Hiervoor zijn 5 ambities geformuleerd. In Voorschoten gaan we onderzoeken hoe wij deze ambities in ons beleid kunnen vertalen om daarmee zo maximaal mogelijk kunnen bijdragen aan het akkoord.

Vorming van een Voorschotense sportkoepel
Om als gemeente een constructieve gesprekspartner te zijn voor de verenigingen stimuleren wij, zoals in het coalitieakkoord is aangegeven, de oprichting van een Voorschotense "sportkoepel". Verenigingen zijn hierin vertegenwoordigd waardoor de onderlinge samenwerking wordt gestimuleerd en de gemeente een aanspreekpunt heeft voor diverse sportzaken.

Samenwerking versterken tussen de verschillende sportverenigingen
Samen met de verenigingen wordt, conform het coalitieakkoord, onderzocht of al het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties, door een betere samenwerking, bij de verenigingen zelf ondergebracht kan worden. De verenigingen krijgen hiermee meer vrijheid voor de inrichting van de sportaccommodaties.

Stimuleren van het sporten
Het beleid meer richten op beoogde maatschappelijke effecten waarbij er meer aandacht is voor verbinding tussen welzijn/gezondheid en sport. Daarbij een passende rolverdeling tussen instellingen of organisaties, gemeente en doelgroepen en een daaruit voortvloeiende herziening van het stelsel van subsidies. Dat willen we meer gaan richten op drie samenhangende pijlers: sport, cultuur en welzijn. In het minimabeleidsplan 2019-2022 wordt bovendien aandacht besteed aan de mogelijkheden voor sporten voor minimadoelgroepen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	43,1 % (2016)		

* Cijfers vanaf 2017 zijn niet beschikbaar

Onder een sporter wordt verstaan, iemand die minimaal 1 keer in de week sport. Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 48,7%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters met 10%. Voor de gemeente Voorschoten wordt aangesloten bij deze streefwaarde, de realisatie in 2018 laat zien dat deze streefwaarde lokaal wordt gehaald. Voor 2019 en 2020 is een

streefwaarde gesteld van 42%. Met het stimuleren van verenigingen om hun sportaccommodaties voor een breed publiek open te stellen wordt intensiever gebruik bewerkstelligd. Ook worden op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld om mensen te stimuleren te gaan sporten.

Het regionale GGD-onderzoek naar dit cijfer vindt éénmaal per vier jaar plaats, de volgende meting is in 2020. Hierdoor zijn geen recente realisatiewaarden beschikbaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.2 Sportaccommodaties

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Invoering Wet Markt en Overheid en een gewijzigd BTW stelsel sport.

Belangrijkste resultaten 2020

De samenwerking tussen verenigingen en sociaal domein wordt extra gestimuleerd. De verenigingen maken optimaal gebruik van de beschikbare ruimte en sportaccommodaties;

Zorgvuldig contracten beheren en transparante huur- en/of gebruiksvergoedingen doorvoeren;

Er worden afspraken gemaakt over het beheer en de exploitatie van het zwembad Het Wedde (inclusief de juridische vorm). Zwemmen in Voorschoten blijft behouden.

Toelichting

Samenwerking verenigingen en sociaal domein
Wij stimuleren de verenigingen om hun sportaccommodaties voor een breed publiek open te stellen om hiermee te bewerkstelligen dat er intensiever gebruik van wordt gemaakt. Kunstgrasvelden bijvoorbeeld zijn bij uitstek geschikt om multifunctioneel te gebruiken door scholen, andere verenigingen of buurtactiviteiten. Maar ook de clubhuizen zijn uitstekend geschikt om bijvoorbeeld als “buurthuis” te fungeren.

Contractmanagement implementeren
In 2020 wordt verder ingezet op het inventariseren, opstellen, beheren en naleven van de contracten met de sportverenigingen. Dan kunnen ook de mogelijkheden voor het multifunctioneel gebruik van accommodaties beter worden benut.

Zwemmen in Voorschoten blijft behouden
Een nieuwe overeenkomst wordt gesloten voor het beheer en onderhoud van zwembad Het Wedde. Hiermee is er zekerheid en blijft de mogelijkheid tot zwemmen in Voorschoten bestaan.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Invoering landelijke deelregeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoering geven aan subsidiebeleid
Het nieuwe subsidieplan 2020-2023 "Samen werken, samen delen, samen sterker" betreft een nieuwe manier van werken en moet resulteren in meer samenwerking tussen de verschillende 'domeinen', verdere bewustwording ten aanzien van thema's als emancipatie, diversiteit en duurzaamheid en deelname en aanbod vergroten.

Cultuurfabriek Voorschoten
Bevordering van samenwerking en kennisdeling tussen Voorschotense culturele organisaties en daarbuiten.
Een actief cultureel leven in Voorschoten.

Cultuureducatie met Kwaliteit
Een toename van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs.

Toelichting

Uitvoering geven aan subsidiebeleid
Het nieuwe subsidiebeleid betekent voor organisaties, die in aanmerking willen komen voor subsidie wat andere manier van werken. Voor subsidies die vallen onder het thema cultuur, cultureel erfgoed, sport en scouting bestaat een maximum bedrag van € 5.000 per organisatie. Daarnaast worden er aan subsidiabele activiteiten andere voorwaarden gesteld.

Cultuurfabriek Voorschoten
De Cultuurfabriek Voorschoten is een platform voor culturele organisaties uit Voorschoten en levert een bijdrage aan een actief cultureel leven in Voorschoten. Daarnaast organiseert de Cultuurfabriek de

Cultuurmarkt tijdens het Weekend van Voorschoten en brengt een seizoensagenda uit.
Indien mogelijk wordt vanuit de gemeente deelgenomen aan de netwerkbijeenkomsten van de Cultuurfabriek.

Cultuureducatie met Kwaliteit
Voor de periode 2017-2020 neemt Voorschoten deel aan de landelijke deelregeling Cultuureducatie met kwaliteit. Doel van de regeling is het bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs door het beschikbaar stellen van middelen voor het bevorderen van samenwerking tussen primair onderwijs en culturele omgeving. In haar uitgangspunten voor het landelijk cultuurbeleid 2021-2024 heeft de minister van OCW aangekondigd dat er een vervolg komt op het programma Cultuureducatie met kwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.4 Musea

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Belangrijkste resultaten 2020

Binnen het kader van het Subsidieplan 2020 - 2023 "Samen werken, samen delen, samen sterker" wordt het Museum Voorschoten gefaciliteerd ten behoeve van het behoud en versterking van de cultuurhistorische identiteit en kwaliteit van de gemeente Voorschoten.

Toelichting

De gemeente vindt het belangrijk om aandacht te besteden aan het behoud en versterking van de cultuurhistorische identiteit en kwaliteiten van Voorschoten. Activiteiten van Museum Voorschoten dragen hier aan bij.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.5 Cultureel erfgoed

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Belangrijkste resultaten 2020

Evaluatie beleid cultureel erfgoed.

Versterken cultuurhistorie en recreatieve aantrekkelijkheid van het buitengebied door het uitvoeren van het project Ontdek Prins Frederiks parkenroute.

Toelichting

Evaluatie beleid cultureel erfgoed
De evaluatie van de Kadernota erfgoed (2013) en de Nota archeologie herijking 2013 (2014) is gestart. Uitgangspunt is het zoeken van aansluiting bij recente ontwikkelingen en opgaven, zoals die van de Omgevingswet. In lijn hiermee vindt digitalisering van informatie plaats, te beginnen met de waardevolle objecten en structuren boven de grond. Onderdeel van dit traject is het actualiseren van de bestaande lijst van gemeentelijke monumenten en het afronden van de aanwijzingsprocedures.

Versterken cultuurhistorie en recreatieve aantrekkelijkheid van het buitengebied door het uitvoeren van het project 'Ontdek Prins Frederiks parkenroute'.
In samenwerking met de Landschapstafel Duin Horst & Weide, de Erfgoedtafel Landgoederen en de gemeente Wassenaar is het project 'Ontdek Prins Frederiks Parkenroute' tot stand gekomen. De versterking van de identiteit en daarmee de kwaliteit van het gebied stimuleert het recreatief gebruik.

Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD) gaat in de regio, met haar stakeholders, door met het positioneren en het in kaart brengen van de belangrijkste waarden van het gebied. Deze waarden worden versterkt door deze expliciet te maken (via verhalen) en door natuur- en recreatiegebieden met elkaar te verbinden waar dat nu ontbreekt.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.6 Media

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Landelijke en regionale voortgaande aandacht voor laaggeletterdheid, is ook opgenomen in het Interbestuurlijk programma (IBP) met kabinet, provincies en waterschappen.

Belangrijkste resultaten 2020

Er is een toereikend media-aanbod, mede door bekostiging omroepactiviteiten;

Faciliteren van het Taalhuis

Certificering
De bibliotheek voldoet aan het certificeringskader voor bibliotheekwerk, cultuur en taal.

Toelichting

Bekostigen omroepactiviteiten
Holland Centraal/Unity verzorgt ook in 2020 een lokaal toereikend media-aanbod voor Voorschoten. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht de lokale omroepactiviteiten te bekostigen. Dit gebeurt, op basis van de Mediawet, zonder inmenging in de inhoud van de oproepactiviteiten.

Uitvoeren nieuw subsidiebeleid
In 2019 is nieuw subsidiebeleid vastgesteld. Subsidieverlening vindt plaats conform de betreffende voorwaarden uit het 'Subsidieplan 2020 - 2023, Samen werken, samen delen, samen sterker'. De bibliotheekvoorziening valt onder het thema specifieke taken, veelal met wettelijke grondslag.

Faciliteren Taalhuis
In de afgelopen periode is een lijn ingezet van een grotere samenwerking tussen de bibliotheek en haar netwerk op verschillende terreinen, waar met name ook het sociaal domein. Naast de van oudsher bekende bibliotheekwerkzaamheden draagt de bibliotheek met haar activiteiten, waaronder de activiteiten gericht op bestrijding van laaggeletterdheid en digibetisme, bij aan het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en preventie. Aandacht heeft het aandeel van het Taalhuis in het nieuwe inburgeringsstelsel van 2021.

Certificering
De Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar is gecertificeerd. Een keer in de vier jaar vindt er een certificeringsronde plaats. In het laatste kwartaal 2019 vindt er een audit van de bibliotheek plaats. Op basis van de rapportage van deze audit wordt de bibliotheek, wel, niet of voorwaardelijk gecertificeerd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Klimaatverandering

Toename van ziekten, plagen en exoten bestrijding

Belangrijkste resultaten 2020

Verhogen recreatieve waarde door het aanbrengen van een muurschildering in de tunnel bij de Kniplaan/ Veurseweg

Uitvoeren maatregelen bijenplan ter vergroting van de biodiversiteit

Vergroten betrokkenheid bij de leefomgeving

Actualiseren beheerplannen

Toelichting

Klimaatverandering
Het klimaat verandert. Dit is onder andere merkbaar door stijging van de gemiddelde temperatuur waardoor er extremer weer ontstaat. Het wordt natter, droger en warmer, hierdoor kunnen wateroverlast, droogte en de daarbij behorende schades kunnen ontstaan. De leefomgeving zal hierop aangepast moeten worden waarbij wij vanuit de integraal gebiedsgerichte aanpak de ruimtelijke adaptatie aan het verkennen zijn. Hierbij kan gedacht worden aan het uitbreiden van het oppervlakte groen om zowel meer water te kunnen bergen en bij extreme hitte hittestress tegen te gaan.

Toename van ziekten, plagen en exoten bestrijding
De afgelopen jaren is er bij het beheer van groen en water een sterke toename van onder andere ziekten, plagen en invasieve exoten waar te nemen. Zoals onder andere iepziekte, essentaksterfte, eikenprocessierups, Japanse duizendknoop en reuzen berenklauw. Met het veranderen van het klimaat maar ook door het verlagen van het kwaliteitsniveau krijgen ziekten, plagen en invasieve exoten meer ruimte om te verspreiden. Om de veiligheid, leefbaarheid en volksgezondheid te waarborgen zijn maatregelen noodzakelijk, waarbij onderzocht moet worden hoe met zo min mogelijk middelen invulling hieraan kan worden gegeven.

Verhogen recreatieve waarde door het aanbrengen van een muurschildering in de tunnel bij de Kniplaan/ Veurseweg
Vanuit de samenwerking binnen Duin Horst & Weide worden in 2020 twee projecten uit het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide opgepakt:

- het aanbrengen van een muurschildering van flora en fauna in de tunnel bij Kniplaan/ Veurseweg met als doel de aanwezige flora en fauna onder de aandacht te brengen;
- de inrichting van insectvriendelijke bermen op nog aan te wijzen plekken in Voorschoten om de biodiversiteit te verhogen (conform bijenplan).

Vergroten betrokkenheid bij de leefomgeving
Inwoners van Voorschoten nemen op steeds meer locaties het beheer van de gemeente over voor het groen in hun leefomgeving (Meedoen met groen). Jaarlijks komen er 5 tot 8 locaties bij waar inwoners het groen adopteren. Inmiddels wordt circa 1,2 hectare beheerd door inwoners, daarbij actief ondersteund door de gemeente. Er wordt een hogere kwaliteit behaald en de sociale samenhang in de buurt versterkt. Naast het geadopteerde groen worden ook diverse boomspiegels en geveltuinen door inwoners onderhouden. De komende jaren wordt deze ondersteuning voorgezet.

Uitvoeren maatregelen bijenplan ter vergroting van de biodiversiteit
De bij wordt door de gemeente als indicator gebruikt voor de biodiversiteit. De gemeente heeft haar beheer en de inrichting van het openbaar groen beoordeeld op bij-vriendelijkheid. In 2020 worden verschillende locaties met gazon (intensief maaien) omgevormd naar locaties met meer bloemen (extensief maaien). Om de effecten te meten worden het aantal soorten bijen en de hoeveelheid bijen gemonitord. Bij vervanging van groen wordt gekozen voor minimaal 50% aan bij-vriendelijke beplanting welke bloeien in diverse perioden.

Actualiseren beheerplannen
Bruggen, groen, openbare verlichting, speelplekken, straatmeubilair, verkeersregelinstallaties, water en wegen (kapitaalgoederen) vormen de leefomgeving en zijn daarmee van belang hoe deze wordt ervaren en gebruikt. De aantrekkelijkheid van Voorschoten om in te wonen, werken en te recreëren wordt onder andere bepaald door hoe de leefomgeving aansluit bij de behoefte van de samenleving. Daardoor zijn de kapitaalgoederen ook van groot economisch belang.

De beheerplannen voor deze kapitaalgoederen geven de raad informatie hoe het beheer van de leefomgeving bijdraagt aan de gemeentelijke doelstellingen en geven inzicht hoe en wanneer de middelen worden ingezet om deze in stand te houden. De beheerplannen van de genoemde kapitaalgoederen lopen tot 2021 en worden daarom in 2020 geactualiseerd.

Samenwerkingsverbanden

Naam	**Landschapstafel Duin, Horst en Weide**
Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leischendam-Voorburg (Financiën zijn hier ondergebracht)
Bestuur en toezicht	De Landschapstafel is de bestuurlijke samenwerking van 6 gemeenten (Den Haag, Leiden, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer), maatschappelijke organisaties en ondernemers. Elke gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van zijn eigen projecten.
Doelstelling	Behoud en ontwikkeling van de kwaliteiten van Duin Horst & Weide, gericht op waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en het vergroten van de leefbaarheid. Er is een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma, het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide. De provincie Zuid-Holland heeft 50% cofinanciering toegezegd voor uitvoering van het programma.

Naam	**Leidsche Ommelanden**
Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Stuurgroep Leidsche Ommelanden met daarin wethouders van acht deelnemende gemeenten en een vertegenwoordiger namens de samenwerkende Agrarische natuurverenigingen.
Doelstelling	Toekomstbestendige kwaliteitsimpuls voor behoud en toegankelijk maken van het landschap in de Leidse regio. Deelnemende gemeenten voeren projecten uit op het gebied van recreatie en biodiversiteit.

Wat gaat het kosten?

Tabel 15

Programma: P5 Sport, cultuur en recreatie ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-156	-157	-179	-179	-179	-179
	Saldo	-156	-157	-179	-179	-179	-179
5.2 Sportaccommodaties	Baten	153	50	48	48	48	48
	Lasten	-1.516	-1.238	-1.855	-583	-582	-579
	Saldo	-1.362	-1.188	-1.807	-535	-534	-531
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	25	23	61	61	61	61
	Lasten	-338	-246	-253	-156	-156	-156
	Saldo	-312	-223	-192	-95	-95	-95
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-12	-10	-10	-10	-10	-10
	Saldo	-12	-10	-10	-10	-10	-10
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	28	23	26	26	26	26
	Lasten	-198	-203	-216	-239	-239	-239
	Saldo	-170	-180	-190	-213	-213	-213
5.6 Media	Baten	18	18	69	69	69	69
	Lasten	-388	-370	-382	-389	-389	-389
	Saldo	-370	-351	-313	-320	-320	-320
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	277	410	59	48	48	48
	Lasten	-2.663	-3.048	-2.736	-2.716	-2.712	-2.714
	Saldo	-2.386	-2.638	-2.677	-2.668	-2.664	-2.666
Totaal baten		502	525	262	251	251	251
Totaal lasten		-5.272	-5.271	-5.632	-4.273	-4.268	-4.266
Saldo van baten en lasten		**-4.769**	**-4.746**	**-5.369**	**-4.022**	**-4.017**	**-4.015**
Onttrekking reserves		22	51	1.057	57	57	57
Toevoeging reserves		-92	-92	-92	-36	-20	-20
Mutaties reserves		-70	-41	965	21	37	37
Geraamde resultaat		**-4.839**	**-4.788**	**-4.404**	**-4.001**	**-3.980**	**-3.978**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 5.2

Ten opzichte van 2019 zijn de lasten op dit taakveld € 667.000 hoger. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een incidentele dotatie aan de voorziening zwembad ter hoogte van € 1 mln. Daartegenover staan lagere kapitaallasten (€ 317.000) en lagere lasten als gevolg van het stoppen van het onderhoud van sportterreinen (€ 41.000) als onderdeel van dekkingsplan uit de begroting 2018. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 5.3

De baten stijgen met € 38.000 als gevolg van hogere huuropbrengsten. De lasten stijgen ten opzichte van 2019 per saldo met € 31.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door € 59.000 lagere lasten als gevolg van de verwerking van de bezuiniging op subsidies en anderzijds door € 82.000 hogere lasten voor met name planmatig onderhoud. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen. In meerjarenperspectief dalen de lasten als gevolg van het afstoten van het cultureel centrum.

Taakveld 5.6

De baten stijgen met € 51.000 als gevolg van hogere huuropbrengsten.

Taakveld 5.7

Voor de wandelpaden in de Duivenvoordecorridor wordt € 350.000 beschikbaar gesteld in 2019. Dit budget wordt gedekt uit een subsidie (Voordeel / Nadeel). Kapitaallasten leiden tot een verschil van € 31.000 ten opzichte van de begroting 2020 (Voordeel). Baggerwerkzaamheden worden om het jaar uitgevoerd waardoor het budget voor planmatig onderhoud per jaar fluctueert. In 2020 is het budget voor baggeren € 125.000 hoger. Vanaf de begroting 2020 wordt de bijdrage aan de kinderboerderij verlaagd met € 58.000 (Voordeel).

P6 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken ?

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Mensen worden ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Daarnaast wordt hier op landelijk niveau op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

Belangrijkste resultaten 2020

Er is een Plan van aanpak 'Langer thuis wonen' opgesteld en dit wordt, conform het coalitieakkoord, ten uitvoer gebracht.

Na de inrichting van Stichting Voorschoten Voor Elkaar als Brede welzijnsorganisatie in 2019 staat 2020 in het teken van borging en versteviging.

Stichting Voorschoten Voor Elkaar geeft vanuit haar opdracht van de gemeente invulling aan het terugdringen van het beroep op maatwerkvoorzieningen.

Stichting Voorschoten Voor Elkaar speelt als brede welzijnsorganisatie een belangrijke rol in het signaleren en doorgeven van signalen uit de samenleving. Daarnaast zet zij zich in voor het sterker maken van buurten. Door de inzet van eigen kracht en vrijwilligers, en zo nodig sociale interventies en kortdurende en doelgerichte ondersteuning. Stichting Voorschoten Voor Elkaar

	werkt samen met partners in het voorliggend veld aan een dekkend aanbod van activiteiten die bijdragen aan de gewenste effecten zoals omschreven in het Beleidsplan Sociaal Domein 2018 – 2021 en de Maatschappelijke Agenda. Het wijkbeleid wordt verankerd in de lopende ontwikkelingen, zoals de brede welzijnsorganisatie, gebiedsgericht werken (fysiek domein) en integraal veiligheidsbeleid. De wijkmanager heeft een verbindende rol in bovenstaande thema's. Uitvoering van de Pilot wijkaanpak Noord-Hofland.

Toelichting

In het plan van aanpak 'Langer thuis wonen' werken gemeente en partners in de zorg en ondersteuning gezamenlijk aan producten en projecten die het mogelijk maken om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen.

De brede welzijnsorganisatie in Voorschoten is per 1 januari 2020 ingericht en Stichting Voorschoten Voor Elkaar biedt één voordeur, één loket en één telefoonnummer voor inwoners met een ondersteuningsvraag. Door inwoners te faciliteren om zelf ondersteuning te organiseren en signalen te vertalen naar aanbod van (collectieve) voorzieningen speelt Voorschoten Voor Elkaar een rol in het terugbrengen van het beroep op maatwerkvoorzieningen.

De Pilot wijkaanpak Noord-Hofland is een gericht actie- en uitvoeringsplan met als doel het versterken van de sociale samenhang in de wijk. Bij de pilot worden verschillende partners uit de wijk betrokken. Voor deze pilot wordt € 15.000 begroot.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.2 Wijkteams

Belangrijkste ontwikkelingen 2020	Belangrijkste resultaten 2020
Niet van toepassing	Niet van toepassing

Toelichting

Dit taakveld omvat de activiteiten die de gemeente ondersteunt en/of faciliteert met betrekking tot haar dienstverlening in het sociaal domein.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.3 Inkomensregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Het Interbestuurlijk programma (IBP) met kabinet, provincie en waterschappen vraagt van de gemeenten een aanpak van schuldproblematiek.

Belangrijkste resultaten 2020

Zorgen voor financiële zelfredzaamheid door het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ondersteuning van minima en naar schuldhulpverlening.

Het uitvoeringsplan financiële zelfredzaamheid zorgt voor een integrale aanpak binnen het sociaal domein van schuldenproblematiek.

Uitvoering Minimabeleid inclusief kindpakket, de armoede monitor wordt uitgevoerd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	3,61 (2015)		
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	21		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

De economie is verder aangetrokken. Dit blijkt landelijk uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen en vacatures. Het aantal personen met een bijstandsuitkering daalt inmiddels; dit komt doordat de aantrekkende economie meer banen oplevert, en dat de doelgroep met een participatiewet uitkering door het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief vanaf 2019 zich met name op deze problematiek richt, er wordt gestreefd naar een verdere daling van het aantal personen met een uitkering in 2020. Doelgroepen die hiermee richting werk moeten worden begeleid bestaan uit personen die ouder

zijn, langer in een uitkeringssituatie verkeren en statushouders.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.4 Begeleide participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022, dat eind 2018 is vastgesteld, wordt voor de vrijwillige participatie geïmplementeerd door Voorschoten voor Elkaar. Mensen die niet naar betaald werk begeleid kunnen worden zullen zoveel mogelijk naar vrijwilligerswerk bemiddeld worden.

Belangrijkste resultaten 2020

Monitoring en evaluatie van Re-integratiebeield en Participatiebeleid.

Toelichting

Inwoners met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt van maximaal 24 maanden, worden binnen het onderdeel re-integratie begeleid naar (regulier) werk. Daarnaast vallen ook inwoners met een indicatie (doelgroepenregister, nieuw beschut werk en alternatief beschut werk), binnen dit onderdeel.
Tijdens de uitvoering van het Re-integratie- en Participatiebeleid 2019-2022 is aandacht besteed aan monitoring enerzijds, en evaluatie anderzijds. Dit om zo goed mogelijk in te kunnen spelen op zaken als (exogene) ontwikkelingen, de vraag van de arbeidsmarkt en de samenstelling van het bijstandsbestand.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.5 Arbeidsparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Het nieuwe arbeidsmarktbeleid 2019-2022 leidt tot een aparte aanpak van personen die reïntegreren naar werk en degenen die in staat worden gesteld te participeren in de samenleving.

Veranderopgave Inburgering: wijziging Wet Inburgering per 1 januari 2021.

Het Rijk stelt financiële middelen ter beschikking aan de arbeidsmarktregio om samenwerking te verstevigen.

Belangrijkste resultaten 2020

Inkoop van goede trajecten die leiden naar participatie en zelfredzaamheid van inburgeraars zoals statushouders en gezinsmigranten. Verstevigen van het netwerk voor deze groep.

Uitvoering arbeidsmarktbeleid en re-integratiebeleid. Het uitkeringsbestand blijft teruglopen door het re-integratiebeleid.

Aansluiting zoeken met de Leidse regio, bijvoorbeeld door verbinding met Young Capital, agenda 071 Leidse regio.

Zie ook taakveld 6.4.	Beleid Sociale medische indicatie tegemoetkoming kinderopvangtoeslag wordt aangepast. Een nieuwe armoedemonitor wordt uitgevoerd, de laatste monitor dateert uit 2016. De minima effectrapportage wordt uitgevoerd door KWIZ.

Toelichting

Vanaf 2021 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Belangrijkste wijziging ten opzichte van de huidige wet, is dat de regiefunctie weer bij de gemeente komt te liggen. De gemeente is dan ook verantwoordelijk voor de inkoop en het aanbod van de inburgeringstrajecten. Daarbij dient 'werk' en niet 'taal' leidend te zijn bij de participatie van inburgeraars. Inkoop zal plaatsvinden in samenwerking met Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg met ondersteuning van de arbeidsmarktregio.

Arbeidsmarktregio
De gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar zijn onderdeel van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. In de praktijk blijken er echter ook veel cliënten geplaatst te worden in andere arbeidsmarktregio's.

In 2019 en 2020 stelt het Rijk € 1 miljoen beschikbaar per arbeidsmarktregio via het programma Perspectief op Werk. Dit om een extra impuls te geven aan de arbeidstoeleiding van inwoners die willen en kunnen werken, maar ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk. De focus hierbij ligt op een korte termijn-agenda voor het optimaal benutten van de kansen die de huidige arbeidsmarkt biedt, bijvoorbeeld door het bevorderen van een goede match tussen werkzoekende en beschikbaar werk. Hierbij wordt door het samenwerkingsverband ingezet op de mismatch op de arbeidsmarkt, te weten het verschil tussen vraag (werkgevers) en aanbod (werkzoekenden). Door omscholing kan deze mismatch zoveel als mogelijk worden weggenomen.
Centrumgemeente Zoetermeer is verantwoordelijk voor het opstellen van een plan voor Perspectief op Werk, in overleg met de overige gemeenten uit Zuid-Holland Centraal. Het plan treedt in 2020 in werking.

Innovatie
De match tussen werkgevers en werkzoekenden hoeft niet uitsluitend door de gemeente gerealiseerd te worden, maar kan ook gefaciliteerd worden. Door middel van een online dashboard of app kunnen de profielen van werkzoekenden inzichtelijk gemaakt worden voor werkgevers en kunnen zij elkaar sneller en op een laagdrempelige manier vinden. Hiertoe worden diverse instrumenten onderzocht.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	LISA	441,2		
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	68,8		
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1,04 (2015)		
28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS	33,8		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

De economie is nog verder aangetrokken. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen. Het lopende re-integratiebeleid voorziet in het begeleiden van personen naar werk door het actief koppelen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dergelijke inspanningen worden vastgelegd en verantwoord door het opvoeren van een re-integratievoorziening, het aantal geregistreerde voorzieningen ligt hoger dan de streefwaarde.

Samenwerkingsverbanden

Naam	**Gezamenlijke afdeling werk en inkomen**
Juridische vorm	Samenwerking op basis van een overeenkomst
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg
Bestuur en toezicht	Het samenwerkingsverband heeft geen eigen bestuur waarin bestuurders van de gemeenten zitting hebben.
Doelstelling	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen. De samenwerking is per 1 juli 2017 in een geactualiseerde overeenkomst voortgezet.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Daarnaast wordt op landelijk niveau hier nadrukkelijk op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

Belangrijkste resultaten 2020

De kosten en het gebruik van de maatwerkvoorzieningen beheersen en monitoren en bovendien de kwaliteit van de voorzieningen goed op peil houden.

Het gebruik van collectieve voorzieningen wordt gestimuleerd, hierbij wordt nauw samengewerkt met Voorschoten Voor Elkaar.

Onderzoek naar de mogelijkheden van maatschappelijke functies op de locatie Huize Bijdorp.

Toelichting

In 2020 start de gemeente Voorschoten met de inkoop van de regiotaxi gecombineerd met doelgroepenvervoer. Er is tevens een regiecentrale ingekocht waardoor de kwaliteit beter bewaakt wordt.

Het gebruik van de collectieve voorzieningen wordt gestimuleerd door het gebruik te stimuleren van het OV-maatje. Hierbij worden kwetsbare mensen geholpen bij het gebruik maken van het gewone OV-vervoer.

Daarnaast gaan we inzetten op het toegankelijk maken van gebouwen en de openbare ruimte voor bijvoorbeeld scootmobielen en rolstoelen, onder andere door gebruik van de Ongehinderd app.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Mensen worden steeds ouder en blijven langer vitaal, waardoor zij langer thuis blijven wonen. Daarnaast wordt op landelijk niveau hier nadrukkelijk op ingezet, om zo de kosten voor zorg te drukken.

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoeren op basis van nieuwe gemeentelijke verordening aangepast aan landelijke wetgeving abonnementstarief.

Het gebruik van voorliggende voorzieningen wordt gestimuleerd.

Ontwikkelen van zorgarrangementen met combinaties van maatwerk- en voorliggende voorzieningen.

Toelichting

Invoering abonnementstarief
In 2020 wordt een nieuw tarief voor de eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen ingevoerd. Het zogenaamde abonnementstarief is in 2019 al gedeeltelijk ingevoerd. Dit betekent voor de meeste burgers dat de eigen bijdrage voor de Wmo-voorzieningen al aanzienlijk is verminderd. In 2020 wordt het abonnementstarief ook in de landelijke wetgeving definitief vastgelegd. Gemeenten moeten de verordening hierop aanpassen. Vanwege het goedkoper worden verwachten we in 2020 een verdere stijging van het aantal voorzieningen zoals trapliften en huishoudelijke hulp.

Afgelopen jaar zijn een aantal voorliggende voorzieningen opgestart. In 2020 willen we het gebruik van de dagopvang van het Odensehuis, voor mensen met onder andere beginnende dementie bevorderen. Daarnaast gaan we de activiteiten van de Buurtcirkel bevorderen voor kwetsbare mensen die hun sociaal netwerk willen uitbreiden.

Hiervoor is het nodig dat consulenten Wmo samen met de welzijnsorganisaties combinaties van zorgarrangement van maatwerk en voorliggende voorzieningen opstellen. Het doel is om met zorgcombinaties niet alleen het gebruik van de maatwerkvoorzieningen te verminderen, maar ook de op- en afschaling van zorg te vergemakkelijken.

We onderscheiden verschillende groepen die baat kunnen hebben bij combinaties van zorg.

- De ouderen van 75+ die langzaamaan te maken krijgen met een verminderde zelfredzaamheid. Als mensen vitaal zijn kunnen zij zich redden en leren omgaan met innovatieve voorzieningen, zoals de maaltijdservice via internet of andere digitale communicatiemogelijkheden.

- Mensen met progressieve ziekten zoals dementie, die binnen aanzienlijke tijd steeds afhankelijker worden van hun sociaal netwerk. Zij en hun sociaal netwerk moeten in korte tijd wennen aan het gebruik van steeds intensievere zorgvoorzieningen. Door in een vroeg stadium te beginnen met vrijwillige dagopvang en voorlichting willen we bovendien het aantal overbelaste mantelzorgers verminderen.

- Daarnaast zijn er mensen met bijvoorbeeld een GGZ-problematiek waarbij de herstelmogelijkheden voor de zelfredzaamheid aanzienlijk is. Voor deze mensen is een stabiele en veilige omgeving noodzakelijk, zodat ze een betrouwbaar sociaal netwerk kunnen opbouwen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	GMSD	46		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Het totaal aantal inwoners dat gebruik maakt van een Wmo voorziening is licht gedaald. Het aantal inwoners dat gebruik maakt van begeleiding en huishoudelijke ondersteuning is licht gestegen ten opzichte van 2017.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Door de stijgende kosten voor jeugdhulp is de noodzaak voor het opstellen van een actieplan duidelijk. Het Rijk heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld.

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoering maatregelen actieplan jeugdhulp 2019-2021 gericht op meer grip op kosten en regie op de toegang. Specifiek voor 2020 uitvoering geven aan de lokale pilot Ondersteunen Jeugd en Gezin.

De samenwerking tussen jeugdhulp, leerplicht en onderwijs wordt verbeterd door beleid en uitvoering op elkaar af te stemmen.

	Besluit nemen over verlegging focus jeugdhulp richting Leidse regio/Holland Rijnland en bepalen mogelijke instapmomenten. Invoering en doorontwikkeling resultaatgerichte jeugdhulpstelsel. Onder andere Jeugdhulpvervoer is lokaal ingeregeld. Scala van jeugdhulp en jeugdbescherming voorzieningen beschikbaar stellen. Regionale transformatieagenda 2019-2021 verder uitvoeren. In 2020 specifiek inzetten op normaliseren en demedicaliseren door lokaal inzet van expertise ggz Voorschoten Voor Elkaar.

Toelichting

In 2020 wordt een resultaatgericht jeugdhulpstelsel ingevoerd en doorontwikkeld. Het gaat om een manier van inkoop die lokale teams en jeugdhulpaanbieders stimuleert en aanspoort om de jeugdige en het gezin centraal te zetten, maatwerk te realiseren, innovatie en professionals ruimte te bieden en te sturen op resultaten. De resultaatsturing vindt plaats op meerdere niveaus: op het niveau van het stelsel (werken met maatschappelijke doelen), van de individuele jeugdhulpaanbieder (prijs-kwaliteit verhouding) en binnen het individuele hulpverleningstraject (is het gezin geholpen). Er gaat worden gewerkt met profiel-intensiteits-combinaties.

Dit resultaatgerichte jeugdhulpstelsel vraagt ook lokaal implementeren en investeren in informatie, training en extra capaciteit gezien de uitbreiding van rollen van de jeugdconsulenten, de implementatie van administratie en beheer en versterking van informatievoorziening en intensivering van lokaal accountmanagement ten behoeve van beleidsontwikkeling per 2020.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	9,2	9,2	9

Jeugdigen/gezinnen uit Voorschoten weten de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen steeds beter te vinden. Jeugdhulp is een open einde regeling en aantallen jeugdigen in jeugdhulp en kosten van trajecten kunnen variëren.

Een afname van het aantal jeugdigen in de jeugdhulp door (preventieve) maatregelen wordt nagestreefd, maar op korte termijn is dit niet de verwachting. Er is een actieplan jeugdhulp 2019-2021 opgesteld. De maatregelen hierin worden de komende periode uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg treedt per 1 januari 2020 in werking.

De decentralisatie van Beschermd Wonen (Maatschappelijke zorg) vanuit centrumgemeente Leiden.

Belangrijkste resultaten 2020

In 2020 monitoren en optimaliseren we de uitvoering van de Wvggz. Dit gebeurt op uitvoerend en bestuurlijk niveau met partners uit de zorg-, veiligheids- en strafketen.

Vaststellen en uitvoeren Uitvoeringsplan Beschermd Wonen Leidse Regio.

Toelichting

Ontwikkeling zorg- en veiligheidshuis Hollands Midden
In 2020 wordt verder gewerkt aan de (door)ontwikkeling van een zorg- en veiligheidshuis Hollands Midden. Het zorg- en veiligheidshuis beoogt de aanpak van complexe casuïstiek te verbeteren door processen van zorg, veiligheid en sociaal domein meer te integreren. Om deze verbetering te realiseren, zal het bestaande Veiligheidshuis organisatorisch worden samengevoegd met de sector Maatschappelijke Zorg en Veilig Thuis van de RDOG.

Uitvoering Wet verplichte ggz (Wvggz)
In 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking. Deze wet vervangt de huidige Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ).

Vanaf 2020 faciliteert de gemeente twee routes naar verplichte zorg: de route van de crisismaatregel (acuut) en de route van de zorgmachtiging (niet-acuut).
Voor de route richting een zorgmachtiging heeft de gemeente per 1-1-2020 een meldpunt ingericht waar inwoners en professionals terecht kunnen met hun zorgen.
Tijdens en na de verplichte zorg is er aandacht voor de maatschappelijke participatie van de cliënt.

Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang
Beschermd wonen is niet langer alleen een taak van de centrumgemeenten, maar ook een taak van alle gemeenten. Deze transitie van taken en verantwoordelijkheden zal een aantal jaren in beslag nemen. In de regionale beleidsvisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang Leidse regio is afgesproken dat er in de Leidse regio vanaf 2020 wordt samengewerkt om deze transitie verder in te vullen.

Ondertussen is duidelijk dat de herverdeling van de financiële middelen niet in 2020 zal plaatsvinden maar vanaf 2022. Tot die tijd lopen de Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang-middelen nog via centrumgemeente Leiden. Door het uitstel is er meer tijd om de gevolgen van deze transitie voor de gemeente Voorschoten in kaart te brengen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Door de stijgende kosten voor jeugdhulp is de noodzaak voor het opstellen van een actieplan duidelijk. Het Rijk heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld.

Belangrijkste resultaten 2020

Invoering en doorontwikkeling resultaatgericht jeugdhulpstelsel.

Toelichting

In 2020 wordt een resultaatgericht jeugdhulpstelsel ingevoerd en doorontwikkeld. Het gaat om een manier van inkoop die lokale teams en jeugdhulpaanbieders stimuleert en aanspoort om de jeugdige en het gezin centraal te zetten, maatwerk te realiseren, innovatie en professionals ruimte te bieden en te sturen op resultaten. De resultaatsturing vindt plaats op meerdere niveaus: op het niveau van het stelsel (werken met maatschappelijke doelen), van de individuele jeugdhulpaanbieder (prijs-kwaliteit verhouding) en binnen het individuele hulpverleningstraject (is het gezin geholpen). Er gaat gewerkt worden met profiel-intensiteits-combinaties.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1,03 (2015)		
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,5		
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	-		

* Cijfers 2019 en 2020 zijn niet beschikbaar

Over de indicator Jongeren met jeugdreclassering is geen data beschikbaar

Over het percentage jeugd met een delict voor de rechter valt dit jaar niets te zeggen. Deze cijfers komen uit de Kinderen in Tel rapporten die één keer per twee jaar uitkomen. Over 2019 worden nieuwe cijfers gepubliceerd.

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en een jeugd reclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd en beter afgestemd.

Verbonden partijen

Tabel 16

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18-
Gemeenschappelijke regeling Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	Samenkracht en burgerparticipatie Wijkteams Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18+ Geëscaleerde zorg 18-
Gezamenlijke afdeling werk en inkomen	Wijkteams Inkomensregelingen Begeleide participatie Arbeidsparticipatie Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18-

Wat gaat het kosten?

Tabel 17

Programma: P6 Sociaal Domein ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		**Rekening 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	289	288	363	363	363	363
	Lasten	-973	-2.096	-1.889	-1.814	-1.738	-1.737
	Saldo	-685	-1.807	-1.526	-1.451	-1.376	-1.375
6.2 Wijkteams	Baten	5	8	8	8	8	8
	Lasten	-365	-510	-514	-512	-512	-512
	Saldo	-360	-503	-506	-504	-504	-504
6.3 Inkomensregelingen	Baten	5.024	4.586	4.598	4.598	4.598	4.598
	Lasten	-6.626	-6.201	-6.229	-6.088	-6.088	-6.088
	Saldo	-1.602	-1.615	-1.631	-1.490	-1.490	-1.490
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-163	-197	-212	-271	-294	-294
	Saldo	-163	-197	-212	-271	-294	-294
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	4	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.140	-1.279	-1.286	-1.256	-1.256	-1.256
	Saldo	-1.136	-1.279	-1.286	-1.256	-1.256	-1.256
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	6	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.222	-1.011	-858	-858	-858	-858
	Saldo	-1.216	-1.011	-858	-858	-858	-858
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	340	161	168	168	168	168
	Lasten	-2.158	-2.815	-2.784	-2.761	-2.711	-2.711
	Saldo	-1.818	-2.655	-2.615	-2.592	-2.542	-2.542
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	2	3	3	3	3	3
	Lasten	-4.283	-4.555	-4.742	-4.647	-4.647	-4.378
	Saldo	-4.282	-4.551	-4.738	-4.644	-4.644	-4.375
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	11	8	8	8	8	8
	Lasten	-87	-177	-168	-168	-169	-169
	Saldo	-76	-169	-160	-160	-161	-161
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.271	-1.084	-1.102	-1.102	-1.102	-1.102
	Saldo	-1.271	-1.084	-1.102	-1.102	-1.102	-1.102
Totaal baten		5.681	5.054	5.148	5.148	5.148	5.148
Totaal lasten		-18.288	-19.924	-19.783	-19.477	-19.376	-19.106
Saldo van baten en lasten		**-12.607**	**-14.870**	**-14.635**	**-14.330**	**-14.228**	**-13.958**
Onttrekking reserves		194	3.028	919	562	637	16
Toevoeging reserves		0	-2.311	0	0	0	0
Mutaties reserves		194	717	919	562	637	16
Geraamde resultaat		**-12.414**	**-14.153**	**-13.716**	**-13.767**	**-13.591**	**-13.942**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 6.1

De baten stijgen met € 75.000 als gevolg van hogere huuropbrengsten. De lasten dalen ten opzichte van 2019 per saldo met € 209.000. Dit wordt veroorzaakt door € 149.000 lagere lasten als gevolg van de verwerking van de bezuiniging op subsidies en anderzijds door incidentele lasten ter hoogte van € 50.000 voor het subsidiebeleid in 2019. De lagere kapitaallasten ter hoogte van € 64.000 vallen grotendeels weg tegen de hogere lasten voor planmatig onderhoud (€ 27.000) en de toegerekende bijdrage aan de WODV (€ 32.000). Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.6

Per saldo is op dit taakveld sprake van een voordeel van € 153.000. Dit wordt veroorzaakt door lagere lasten voor vervoersvoorzieningen (€ 75.000) en een lagere toegerekende bijdrage aan de WODV (€ 78.000).

Taakveld 6.72

Per saldo is op dit taakveld sprake van € 186.000 hogere lasten. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere toegerekende bijdrage aan de WODV (€ 124.000) en hogere lasten voor jeugdhulp. Daarbij wordt opgemerkt dat de lasten voor jeugdhulp in de begroting 2019 al naar boven zijn bijgesteld in de Voorjaarsnota 2019.

Mutaties reserves

Ten opzichte van 2019 wordt in 2020 geen onttrekking meer geraamd ter dekking van subsidies (€ 90.000) en minimabeleid (€ 77.000). De onttrekking uit de reserve sociaal domein ter dekking van de gestegen kosten voor jeugdhulp is € 353.000 hoger dan in 2019.
Voor 2020 zijn geen toevoegingen aan reserves geraamd. In 2019 is met het vaststellen van de jaarrekening 2018 het saldo van de reserve BUIG (€ 1.446.000) toegevoegd aan de reserve sociaal domein en is € 865.000 gestort in de reserve kapitaallasten ter dekking van de kapitaallasten van buurthuis Vlietwijk.

P7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken ?

Inwoners zijn zich bewust van hun gezondheid en de effecten van een gezonde leefstijl

Vermindering van de hoeveelheid restafval

Een duurzame leefomgeving en versterking van de milieukwaliteiten van de leefomgeving;

Voorschoten creëert een gezonde leefomgeving voor haar inwoners

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.1 Volksgezondheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De nota 'Volksgezondheid Toekomst Verkenning' is verschenen en het Nationaal Preventieakkoord is gesloten. Deze vormen de basis voor lokaal gezondheidsbeleid.

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoeren belangrijke thema's RDOG HM 2020.

Uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid uitvoeren in samenwerking met huisartsen en GGD. Activiteiten in het kader van lokaal gezondheidsbeleid afstemmen met Voorschoten Voor Elkaar.

Toelichting

Lokaal gezondheidsbeleid
Uit de 'Volksgezondheid Toekomst Verkenning', die als basis dient voor het gezondheidsbeleid, blijkt dat we steeds langer gezond blijven en dat de levensverwachting de afgelopen tien jaar is gestegen. Er is steeds meer aandacht voor preventie met daarbij een sterk vergrijzende populatie.
De lokale vertaling voor het gezondheidsbeleid van Voorschoten op hoofdlijnen staat in het Beleidsplan Sociaal Domein 2018-2021. Die kaders voor lokaal gezondheidsbeleid en de kernboodschappen van de GGD zijn in 2019 in samenwerking met de GGD en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) uitgewerkt in een lokaal uitvoeringsprogramma 2020 e.v.. Belangrijke speerpunten voor de uitvoering zijn: inzetten op een rookvrije generatie en een gezonde leefstijl, meer bewegen (sporten) voor het bevorderen van de gezondheid, aanpak problematisch alcoholgebruik en andere verslavende middelen. De samenwerking tussen gemeente, GGD met de huisartsen wordt verder uitgebouwd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.2 Riolering

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Integrale afweging van klimaatadaptatie in rioolvervangingsprojecten

Aanpak afvoer vuilwater naar de zuivering

Verkennen van meetinstrumenten voor het rioolbeheer

Belangrijkste resultaten 2020

Bevorderen van het lokaal bergen van hemel- en grondwater

Toelichting

Integrale afweging van klimaatadaptatie in rioolvervangingsprojecten
In het Integraal Waterketenplan (IWKp) is de vervangingsopgave voor de riolering voor de komende jaren aangegeven. De vervanging van de riolering in Adegeest en het centrum wordt in 2020 op een integrale gebiedsgerichte wijze opgepakt. Hierin worden onder andere integraal de kansen voor klimaatadaptatie in beeld gebracht. Voor de wijken wordt transparant in beeld gebracht welke maatregelen worden genomen om de leefomgeving klimaatbestendig te maken.

Aanpak afvoer vuilwater naar de zuivering
Bij hevige regenval ontstaan er in Voorschoten problemen met de afvoer van vuilwater, zoals overstorten op het oppervlaktewater en mogelijk zelfs vuilwater op straat. Met het Hoogheemraadschap van Rijnland is vastgesteld dat een deel van de problemen komt door stagnatie in de aanlevering van vuilwater bij de zuivering in Leiden. Er wordt onderzoek uitgevoerd naar oplossingen om deze stagnatie (bij hevige regenval) tegen te gaan. De maatregelen die hieruit volgen moeten leiden tot een robuuster rioolsysteem.

Verkennen van meetinstrumenten voor rioolbeheer
In het Samenwerkingsverband Waterketen Leidse regio start een verkenning naar gestandaardiseerde meetinstrumenten voor het rioolbeheer. Deze meetinstrumenten brengen de maatschappelijke gevolgen van het rioolbeheer in beeld. In de toekomst moet dit ertoe leiden dat keuzes transparanter worden op basis van prestaties, risico's en kosten.

Bevorderen van het lokaal bergen van hemel- en grondwater
De gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder in de leefomgeving waardoor het behouden van hemel- en grondwater in een gebied belangrijker wordt. Een instrument om dit bij de bouw van nieuwe woningen te realiseren is een hemel- en grondwaterverordening. Het uitgangspunt is dat het niet is toegestaan om hemel- en grondwater af te laten voeren via het vuilwaterriool. Binnen het

samenwerkingsverband Waterketen Leidse Regio wordt in 2020 een hemel- en grondwaterverordening opgesteld en aan de raad voorgelegd.

Samenwerkingsverbanden

Naam	**Samenwerking Waterketen Regio Rijnland**
Juridische vorm	Samenwerkingsverband van 28 gemeenten, drinkwaterbedrijven Dunea en Oasis en het Hoogheemraadschap van Rijnland.
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De samenwerking kent drie bestuursorganen: • Bestuurlijk algemeen • Bestuurlijk Cluster • C-team, overkoepelend orgaan van voorzitters van de clusters (4 in totaal) en Rijnland
Doelstelling	Gezamenlijke zorg voor de gehele waterketen en krachten bundelen. • Realiseren van de kostenbesparingen in het beheer van de waterketen; • Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken en het innovatievermogen; • Verminderen van de personele kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken. Vertrekpunt in de samenwerking is dat de bestaande taken en verantwoordelijkheden niet worden aangetast. Samenwerken versterkt de waterketen. Met dit uitgangspunt werken gemeenten, drinkwaterbedrijf Dunea en het hoogheemraadschap van Rijnland samen toe naar een waterketen en waterketenbeheer: • Van hoge constante kwaliteit; • Met een lage kwetsbaarheid; • Functionerend tegen zo laag mogelijke totaal maatschappelijke kosten. Met het structureel opzetten van samenwerking geven Rijnland en gemeenten invulling aan het Bestuursakkoord Water.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.3 Afval

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Stijging kosten voor het verwerken van afval

Belangrijkste resultaten 2020

Uitvoeringsplan afval

Toelichting

Stijging kosten voor het verwerken van afval
In de markt zien wij de kosten voor de verbranding van restafval stijgen. Het huidige contract loopt tot 2022 waardoor deze ontwikkeling nog geen effect heeft op de kosten. Voor de afvalstoffenbelasting is momenteel nog niet uit te sluiten dat deze verder omhoog gaat.

Uitvoeringsplan afval
Begin 2019 is bij de tussentijdse evaluatie aangegeven dat er extra maatregelen nodig zijn om het scheidingspercentage van 75% en 100 kg restafval per inwoner te behalen. Eind 2019 zijn de herijkte beleidsuitgangspunten voorgelegd. Op basis van deze herijking wordt een uitvoeringsplan afval opgesteld.

Een belangrijk onderdeel van het uitvoeringsplan is de communicatie over het gescheiden inzamelen van afval. Het is noodzakelijk dat inwoners op de hoogte zijn van het belang en weten wat en waarom zij moeten scheiden. Dit heeft als doel milieuwinst, doordat afval als grondstof wordt hergebruikt. Op basis van de hoeveelheid verschillende afvalstromen en de vervuilingsgraad wordt gemeten of deze maatregelen bijdragen aan het doel om de hoeveelheid restafval te verminderen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	Gemeente Voorschoten	200	200	190

* Cijfers CBS: 240 kg (2017)

De afgelopen jaren zijn er in Voorschoten geen grote wijzigingen in het aantal kilogram huishoudelijk

restafval per inwoner waar te nemen. Vanwege de uitbreiding van de inzamelvoorzieningen is voor 2020 de prognose dat er een lichte daling van de hoeveelheid restafval per inwoner is.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.4 Milieubeheer

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Transitievisie warmte

Belangrijkste resultaten 2020

Milieubeleidsplan

Concept regionale energiestrategie

Wijkaanpak verduurzaming particuliere woningen

Toelichting

Duurzaamheid is een containerbegrip. Maatregelen voor verduurzaming van de samenleving kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op klimaatbestendigheid, CO_2-reductie (o.a. energietransitie) of circulariteit. Vanuit het taakveld milieubeheer worden de hoofddoelen van (gemeentelijk) beleid bepaald. Bij de uitvoering zijn echter veel andere beleidsvelden betrokken. In deze paragraaf worden alleen de beoogde resultaten van het taakveld milieubeheer belicht. Elders in deze begroting worden bijdragen van andere beleidsvelden belicht.

Transitievisie warmte
Volgens het nationaal Klimaatakkoord dienen gemeenteraden uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte vast te stellen. Deze visie schetst een realistisch tijdspad voor het aardgasvrij worden van wijken. Voor wijken die vóór 2030 van het aardgas gaan geeft de visie ook de potentiële alternatieve warmtetechnieken. Een uitvoeringsplan bepaalt vervolgens per wijk de alternatieve infrastructuur voor de warmtevoorziening. In 2018 is in het kader van het Energieakkoord Holland Rijnland een aanzet voor een transitievisie warmte voor Voorschoten ontwikkeld. In 2020 komen nieuwe landelijke analysegegevens beschikbaar over alternatieve warmtetechnieken. Met behulp van deze gegevens zal de visie in overleg met stakeholders verder worden voorbereid.
In het voorjaar van 2020 komen nieuwe landelijke analysegegevens beschikbaar over maatschappelijke kosten en kosten voor eindgebruikers van alternatieve warmtetechnieken. Met behulp van deze gegevens wordt de visie in overleg met professionele stakeholders verder voorbereid. Daarna wordt een participatieproces opgestart.

Milieubeleidsplan
In 2020 bieden wij ter besluitvorming het milieubeleidsplan aan. Dit plan werkt het streven naar een energieneutraal Voorschoten in 2030 uit. Het plan bevat ook maatregelen voor andere milieukwaliteiten van de fysieke leefomgeving, zoals voor luchtkwaliteit, klimaatbestendigheid en de gemeente als duurzame organisatie. Het plan bevat een uitvoeringsprogramma. Aan de hand van de landelijke klimaatmonitor worden de lokale uitvoeringsresultaten van de energietransitie gevolgd.

Concept Regionale energiestrategie (concept-RES)
De ambities van het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025, waarin Voorschoten participeert, worden uitgewerkt tot een RES voor de regio die voldoet aan de kwalificaties van het nationaal Klimaatakkoord. In een RES bepaalt een regio haar bijdrage aan de landelijke doelstelling voor CO_2-reductie. Dit heeft betrekking op energiebesparing en opwekking, infrastructuur, opslag en conversie van hernieuwbare energie. In 2020 dient de regio een concept-RES op te leveren.

Wijkaanpak verduurzaming particuliere woningen
In de winter van 2019-2020 vindt een derde wijkaanpak voor de verduurzaming van de bestaande koopwoningvoorraad plaats. Na de wijken Adegeest en Noord-Hofland zijn nu de Bloemenwijk, de Dobbewijk en de Nassauwijk aan de beurt. Het Duurzaam Bouwloket licht referentiewoningen door op mogelijkheden voor energiebesparing en -opwekking. De resultaten worden tijdens een informatieavond aan woningeigenaren gepresenteerd. Na de wijkaanpak wordt een enquête gehouden om de kwaliteit van de adviezen te beoordelen en inzicht te krijgen in het effect van de wijkaanpak (hoeveel eigenaren treffen maatregelen?).

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	2,2 (2017)		

* Cijfers zijn vanaf 2018 niet beschikbaar

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten. Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar. Het percentage hernieuwbare elektriciteit heeft zich volgens deze schattingen in Voorschoten ontwikkeld van 0,1% in 2010 naar 2,2% in 2017. Wanneer Voorschoten in 2030 energieneutraal wil zijn dient dit in 2030 100% te zijn.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Niet van toepassing

Belangrijkste resultaten 2020

Niet van toepassing

Toelichting

De gemeente draagt zorgt voor de exploitatie en beheer van de begraafplaats Rosenburgh. Het huidige service- en kwaliteitsniveau (B) wordt voortgezet. De tarieven voor de begraafplaats zijn niet 100% kostendekkend, vanwege een veranderde toerekeningssystematiek. Zie paragraaf lokale heffingen.

Verbonden partijen

Tabel 18

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGZ subsidies	7.1 Volksgezondheid
RDOG Hollands Midden	7.1 Volksgezondheid
Omgevingsdienst West-Holland	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat gaat het kosten?

Tabel 19

Programma: P7 Volksgezondheid en milieu ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
7.1 Volksgezondheid	Baten	17	65	110	110	110	110
	Lasten	-1.272	-1.474	-1.534	-1.534	-1.534	-1.534
	Saldo	-1.254	-1.409	-1.424	-1.424	-1.424	-1.424
7.2 Riolering	Baten	2.707	2.622	2.806	2.601	2.677	2.668
	Lasten	-1.996	-1.752	-1.786	-1.817	-1.811	-1.835
	Saldo	712	870	1.020	784	866	833
7.3 Afval	Baten	3.765	3.585	3.718	3.544	3.544	3.544
	Lasten	-2.521	-2.448	-2.476	-2.515	-2.483	-2.477
	Saldo	1.243	1.138	1.243	1.029	1.061	1.067
7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-455	-552	-528	-463	-464	-464
	Saldo	-455	-552	-528	-463	-464	-464
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	298	316	309	309	309	309
	Lasten	-279	-300	-329	-292	-297	-297
	Saldo	19	17	-21	16	12	12
Totaal baten		6.788	6.589	6.943	6.563	6.639	6.630
Totaal lasten		-6.522	-6.526	-6.653	-6.621	-6.589	-6.607
Saldo van baten en lasten		**266**	**63**	**289**	**-58**	**51**	**24**
Onttrekking reserves		34	125	65	0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves		34	125	65	0	0	0
Geraamde resultaat		**299**	**188**	**354**	**-58**	**51**	**24**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 7.2

In het kader van het Integraalwaterketenplan wordt in 2020 éénmalig onderzoek verricht. Overige beheerkosten van het riool worden daarentegen lager (€ 68.000 Nadeel). Een vrijval uit de voorziening van

€ 95.000 leidt tot een voordeel in de begroting 2020. De baten rioolheffing stijgen in 2020 met € 82.000 (Voordeel).

Lagere kapitaallasten van € 33.000 in de begroting 2020 (Voordeel).

Taakveld 7.3

In de begroting 2020 is rekening gehouden met hogere leasekosten voor twee afvalinzamelauto's van

€ 75.000 (Nadeel). Daar tegenover staan op dit taakveld lagere kapitaallasten van € 14.000 (Voordeel). Hogere baten voor afvalstoffenheffing leveren een structureel voordeel van € 185.000 op. Lagere vrijval uit de voorziening voor afvalstoffen van € 19.000 leidt tot een kleiner voordeel in de begroting 2020.

P8 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken ?

Er moet een goede balans zijn in het woningaanbod, daardoor kan Voorschoten verschillende doelgroepen aan zich binden. Ook bevordert de voldoende beschikbaarheid van woningen de doorstroming;

We willen het dorpse groene karakter behouden, de ruimtelijke opgave voor de komende jaren richt zich daarom op de instandhouding en het beheer van de ruimtelijke structuur van Voorschoten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.1 Ruimtelijke ordening

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Belangrijkste resultaten 2020

Per 1 januari 2021 werken we volgens de minimale eisen Omgevingswet

Plan van aanpak integraal accommodatiebeleid en woningbouwopgave

Toelichting

Per 1 januari 2021 werken wij volgens de minimale vereisten van de Omgevingswet
Het begrotingsjaar 2020 is het laatste jaar onder de huidige ruimtelijke wetgeving; per 1 januari 2021 treedt De Omgevingswet in werking. Dat betekent dat de gemeente in 2020 voorbereidingen moet treffen om de nieuwe wetgeving toe te kunnen passen.

Gezien de complexiteit van de nieuwe wetgeving houdt dit vooral in dat we realistisch moeten zijn over onze mogelijkheden. We realiseren ons dat we niet op 1 januari 2021 volledig klaar kunnen zijn voor de wetswijziging. De wetgever heeft hier ook rekening mee gehouden door verschillende overgangstermijnen in acht te houden.
Voor ons is het belangrijk dat wij voldoen aan de minimale vereisten die de wet aan ons stelt. Hier zijn onze inspanningen dan ook vooral op gericht. Strikt genomen moeten op 1 januari 2021 de volgende hoofdzaken zijn geregeld:

- Processen en systemen moeten zijn aangepast/afgestemd op de nieuwe wetgeving zodat een omgevingsvergunning binnen 8 weken verleend kan worden; in de nieuwe wet moeten alle vergunningaanvragen binnen 8 weken afgehandeld zijn;

- Er zijn afspraken en financiële arrangementen gemaakt met verschillende ketenpartners (bijv. De Omgevingsdienst) over hoe wij gaan samenwerken onder de Omgevingswet en wat we gaan afnemen;
- We zijn in staat om inwoners en bedrijven te laten beschikken over betrouwbare en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet;
- We zijn aangesloten op het landelijke digitaal stelsel Omgevingswet.

Daarnaast kan facultatief gedacht worden aan een verdere verdieping van de structuurvisie als opmaat naar een omgevingsvisie; het hebben van een omgevingsvisie is geen directe verplichting per 1 januari 2021. Dit dient vooral in regionaal verband (Holland Rijnland) opgepakt te worden.

Het resultaat in 2020 voor Voorschoten met betrekking tot de invoering zal tweeledig zijn:
1. Een organisatie die klaar is om vanaf 1 januari 2021 te werken volgens de minimale vereisten van de Omgevingswet;
2. Een concreet werkplan voor de periode na 1 januari 2021; wat zijn concreet de volgende stappen en wat gaan we gefaseerd later oppakken?

Participatie wordt in de Omgevingswet belangrijker. Gebruiker van de leefomgeving wordt centraal gesteld. Ervaringen uit pilots van de Omgevingswet leren ons dat het belangrijk is om in samenspraak met de raad aan te geven wat het speelveld is (de kaders) waarbinnen participatie vorm kan krijgen. Zonder zo'n speelveld is er geen regie te voeren op de participatie. In het verlengde van bovenstaande willen we ontwikkelingen/initiatieven benaderen vanuit het `ja, mits-principe'. Zo wordt het aantrekkelijker om te gaan bouwen in Voorschoten. De gemeente is bezig met het uitvoeren van de woonvisie, nieuw instrumentarium ontwikkeling om betaalbaar te kunnen wonen, meer aandacht besteden aan ontwikkelingen van nieuwbouwlocaties, aanbieders van vastgoed en zorg beter met elkaar in contact te brengen en het maken van afspraken in de Leidse Regio.
In 2020 gaan we uitvoering geven aan een meerjarig woningbouwplan en zullen de ontwikkellocaties zoals Segaar/Arsenaal en de Intratuinlocatie in procedure worden genomen.

Plan van aanpak integraal accommodatiebeleid en woningbouwopgave
Het beoogde resultaat van de integrale ruimtelijke opgave/accommodatiebeleid is de realisatie van een slimme combinatie van locaties en accommodaties enerzijds en maatschappelijke functies anderzijds. Deze moet zorgen voor het behoud van de maatschappelijke waarde, passen in ruimtelijke randvoorwaarden en in het herstelplan. Ook moet het de gemeente geld opleveren om schulden af te lossen dan wel investeringen te doen. Tot slot geeft het plan inzicht in de overige relevante ruimtelijke opgaven op bijvoorbeeld het gebied van verkeer en natuur.

Het plan geeft invulling aan:
- de woningbouwopgave uit de woonvisie;
- ruimtelijke inpassing in de stedenbouwkundige structuur;
- het verbeteren van de financiële positie van Voorschoten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

Voor de ontwikkelingen wordt u verwezen naar de paragraaf grondbeleid

Belangrijkste resultaten 2020

Voor de resultaten wordt u verwezen naar de paragraaf grondbeleid

Toelichting

Voor een toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.3 Wonen en bouwen

Belangrijkste ontwikkelingen 2020

De vraag naar (specifieke) woonruimte neemt toe.

Belangrijkste resultaten 2020

Gebiedsprofielen die een nadere onderbouwing voor de woningbouwprogrammering vormen

Actualiseren beleidskader en plan van aanpak voor de huisvesting van Woonwagenbewoners

Beleidsplan vergunningverlening, handhaving en toezicht (VTH)

Toelichting

De vraag naar (specifieke) woonruimte neemt toe
Door de scheiding van wonen en zorg neemt, veelal in het schaars aanwezige goedkoopste segment de vraag naar wonen toe. Daarnaast worden er hele specifieke woonproducten gevraagd bijvoorbeeld voor prikkelarm- en geclusterd wonen.

Gebiedsprofielen die een nadere onderbouwing voor de woningbouwprogrammering vormen
Het opstellen van gebiedsprofielen maakt een betere integrale afweging bij woningbouwprojecten mogelijk. Deze gebiedsprofielen maken tevens onderdeel uit van het integrale afwegingskader van het omgevingsbeleid.

Actualiseren beleidskader en plan van aanpak voor de huisvesting van Woonwagenbewoners
Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft een Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid opgesteld. Dit nieuwe kader is aanleiding om het huidige beleid te herzien en een plan van aanpak te maken voor de huisvesting van woonwagenbewoners.

Beleidsplan vergunningverlening, handhaving en toezicht (VTH)
In 2020 wordt het Vergunningen, Toezicht en Handhavings-beleidsplan 2016-2019 geëvalueerd, waarna een nieuw beleidsplan wordt opgesteld.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	€ 311	€ 341	€ 371
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	5,1	15	100
37	Demografische druk	%	CBS	87,5 %	88,2 %	
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 963	€ 994	€ 1.027
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 1.024	€ 1.056	€ 1.093

* Cijfers 2020 zijn niet allemaal beschikbaar

Voor de komende jaren staan er verschillende woningbouwprojecten in de programmering. De verwachting is dat dit vanaf 2020 zal leiden tot een aanzienlijke toename van de nieuwbouw.

Wat gaat het kosten?

Tabel 20

Programma: P8 Wonen en bouwen ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.722	-724	-659	-784	-769	-769
	Saldo	-1.722	-724	-659	-784	-769	-769
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	548	970	3.204	2.496	570	489
	Lasten	-1.029	-1.054	-3.312	-2.627	-701	-620
	Saldo	-481	-84	-108	-131	-131	-131
8.3 Wonen en bouwen	Baten	488	595	615	615	615	615
	Lasten	-1.158	-881	-886	-874	-874	-852
	Saldo	-670	-286	-271	-258	-258	-237
Totaal baten		1.036	1.565	3.819	3.111	1.185	1.104
Totaal lasten		-3.910	-2.659	-4.856	-4.285	-2.343	-2.241
Saldo van baten en lasten		**-2.874**	**-1.093**	**-1.037**	**-1.173**	**-1.158**	**-1.137**
Onttrekking reserves		1.074	38	40	58	58	58
Toevoeging reserves		-39	-1	0	0	0	0
Mutaties reserves		1.035	37	40	58	58	58
Geraamde resultaat		**-1.839**	**-1.056**	**-998**	**-1.116**	**-1.101**	**-1.079**

Toelichting op verschillen groter dan € 50.000 tussen de begroting 2019 en 2020

Taakveld 8.1

Éénmalige hogere kosten in de begroting 2019 voor het integraal onderzoek vastgoed €100.000 en het onderzoek verplichtingen Werf € 20.000 (Voordeel).
Hogere doorberekening van uren in 2020 €58.000 (Nadeel).

Taakveld 8.2

In de jaarrekening 2018 heeft de actualisatie van de grondexploitatie Duivenvoordecorridor vastgesteld. Met deze vaststelling zijn ook de meerjarige effecten verwerkt in de begroting. Hierdoor zijn verschillen ontstaan tussen 2020 en 2019. Voor de inhoudelijke verschillen wordt u verwezen naar de geactualiseerde grondexploitatie bij de jaarrekening 2018.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. Onder de belastingen vallen: de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.
De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het beleid van de gemeente Voorschoten is als volgt samen te vatten: "De burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen." De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van uitgegaan wordt dat leges en rechten kostendekkend blijven c.q. worden. De OZB wordt, anders dan de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken, niet verder verhoogd.

De geraamde opbrengsten van belastingen, leges en rechten zijn in de begroting 2020 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,4% (geharmoniseerde consumenten-prijzenindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

1.3 Overzicht geraamde baten belastingen, heffingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2019 en 2020 voor de diverse belastingen en rechten.

Tabel 21 *Bedragen x € 1.000*

belastingen / heffingen/ rechten	Realisatie 2018	Raming 2019	Raming 2020	mutatie t.o.v. 2019
OZB woningen	5.577	5.644	5.775	131
OZB niet-woningen	997	1.002	1.020	18
Roerende ruimte belastingen	6	6	6	0
Hondenbelasting	125	129	131	2
Precariobelasting	1.060	1.099	1.099	0
Toeristenbelasting	118	157	159	2

belastingen / heffingen/ rechten	Realisatie 2018	Raming 2019	Raming 2020	mutatie t.o.v. 2019
Reclamebelasting	80	81	81	0
BIZ-Dobbewijk	29	27	27	0
Afvalstoffenheffing	3.187	3.230	3.415	185
Rioolheffing	2.359	2.607	2.695	88
Marktgelden	34	40	40	0
Begraafplaatsrechten	286	304	309	5
Wabo-leges	444	575	583	8
Overige rechten en leges	527	446	319	-127
subtotaal opbrengst	14.829	15.347	15.659	312
af: kwijtscheldingen	-258	-255	-255	0
netto opbrengst	**14.571**	**15.092**	**15.404**	**312**

1.4 Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2020 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB-tarieven voor 2020 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2019.

Het uitgangspunt voor de geraamde netto OZB-opbrengst 2020 is:

- Indexering van de geraamde opbrengst 2019 met 1,4%
- In meerjarenperspectief stijgt de OZB woningen extra met € 52.000 als gevolg van dekkingsplan opgenomen in begroting 2018

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2020 wordt rekening gehouden met bovenstaande uitgangspunten en met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 8,9% voor de woningen en van 1,8% voor de niet-woningen.

Toeristenbelasting en hondenbelasting
De opbrengsten voor de toeristenbelasting en hondenbelasting zijn met het inflatiepercentage van 1,4% verhoogd.

Precariobelasting
De precariobelasting op kabels en leidingen wordt definitief afgeschaft met ingang van 2022. Dit betekent dat met ingang van 2022 een bedrag ter hoogte van € 1.075.000 aan belastinginkomsten wegvalt. Met het wegvallen van deze inkomsten is in de begroting in het meerjarenperspectief al rekening gehouden. Gemeenten mogen nog maximaal tot en met 2021 de vorm van precariobelasting heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 1 januari 2016. Aangezien het grootste deel van de opbrengst precariobelasting bestaat uit opbrengst van precario op kabels en leidingen is de geraamde opbrengst niet

aangepast. De tarieven voor kabels en leidingen worden niet verhoogd, de overige precariotarieven worden voor 2020 met 1,4% verhoogd.

In onderstaand tarievenoverzicht zijn de hierboven vermelde voorgestelde belastingtarieven 2020 opgenomen.

Tabel 22

	2017	2018	2019	2020
Hondenbelasting				
eerste hond	52,44	83,52	85,44	86,64
tweede hond	77,16	125,64	128,52	130,32
elke volgende hond	105,24	165,72	169,44	171,84
Toeristenbelasting				
per overnachting	1,55	1,75	2,50	2,53
Precariobelasting				
kabels, leidingen en buizen, per strekkende meter	2,20	2,20	2,20	2,20

1.5 Heffingen en rechten

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden en extracomptabel) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

Opslag taakveld =
overhead x ((aantal aan heffing toegerekende uren)/(totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead))

1.5.1 Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Hoe gemeenten op korte en lange termijn invulling geven aan de gemeentelijke zorgplichten wordt vastgelegd in het verbreed gemeentelijke rioleringsplan (vGRP). Dit is een verplicht plan op grond van de Wet milieubeheer. Op 16 mei 2019 is het Integraal Water Keten plan (IWKp) 2019-2023 vastgesteld, dit neemt de plaats in van het vGRP.
Het uitgangspunt is dat de kosten voortkomend uit de zorgplicht voor 100% worden gedekt uit de rioolheffing.

Het kostendekkingsplan uit het IWKp 2019-20123 is verwerkt in de begroting 2020. Op basis van de begroting 2020 stijgt de opbrengst van de rioolheffing met 3,4% (dit is inclusief 1,4% inflatiepercentage) ten opzichte van 2019.

Tabel 23

Berekening kostendekkendheid rioolheffing			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.256.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-111.000		
Netto kosten taakveld(en)		**2.145.000**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	314.000		
BTW	342.000		
Totaal toerekenbare kosten		**656.000**	
Totale kosten		**2.801.000**	
Totale opbrengsten*		**2.801.000**	
Kostendekkendheid			**100%**

* € 2.684.000 rioolheffing en € 117.000 uit opbrengst precariobelasting

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Een groot deel van de kosten hangt samen met het in stand houden van het rioolstelsel, terwijl slechts een beperkt deel van de kosten samenhangt met de mate van gebruik van de riolering. Omdat er mede hierdoor nauwelijks onderscheid te maken is naar individualiseerbaar profijt hanteert de gemeente Voorschoten een vast tarief per aansluiting.
Wel wordt voor de rioolheffing onderscheid gemaakt tussen percelen van waaruit huishoudelijk afvalwater of bedrijfsafvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd en percelen van waaruit alleen hemelwater wordt afgevoerd. Het tarief rioolheffing stijgt door toename van het aantal belastbare aansluitingen met ongeveer 2,2%.

Tabel 24

soort woning/huishouden	**tarief 2019**	**tarief 2020**
perceel met afvalwater	€ 227,40	€ 232,44
perceel met alleen hemelwater	€ 13,44	€ 13,80

1.5.2 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De belasting wordt geheven per huishouden.
De via de afvalstoffenheffing verhaalbare kosten laten ten opzichte van 2019 een stijging zien, dit komt hoofdzakelijk door hogere kosten van afvalverwerking en overhead.
Om de opbrengst van de afvalstoffenheffing voor 2020 met niet meer dan 5,7% te laten stijgen (dit is inclusief inflatiepercentage van 1,4%) wordt voorgesteld een bedrag van € 175.000 te onttrekken aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Het saldo van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

bedraagt per 1 januari 2020 naar verwachting € 1.121.000 en daalt door deze onttrekking naar € 946.000 per ultimo 2020. Dit resterende deel van de voorziening kan onder andere worden ingezet om de hoogte van de afvalstoffenheffing in de komende jaren niet bovenmatig te laten stijgen. Het tarief afvalstoffenheffing stijgt met ongeveer 5,7%.

Tabel 25

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.684.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-306.000		
Netto kosten taakveld(en)		**2.378.000**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	737.000		
BTW	300.000		
Totaal toerekenbare kosten		**1.037.000**	
Totale kosten		**3.415.000**	
Totale opbrengsten		**3.415.000**	
Kostendekkendheid			**100%**

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Voorschoten is gedifferentieerd naar type woning (aanleunwoning, etagewoning en overige woning) en naar de grootte van het huishouden in de vorm van een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing bovendien praktisch uitvoerbaar.

Tabel 26

soort woning/huishouden	**tarief 2019**	**tarief 2020**
aanleunwoning	€ 201,12	€ 212,64
etagewoning (1ph)	€ 226,20	€ 239,16
etagewoning (mph)	€ 288,12	€ 304,68
overige woning (1ph)	€ 267,60	€ 282,84
overige woning (mph)	€ 329,64	€ 348,48

1.5.3 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen en de opbrengst van het jaarlijks onderhoudsrecht. Voor 2020 is de geraamde opbrengst verhoogd met het inflatiepercentage.

Tabel 27

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	301.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0		
Netto kosten taakveld(en)		**301.000**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	213.000		
BTW	15.000		
Totaal toerekenbare kosten		**228.000**	
Totale kosten		**529.000**	
Totale opbrengsten		**309.000**	
Kostendekkendheid			**58%**

Tarieven begraafplaatsrecht

De verordening Rechten begraafplaats Rosenburgh Voorschoten kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor de verschillende diensten. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Door de (m.i.v. 2017 gewijzigde) toerekeningssystematiek van overhead aan taakvelden bedraagt de kostendekkendheid voor 2020 58%. Voor 2020 zijn de tarieven in navolging van de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

1.5.4 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van weekmarkt. Voor 2020 is de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 28

Berekening kostendekkendheid marktgelden			
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	33.000		
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0		
Netto kosten taakveld(en)		**33.000**	
Toe te rekenen kosten:			
Overhead	4.000		
BTW	3.000		
Totaal toerekenbare kosten		**7.000**	
Totale kosten		**40.000**	
Totale opbrengsten		**40.000**	
Kostendekkendheid			**100%**

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief voor iedere strekkende meter grond, waarvoor een standplaats wordt ingenomen, gemeten in de lengterichting. Er gelden aparte tarieven voor losse en vaste standplaatsen. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Voor 2020 zijn de tarieven in navolging van de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Tabel 29

standplaats	tarief 2019	tarief 2020
losse standplaats, per strekkende meter, per dag	€ 3,65	€ 3,70
vaste standplaats, per strekkende meter, per kwartaal	€ 41,65	€ 42,23

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Tabel 30

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening			
	kosten	***baten***	***kostendek.***
Burgerlijke stand	42.000	41.000	99%
Reisdocumenten	104.000	75.000	73%
Rijbewijzen	152.000	118.000	78%
Secretarieleges - Verstrekkingen uit basisregistratie personen - Bestuursstukken - Vastgoedinformatie - Overige publiekszaken - Gemeentearchief **Totaal secretarieleges**	88.000	51.000	58%
Huisvesting - Huisvestingswet - Leegstandswet - Gemeentegarantie **Totaal leges huisvesting**	11.000	2.000	18%
APV-vergunningen - Kansspelen - Kabels en leidingen - Verkeer en vervoer (ontheffing APV) - Diversen **Totaal APV-vergunningen**			

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening			
	kosten	*baten*	*kostendek.*
	82.000	13.000	16%
Verkeer en vervoer	65.000	13.000	20%
totaal leges Algemene dienstverlening	**544.000**	**313.000**	**57%**

Tabel 31

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning)	*kosten*	*baten*	*kostendek.*
Omgevingsvergunning	**701.000**	**583.000**	**83%**

Tabel 32

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn			
	kosten	*baten*	*kostendek.*
APV-vergunningen - Horeca - Organiseren van evenementen of markten - Prostitutiebedrijven - Kamperen - Marktstandplaatsen - Winkeltijdenwet - Ventvergunning, standplaatsvergunning			
Totaal APV-vergunningen	27.000	5.000	19%
Totaal leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn	**27.000**	**5.000**	**19%**

Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiering leges

De tarieven voor de diverse leges worden jaarlijks in principe met het inflatiepercentage verhoogd, waarbij wordt uitgegaan van de reeds bestaande verdeling in de tarieven. Voor tarieven waarvoor een maximumbedrag geldt wordt uitgegaan van het maximaal toegestane bedrag.
Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is er binnen de drie titels geen sprake van kruissubsidiëring.
Specifiek met betrekking tot het tarief van de omgevingsvergunning wordt bij de legesverordening in december aan de gemeenteraad voorgesteld een vast percentage van de bouwsom als grondslag te hanteren.

Voor omgevingsvergunning wordt over 2019 verwacht dat er een incidentele meeropbrengst wordt gerealiseerd. In de jaarrekening 2019 wordt voorgesteld de meeropbrengsten te storten in een bestemmingsreserve om toekomstige tegenvallende resultaten op te kunnen vangen. Schommelingen in de geraamde baten en lasten kunnen hierdoor worden voorkomen.

1.6 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Voorschoten is een vergelijking gemaakt met die van omliggende gemeenten en met de woonlasten in een gemiddelde gemeente.

Tabel 33

Gemeentelijke woonlasten 2019	Voorschoten	Oegstgeest	Wassenaar	Leidschendam-Voorburg	Leiderdorp	gemiddelde gemeente
Eenpersoons-huishouden	€ 994,00	€ 817,00	€ 962,00	€ 655,00	€ 738,00	€ 672,00
Meerpersoons-huishouden	€ 1.056,00	€ 929,00	€ 1.151,00	€ 716,00	€ 946,00	€ 740,00

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2019

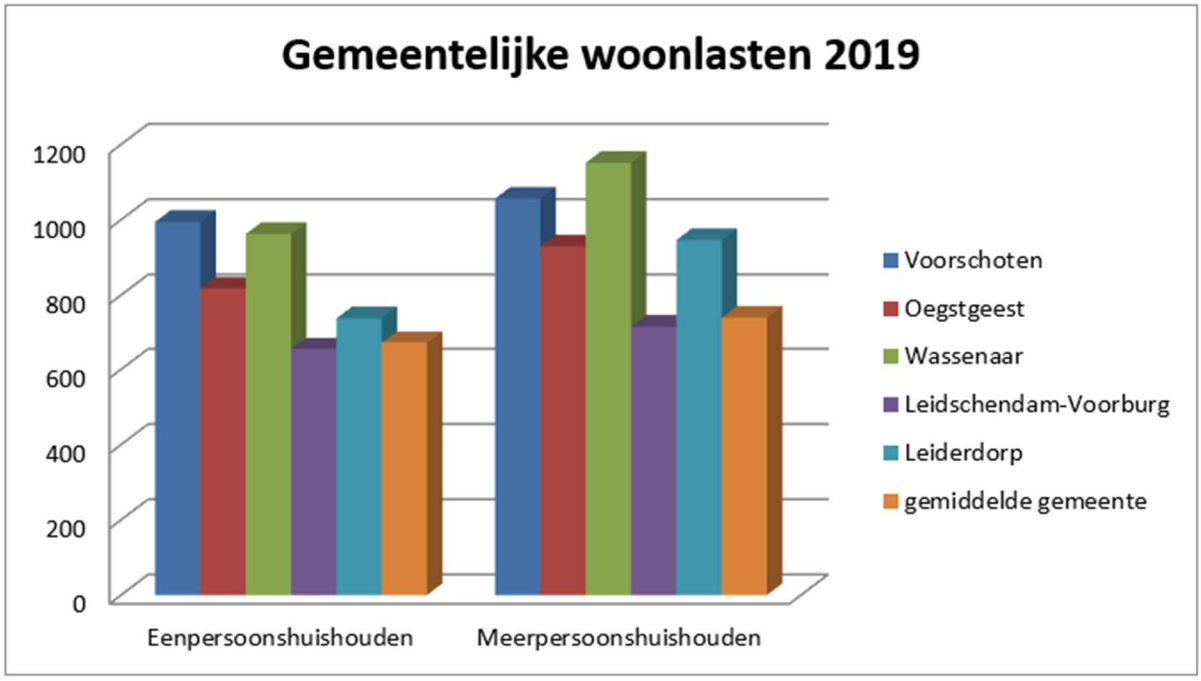

Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar *t* te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar *t-1* (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

Tabel 34

	2018	2019	2020
totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar t	€ 1.024,00	€ 1.056,00	€ 1.093,00
woonlasten gemiddeld gezin in t-1 (cijfers Coelo)	€ 723,00	€ 721,00	€ 740,00
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x 100%)	**141,6%**	**146,5%**	**147,7%**

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Voorschoten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde en dat ook de ontwikkeling van de woonlasten hoger ligt dan gemiddeld. De voornaamste oorzaak hiervan is de verhoging van de rioolheffing en afvalstoffenheffing.

1.7 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 2 april 2015 is de Verordening Kwijtschelding Gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 vastgesteld. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, roerende-ruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting (alleen eerste hond) en begraafplaatsrechten (alleen onderhoudsrecht).
De kwijtscheldingsnorm in Voorschoten blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven.

Over het jaar 2020 worden naar verwachting de volgende bedragen aan kwijtschelding verleend:

· OZB	€	2.000
· Afvalstoffenheffing	€	137.000
· Rioolheffing	€	113.000
· Hondenbelasting	€	3.000

1.8 Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, reclamebelasting en de BIZ-bijdragen.

1.9 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied
De lokale belastingen stonden de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. Vanaf 2016 wordt daarbij ook gesproken over de hervorming van het gemeentelijke belastinggebied. Het nieuwe kabinet heeft hier tot op heden echter geen speerpunt van gemaakt en hieromtrent zijn op dit moment dan ook geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 29 januari 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Voorschoten. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement.

Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten op dit moment uitstekend is. De vergelijking tussen het benodigde weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit levert immers een ratio weerstandsvermogen op van 5.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld.

Risico- inventarisatie

Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking te hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

De top 10 belangrijkste risico's

Risico	Gevolgen	Maatregelen
Grondexploitatie Duivenvoorde Corridor - Geen grond kunnen verkopen in de Duivenvoorde Corridor. - Niet alle gronden kunnen verwerven. - Door aantrekkende economie zijn geraamde kosten te laag.	Financieel : - groot verlies op het project en bestuurlijke imago schade. - aanpassen van de ontwikkelstrategie.	Projectrapportage en tussentijdse bijstelling grondexploitatie
Zorgkosten Jeugd De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste risicofactoren.	Financieel: Het zijn open einde regelingen. Grote fluctuaties van ramingen voor jeugdhulp binnen het sociaal domein.	- Het opvangen van eventuele incidentele tekorten door inzet van de reserve sociaal domein. - Investeren in innovatie en preventie en het terugdringen van tekorten middels inzet van het actieplan jeugd.

Negatieve maatstaven gemeentefonds _Grotere invloed negatieve maatstaf in het gemeentefonds en lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds ten opzichte van de raming: In de meicirculaire van 2020 wordt een voorstel gedaan tot herverdeling van het gemeentefonds. Bij deze herverdeling zal de belastingcapaciteit van een gemeente in de vorm van WOZ waarde, zijnde de negatieve maatstaf, van grotere invloed worden. Als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, eventueel minder uitkeren van de onderuitputting van het BTW-compensatiefonds of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijven bij de raming.	Financieel: Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen. Effect op doelstellingen: De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleid(s intensiveringen) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporiseerd uitgevoerd kan worden.	Monitoren van de ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds.
Verloop personeel WODV Een stijgende lijn in het verloop van personeel bij de WODV een stijgende lijn in het aantal vacatures en . Voor steeds meer functies is het moeilijk of niet mogelijk een geschikte kandidaat te vinden. Oorzaken: - krapte op de arbeidsmarkt - de positie van de WODV op de arbeidsmarkt; het is bekend dat het voortbestaan van de organisatie in de huidige vorm al geruime tijd ter discussie staat.	Financieel - Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, is het op bepaalde posities steeds vaker noodzakelijk om in te huren wat hogere kosten met zich meebrengt. Continuïteit - Taken kunnen in het gedrang komen en kennis kan verdwijnen uit de WODV.	Door de WODV wordt gekeken naar diverse maatregelen hoe haar positie als werkgever aantrekkelijker te maken op de arbeidsmarkt.

Bijstandsvolume gemeente Voorschoten De gemeente Voorschoten loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling.	Financieel: extra kosten als gevolg van het tekort schieten van de rijksbijdrage. Effect op doelstellingen - Niet iedereen kan voldoende ondersteund worden in participeren in de samenleving.	- Met ingang van 2017 wordt het maximale eigen risico niet meer geheel geraamd in de begroting, maar wordt dit reëel geraamd en waar nodig bijgesteld in de regulier P&C-documenten. - Actief uitstroombeleid voeren door inzet arbeidsmarktoffensief, jeugdwerkgelegenheidsplan en reguliere participatiemiddelen - Goede werkprocessen voor poortwachtersfunctie, beheer lopende uitkeringen, beëindigingen etc.
Grondwaterzorgplicht Niet voldoen aan de grondwaterzorgplicht. De gemeente Voorschoten heeft een hoge grondwaterstand.	Financieel - financiële gevolgen door het ontstaan van grondwateroverlast op straat en in woningen	In 2019 wordt een grondwatermeetnet aangelegd. Door het grondwatermeetnet kunnen mogelijke knelpunten eerder worden waargenomen en indien mogelijk maatregelen worden genomen.
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) Niet voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).	Financieel: boete te betalen omdat de gemeente de AVG fors heeft overtreden Imago: Indien de gemeente niet voldoet de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft overtreden kan dit leiden tot imagoschade	Door de kwartiermaker AVG zijn diverse beheersmaatregelen binnen de organisatie in gang gezet.
Invoering Omgevingswet Onzekerheid over de omvang van de invoeringskosten en de structurele exploitatielasten die de omgevingswet met zich mee brengt als gevolg van de onduidelijkheden die er nog zijn binnen de invoering van de omgevingswet op rijksniveau.	Financieel: Extra kosten om de invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken en vooralsnog geen inzage kunnen geven in de structurele voordelen in de begroting na de invoering van de omgevingswet.	De kosten m.b.t. de invoering van de Omgevingswet worden constant gemonitord en indien nodig worden voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd om bij te sturen.

Onderhoud kapitaalgoederen Het ontstaan van onderhoudsachterstanden bij kapitaalgoederen en het treffen van noodzakelijke maatregelen door onverwachte zaken in de openbare ruimte als gevolg onvolledige beheerdata.	Financieel - Hogere kosten door calamiteiten onderhoud. Effect op doelstellingen - Openbare ruimte en gebouwen voldoen niet op alle vlakken aan het afgesproken kwaliteitsniveau. Imago - Grotere kans op ongelukken en aansprakelijkheden	Er wordt ingezet op het op orde krijgen van de beheerdata en het actualiseren van de beheerplannen.
BTW-Sport Door wijzigingen in de BTW wetgeving voor sport is de betaalde BTW voortaan een extra kostenpost. Het mislopen van de compensatiesubsidie verstrekt door het Rijk als de nieuwe wetgeving niet juist wordt uitgevoerd door Sportfondsen BV.	Financieel - Het mislopen van de compensatiesubsidie verstrekt door het Rijk betekent voor de gemeente Voorschoten een extra kostenpost.	Juiste afhechting van het oude BTW regime; er wordt compensatie subsidie aangevraagd voor sport; overleg met Sportfondsen over de invoering en de aansprakelijkheid neerleggen bij Sportfondsen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt hieronder weergegeven:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 21.349.000}}{\text{€ 4.204.530}} = 5$$

De omvang van het benodigde weerstandsvermogen is licht gedaald ten opzichte van de jaarrekening 2018. De reserve Weerstandsvermogen staat op dit moment op € 4.000.000 en is daarmee dus iets te laag. Aangezien de omvang van de risico's elk jaar wel iets schommelt is er voor gekozen om geen toevoeging te doen aan de reserve Weerstandsvermogen en deze op het niveau van € 4.000.000 te houden. In die beredenering is meegewogen dat de kans zeer klein wordt geacht dat alle risico's zich daadwerkelijk voor doen in hetzelfde jaar en mocht dat uiteindelijk toch het geval zijn er altijd nog teruggevallen kan worden op de concernreserve waarin eind 2020 € 17.349.000 zit.

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4 wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen

gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen:

Tabel 35

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x< 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	X < 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is 5 (A). Conclusie is dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dienen een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Tabel 36

	Indicatoren Voorschoten (%)					Normen VNG (%)		
Kengetallen:	Verslag	Begroting				Voldoende	Matig	Onvoldoende
	2018	2020	2021	2022	2023			
1a. Netto schuldquote	64	62	72	76	72	<100	>100 / <130	<130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	51	60	70	73	70			
2. Solvabiliteitsratio	38	36	33	31	31	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	0,36	1,7	2,0	1,5	1,4	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	18	11	15	12	8	Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	141	148	-	-	-	<100	>100 / <120	>120

Toelichting kengetallen

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de

schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen. Ten opzichte van het jaarverslag 2018 is een daling zichtbaar op de gecorrigeerde netto schuldquote. Bij een licht toenemende schuld wordt deze daling veroorzaakt door een hoger begrotingstotaal.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). De solvabiliteit is ten opzichte van het jaarverslag 2018 verslechtert en neemt de komende jaren nog meer af door de afname van het eigen vermogen. Een solvabiliteit van 36% wordt door de VNG beoordeeld als 'matig'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De begrotingsruimte is gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2018 en kan met een waarde van 1,7% beoordeeld worden als 'voldoende' volgens de VNG normen.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Voorschoten liggen hoger dan het landelijk gemiddelde en ook de ontwikkeling van de woonlasten ligt hoger dan gemiddeld. De voornaamste oorzaak hiervan is de verhoging van de rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat de schuldenomvang van Voorschoten voldoende is volgens de VNG-normen. Daar tegenover wordt een risico gelopen op de resterende ingenomen grondpositie en wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken aan de hoge kant ligt. De

structurele exploitatieruimte is gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2018 en kan nu getypeerd worden als ‘voldoende’.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen binnen de gemeente zoals wegen, riolering, groen en gebouwen- vertegenwoordigen een waarde van circa 260 miljoen euro. De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie en 7.2 Riolering. Het beleidsmatige deel van vastgoed staat beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen in goede staat onderhoudt. In samenwerking met betrokken partijen streven wij naar een aantrekkelijke en groene leefomgeving en gemeentelijke gebouwen die optimaal de maatschappelijke functies faciliteren. In samenhang met ruimtelijke ontwikkelingen wordt hier invulling aangegeven. De kapitaalgoederen worden beheerd op basis van beheerplannen en worden onderhouden op een beeldkwaliteitsniveau C.

Doelstellingen

1. **Duurzame inrichting**
   Wij streven naar een inrichting van de leefomgeving die aansluit bij de samenleving en inspeelt op klimaatontwikkelingen en een circulaire economie. Hier dragen wij aan bij door waar mogelijk materialen toe te passen die over de gehele levensduur berekend de laagste milieubelasting hebben. Zo neemt onder andere het areaal led-verlichting van de openbare verlichting toe met 2% naar 40%. Verder wordt ingezet op het uitbreiden van het areaal groen en het vergroten van de biodiversiteit bij nieuwe aanplant van groen.

2. **Duurzaam beheer**
   Om efficiënt en effectief te beheren is het noodzaak dat er actuele informatie over de kapitaalgoederen beschikbaar is. In 2020 wordt ingezet om actuele data te verkrijgen. Verder wordt gewerkt aan het inlopen van onderhoudsachterstanden bij openbare verlichting en wegen. Voor een groot aantal kapitaalgoederen wordt het beheerplan in 2020 geactualiseerd.

   Duurzaam beheer draagt bij aan een fijne leefomgeving, wat het woongenot van onze inwoners en de aantrekkelijkheid voor de vestiging van bedrijven vergroot. De uitdaging is om een leefomgeving te krijgen die inspeelt op ontwikkelingen en aansluit bij de behoeften en ambities in Voorschoten. Op kleine schaal is hier de afgelopen jaren invulling aan gegeven onder de naam “Meedoen met Groen”. Hierbij zijn verschillende initiatieven in de leefomgeving gefaciliteerd, wat de komende jaren wordt voorgezet en uitgebreid. Op een grote schaal wordt hier de komende jaren vorm aan gegeven door het integraal gebiedsgericht werken (IGW) waardoor de betrokkenheid en waardering van de leefomgeving wordt verhoogd.

Beheerplannen

Het beheer en onderhoud is gebaseerd op door de gemeenteraad vastgestelde beheerplannen. In de beheerplannen is opgenomen hoe het reguliere en periodieke onderhoud plaatsvindt. Voor alle beheerplannen geldt sinds 2018 het kwaliteitsniveau C of een equivalent hiervan. Kwaliteitsniveau C houdt

een sobere kwaliteit in waarbij de veiligheid is gewaarborgd en kapitaalvernietiging wordt voorkomen. In 2020 worden de beheerplannen herzien.

Beheerplan	Kwaliteits-niveau	Areaalgegevens	Toelichting
Bruggen 2016-2020	C	107 stuks	Van het areaal voldoet 83% aan kwaliteitsniveau C. Het uitgangspunt is het waarborgen van de functionaliteit en de veiligheid te garanderen.
Groen 2016-2020	C	groen: circa 101 ha bomen: 11.225 stuks	Het gehele groenareaal voldoet aan het kwaliteitsniveau C. De uitgangspunten hierbij zijn het waarborgen van de functionaliteit en veiligheid van het groen en het zelfbeheer te stimuleren.
Integraal waterketenplan 2019-2023 (IWKP)	basis	riool: circa 144 km gemalen: 100 stuks	*Instandhouding*: status areaal 85 % voldoende 15 % onvoldoende *Wateroverlast:* Maatregelen om water op straat tegen te gaan worden in beeld gebracht bij de integrale gebiedsgerichte aanpak. *Grondwater:* Bij de uitvoering van de werkzaamheden bij de Leidseweg Noord worden maatregelen genomen om de overlast van grondwater tegen te gaan. Het grondwatermeetnet wordt gekoppeld aan een digitaal platform, waarmee de data van het grondwaterpeil geregistreerd en grafisch zichtbaar wordt. *Data op orde:* In 2020 en 2021 worden inspecties uitgevoerd zodat in 2022 de beheerdata actueel zijn. *Vervanging*: In het IWKP is opgenomen dat er in de periode 2019-2023 8 km vrij-vervalriolering wordt vervangen.
Openbare verlichting 2016-2020	C	circa 4.400 stuks	Van het areaal voldoet circa 90% aan het kwaliteitsniveau C. Onder het kwaliteitsniveau scoren

			voornamelijk oude lichtmasten die de komende jaren vervangen worden. Het gaat o.a. om de vervanging van lichtmasten in Adegeest, Centrum, Nassauwijk, Leidseweg Noord en Piet Heinlaan. Het onderhoud van de openbare verlichting is erop gericht om de bedrijfszekerheid te waarborgen en het areaal veilig en duurzaam in stand te houden. Bij de vervanging wordt standaard gebruik gemaakt van LED-armaturen en cradle-to-cradle materiaal.
Spelen 2016-2020	C	393 stuks	Het areaal is op orde. Bij vervanging worden de speelplekken integraal per plek opgepakt. De focus ligt op het realiseren van centrale uitdagende speelplekken met speciale aandacht voor jongeren. Hier wordt in samenwerking met jongeren en partners ingezet op goede sportfaciliteiten en chill-plekken in de gemeente.
Tractie	sober	20 motorrijvoertuigen	De gemeente beschikt over een groot aantal tractiemiddelen die beschikbaar gesteld zijn aan de WODV. Deze voertuigen worden ingezet voor het beheer van de leefomgeving, afvalinzameling, toezicht en facilitaire zaken. Het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering en het verduurzamen van het wagenpark zijn de uitgangspunten voor het onderhoud en vervanging van de tractiemiddelen.
Vastgoed	sober	- Maatschappelijk & commercieel 13 - Sport & bewegen 5 - Eigen huisvesting 5 - Woningen 3 - Bijzondere objecten 6	Voor het vastgoed is nog geen vastgesteld beheerplan. Vanwege het groot aantal vastgoed gerelateerde ontwikkelingen en uitdagingen waar de gemeente voor staat is er voor gekozen om het beheerplan voor te leggen aan de raad nadat de uitgangspunten voor de diverse panden zijn bepaald in het integraal accommodatiebeleid.

		- Panden die worden afgestoten 3	Voor 2020 wordt daarom gewerkt met een jaarplan. Bij panden waar ontwikkelingen zijn voorzien wordt geen planmatig onderhoud uitgevoerd. Indien besloten wordt om deze panden aan te houden betekent dit dat er extra onderhoud uitgevoerd moet worden om deze panden weer op een sober niveau te brengen.
Verkeersregel-installaties 2016-2020	C	12 stuks	Het gehele areaal is op orde en voorzien van led-verlichting. De uitgangspunten zijn het waarborgen van de bedrijfszekerheid en een duurzame instandhouding.
Water 2016-2020	-	circa 22,4 km	De status van het areaal is grotendeels op orde. De financiële middelen voor het onderhoud aan watergangen zijn beperkt. Er wordt ingezet op het duurzaam in stand houden van de waterbouwkundige kunstwerken en de watergangen op diepte houden.
Wegen 2016-2020	C	circa 1,09 km	Van het areaal voldoet 96% aan het kwaliteitsniveau C. Met het uitvoeren van de werkzaamheden in de integrale gebiedsgerichte projecten wordt dit percentage verder verhoogd. Het uitgangspunt is om de functionaliteit en veiligheid van de wegen te waarborgen.
Wegmeubilair 2016-2020	C	Circa 8.335 stuks	Het waarborgen van de functionaliteit van verkeersborden, hekwerken en fietsvoorzieningen en palen is het uitgangspunt.

Uitdagingen en risico's

Ontwikkelingen

Er is een groot aantal ontwikkelingen waar de gemeente invulling aan moet geven die een grote impact hebben op de leefomgeving en de daarbij behorende kapitaalgoederen. Zoals onder andere de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en de Omgevingswet. Het integraal gebiedsgericht werken is een eerste aanzet om bij werkzaamheden in de leefomgeving integraal de afweging te maken hoe op deze ontwikkelingen ingespeeld kan worden.

Integraal gebiedsgericht werken betekent dat wij in staat zijn alle aspecten die van invloed zijn op de leefomgeving te overzien en dat je met elkaar optrekt om de uitdagingen aan te gaan. Dit doen wij met bewoners, ondernemers, instellingen en ander partners in een gebied. Deze aanpak sluit daarmee aan bij de aankomende Omgevingswet.

Van een gebied worden de kansen en knelpunten in beeld gebracht, waarna transparant de afweging plaats vindt wat wel en niet wordt opgepakt. Het uitgangspunt is een fijne leefomgeving behouden of creëren. Door deze aanpak wordt ook inzichtelijk hoe het geld wordt ingezet om bij te dragen aan de verschillende doelen.

In Voorschoten zijn Adegeest en het Centrum de eerste wijken waar gestart wordt met integraal gebiedsgericht werken. Er is gekozen om met deze wijken te starten vanwege de onderhoudsopgave die er voor deze wijken is. Naast de gebieden die integraal gebiedsgericht worden opgepakt, blijven er ook onderhoudsopgaven die individueel worden uitgevoerd.

Vastgoedportefeuille
De gemeente staat voor diverse vraagstukken op verschillende beleidsterreinen zoals woningbouw, verduurzaming, het faciliteren van diverse maatschappelijk taken en het verenigingsleven. Deze uitdagingen vragen samen om een integraal perspectief, wat tot uiting moet komen in een integraal accommodatiebeleid. Een aantal gemeentelijke panden zijn onderdeel van een (gebieds)ontwikkeling.

In het jaarplan 2020 voor het planmatig onderhoud van de gemeentelijke panden, is voor deze panden alleen rekening gehouden met een budget voor calamiteiten. Indien besloten wordt om deze panden alsnog aan te houden betekent dit dat er een inhaalslag nodig is in het onderhoud. De gemeentewerf aan de Koninklijke Marinelaan staat al vele jaren op de nominatie om af te stoten waardoor hier sprake is van een grote achterstand in het onderhoud. Bij dit pand bestaat het risico dat gedurende het jaar maatregelen nodig zijn om het pand in gebruik te kunnen houden.

Voor het gemeentehuis en de voormalige jongerencentrum was vanuit het herstelplan Voorschoten bepaald dat deze afgestoten zouden worden. De afgelopen jaren is in deze panden daardoor geen planmatig onderhoud uitgevoerd. In 2020 worden deze panden in regulier onderhoud genomen waardoor hier extra onderhoudsmaatregelen noodzakelijk zijn om deze panden weer op een sober onderhoudsniveau te brengen.

Herijking beheerplannen
In 2020 wordt een groot aantal beheerplannen geactualiseerd. Hierin ligt onder andere de uitdaging om de beheerplannen aan te laten sluiten bij de Omgevingswet.

Ook ligt er een grote opgave om de kosten niet te hard te laten stijgen. In de grond-, weg- en waterbouw zijn de prijzen de afgelopen jaren met 15 tot 20 % gestegen. Daarnaast neemt het beheerareaal geleidelijk toe door de uitbreiding met woningbouw.

Budgettair kader

Tabel 37 Exploitatiebudgetten

Kapitaalgoed	2020	2021	2022	2023	Toelichting
Bruggen	125	127	128	130	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Groen	876	882	882	882	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Openbare verlichting	492	391	391	391	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Riolering (IWKP)	1.421	1.452	1.446	1.470	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Spelen	218	218	218	218	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Tractie	642	674	664	651	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud
Vastgoed	2.900	1.445	1.434	1.405	Dagelijks onderhoud, elektra, water (1 mln dotatie zwembad 2020)
Verkeersregelinstallaties	150	150	150	150	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Water	520	475	475	485	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen
Wegen	1.123	1.222	1.244	1.257	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties
Wegmeubilair	61	61	61	61	Reinigen, herstellen en vervanging

x € 1.000 (incl. dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren)

Tabel 38 Investeringen

Kapitaalgoed	2020	2021	2022	2023
Bruggen	57	57	57	57
Riolering (IWKP)	2.945	2.195	1.015	1.615
Tractie	296	130	30	148
Verduurzaming vastgoed	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Water	-	-	-	-

Kapitaalgoed	2020	2021	2022	2023
Waterbouwkundige kunstwerken (IWKP)	150	150	150	150
Wegen	-	685	420	125

x € 1.000

Tabel 39 Onttrekkingen voorzieningen

Kapitaalgoed	2020	2021	2022	2023
Bruggen	50	45	80	70
Openbare verlichting	260	110	80	70
Spelen	160	100	195	330
Verkeersregelinstallaties	15	55	80	65
Water	-	-	-	-
Wegen	1.150	1.010	295	825

x € 1.000

Paragraaf Financiering

Treasuryfunctie en -beleid

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. En dit op een zodanige wijze, dat risico's en kosten worden geminimaliseerd en opbrengsten worden geoptimaliseerd.

De wettelijke kaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie liggen onder andere vast in de wet financiering decentrale overheden (fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof). De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in het Treasurystatuut. Daarin ligt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vast in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Ook besteedt het treasurystatuut aandacht aan de bevoegdheden en administratieve organisatie.
Sinds 2013 houden decentrale overheden overtollige kasmiddelen verplicht aan bij 's Rijks schatkist en mogen middelen eventueel onderling worden uitgeleend.

Beleidskader 2020 – 2023

Op basis van de voorliggende meerjarenbegroting is sprake van een licht stijgend schuldentotaal van € 33,9 mln. begin 2020 tot € 38,9 mln. eind 2023. Daardoor is sprake van € 14,0 mln. ruimte onder het schuldenplafond.
Om de rentekosten laag te houden wordt een zo groot mogelijk beroep gedaan op het rekening-courantkrediet van de BNG en overige (korte termijn)mogelijkheden voor zover deze bij de huidige rentestructuur goedkoper zijn dan het BNG-rekening courant-tarief. Deze wijze van financiering wordt beperkt door de maximaal aan te trekken hoeveelheid korte middelen die tot uitdrukking komt in het kasgeldlimiet. Daarnaast zijn de verwachtingen omtrent de ontwikkeling van de geldmarkt- en de kapitaalmarktrente uiteraard een belangrijke andere factor bij het bepalen van het tijdstip waarop en van de looptijd waarvoor eventueel gelden worden aangetrokken.
Pas wanneer het rekening-courantkrediet volledig is gebruikt en daarbij overschrijding van de maximaal toegestane termijn van 3 opvolgende kwartalen van de kasgeldlimiet dreigt, wordt op basis van de financieringsbehoefte en de liquiditeitenplanning de kapitaalmarkt betreden.
Met ingang van 2014 is het schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht waardoor het wegzetten van tijdelijk overtollige geldmiddelen bij onze huisbankier slechts voor 0,75% van het begrotingstotaal is toegestaan. Aangezien Voorschoten een structurele financieringsbehoefte heeft, is het schatkistbankieren van verwaarloosbare invloed op het Voorschotense treasurybeleid.

Omdat de rentevergoeding op verplicht bij het Rijk aangehouden kasoverschotten achterblijft bij de geldende vergoedingen in de markt wordt de optie van het betrekken van de aanvullende financiering bij andere decentrale overheden nadrukkelijk open gehouden. Dit is een mogelijkheid die onder het schatkistbankieren bestaat en die voor beide partijen beter zou renderen dan het aanhouden van tegoeden in de vorm van deposito's bij het Rijk.

Hierbij zal mogelijk gebruik worden gemaakt van de standaardisatie van contracten die BNG Vermogensbeheer B.V. (onderdeel van de Bank Nederlandse Gemeenten) kan bieden. Afhankelijk van de te betalen tarieven kunnen kapitaalmarktleningen ook worden aangetrokken via andere hierin gespecialiseerde financiële instellingen.

Schuldenbeheersing: investeringsruimte

In het meerjarenperspectief voor de liquiditeitsprognose dat tot 2029 reikt wordt het gemiddelde niveau van de vervangingsinvesteringen op € 2,6 mln. doorgetrokken.
Hiervan uitgaande en rekening houdende met het investeringsplan 2020-2023 wordt eind 2029 een netto schuldquote van 100% gerealiseerd bij een lange vaste schuld van € 48,5 mln. als een jaarlijks gemiddeld investeringsniveau van een kleine € 1,8 mln. wordt aangehouden (bovenop € 2,6 mln. aan geëxtrapoleerde vervangingsinvesteringen). Dit is € 0,9 mln. lager dan in de Kadernota en € 0,7 mln. lager dan in de nota schuldenbeheersing werd genoemd. Het verschil ligt in de maximaal als kasgeld aan te houden € 4,9 mln. die eveneens tot de maximale schuldnorm/het schuldenplafond van € 53 mln. wordt gerekend en het feit dat de planperiode tot en met 2029 met 1 jaar verminderd is.
Tot en met 2029 kan er daardoor € 17,8 mln. geïnvesteerd worden boven op de nu in de begroting opgenomen vervangingsinvesteringen. Indien deze investeringen volledig onder het van kracht zijnde afschrijvingsplafond van € 100.000 zouden vallen, wordt dit plafond in de gehele verslagperiode naar verwachting niet overschreden.

Financieringspositie 2020

Begin 2020 bestaat de beleggings- en financieringsportefeuille ad € 27,7 miljoen naar verwachting uit:

Tabel 40 Overzicht beleggings- en financieringsportefeuille

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 1-jan-2020 (x € 1.000)	Gemiddelde rente (in %)	Expiratie
Opgenomen gelden				
Langlopende leningen	5 - 40 jaar	- 29.314	2,65	2022- 2052
BNG rekening courant		- 4.568	0,0	
Uitgezette gelden				
BNG lening	15 jaar	4.800	3,97	2020
Leningen i.k.v. publieke taak	div.	1.348	div.	div.
Schatkistbankieren rekening courant		0		
Saldo uitzettingen en opgenomen middelen		**-27.734**		

Ontwikkeling liquiditeit

In de berekening van de korte termijn liquiditeitsprognose dienen de lange termijn-/ kapitaalmarkt posities buiten beschouwing te worden gelaten. De beleggings- en financieringsportefeuille van begin 2020 heeft naar verwachting een financieringstekort van ca. € 7,0 mln. in zich dat voor € 4,6 mln. gedekt wordt met

kort geld van BNG (zie Kasgeldlimiet). De resterende € 2,4 mln. dient nog in 2019 lang te worden gefinancierd.

De meerjarenbalans wordt opgesteld op basis van een voortschrijdend inzicht voor de realistische ontwikkeling van de verschillende balansposten. Van alle uit eerdere besluitvorming openstaande (investerings-) kredieten wordt bijv. een inschatting gemaakt wanneer hier daadwerkelijk uitgaven voor gedaan zullen worden. Maximaal wordt uitgegaan van een behoudende doch realistische inschatting van de ontwikkeling van de investeringsuitgaven van rond de € 4,0 miljoen per jaar. Dit om te voorkomen dat de gepresenteerde verwachte waarde van de rekening courant met het Rijk dan wel het financieringssaldo aan het begin van het begrotingsjaar voor de gerealiseerde onderuitputting op de investeringsuitgaven afwijkt van de waarde zoals die uit de jaarrekening zal volgen. Wat betreft de ontwikkeling van de grondexploitaties worden de verwachtingen ook geactualiseerd ten opzichte van hetgeen hierover in het MPG 2019 is opgenomen.
De ontwikkeling van de voorzieningen is gebaseerd op de verwachte uitgaven die horen bij onderhoudsniveau C.
De in de financiële begroting en bijlagen opgenomen bedragen voor balansposten zijn uiteraard opgesteld conform de besluitvorming; van een aangepaste investeringsplanning is daar geen sprake.

De geprognosticeerde balans voor 2019 - 2023 geeft het volgende beeld:

Tabel 41 Geprognosticeerde balans 2019-2023 (bedragen x € 1.000)

Boekwaarde per 31 december	2019	2020	2021	2022	2023
ACTIVA					
Immateriële vaste activa					
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	9.000	8.700	8.400	8.100
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	57.061	59.258	61.384	63.499	63.691
Financiële vaste activa					
Aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen u/g	6.148	1.294	1.276	1.257	1.257
Deelnemingen	290	290	290	290	290
Voorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	3.792	5.223	7.271	5.230	3.156
Uitzettingen < 1 jaar					
Vorderingen openbare lichamen *	3.233	3.233	3.233	3.233	3.233
Rek Courant met Rijk	0	0	0	0	0
Overig *	3.484	3.484	3.484	3.484	3.484
Liquide middelen	0	0	0	0	0
Overlopende activa *	2.961	2.961	2.961	2.961	2.961
Totaal activa/investeringen	85.970	84.743	88.599	88.353	86.171

Boekwaarde per 31 december	2019	2020	2021	2022	2023
PASSIVA					
Eigen Vermogen					
Algemene reserves	22.652	21.349	21.300	21.251	21.201
Bestemmingsreserves	10.255	8.933	7.676	6.328	5.851
Vreemd Vermogen					
Voorzieningen	9.869	9.931	10.044	10.747	10.820
Vaste geldleningen	29.314	30.269	35.481	36.099	34.404
Kortlopende schulden < 1 jaar					
Banksaldi **	4.568	4.949	4.787	4.618	4.584
Overige schulden *	2.743	2.743	2.743	2.743	2.743
Overlopende passiva *	6.568	6.568	6.568	6.568	6.568
Totaal passiva/financiering	85.970	84.743	88.599	88.353	86.171

*Deze posten die eigenlijk uit de bedrijfsvoering volgen, zijn gebaseerd op het 4-jaarsgemiddelde van de jaarrekeningen sinds 2015.

** De post banksaldi wordt bepaald op de kasgeldlimiet.

Tabel 42 Schuldpositie (bedragen x € 1.000)

Schuldpositie per 31 december	2019	2020	2021	2022	2023
1 Aflossing	10.600	5.021	4.669	4.664	2.428
2 Nieuwe financieringsbehoefte	-3.618	5.904	9.999	5.236	2.889
Financieringstekort (1 + 2)	6.982	10.925	14.668	9.899	5.317
- waarvan maximaal kort te financieren	4.568	4.949	4.787	4.618	4.584
- waarvan lang te financieren	2.414	5.976	9.881	5.282	733
Resulterende lange financiering	29.314	30.269	35.481	36.099	34.404
Netto schuldquote	64,0%	61,9%	71,9%	75,8%	72,1%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	52,3%	59,6%	69,6%	73,4%	69,7%
Totale financiering (lang en kort)	33.882	35.218	40.268	40.717	38.988
Schuldenplafond	53.000	53.000	53.000	53.000	53.000
Ruimte onder schuldenplafond	19.118	17.782	12.732	12.283	14.012

In 2020 is naar verwachting sprake van een financieringstekort van € 10,9 mln. Hiervan wordt € 5,0 mln. veroorzaakt door herfinanciering van aflossingen en betreft € 5,9 mln. nieuwe financieringsbehoefte. Aflossingsverplichtingen zijn voor € 16,8 mln. oorzaak van het financieringstekort over de jaren 2020 t/m 2023; de nieuwe financieringsbehoefte (investeringen en uitgaven) voor € 24,0 mln.
Ultimo 2020 zal naar verwachting sprake zijn van een totale schuld (lang én kort) van € 35,2 mln. Eind 2023 zal dit op basis van de thans bekende investeringsvoornemens en de verwachte voortgang van de grondexploitaties zijn toegenomen tot € 39,0 mln. Geconstateerd wordt dat met het volgen van de geactualiseerde investeringsplanning het overeengekomen schuldenplafond van € 55 mln. niet overschreden zal worden.
Met het vaststellen van deze begroting wordt de verwachte omvang van het cumulatieve financieringstekort per ultimo 2020 van € 10,9 mln. als kader voor de tot eind 2020 (maximaal) aan te trekken financiering benoemd. De daadwerkelijk aan te trekken financiering is afhankelijk van de feitelijke

realisatie en de hoeveelheid kort geld tot maximaal de kasgeldlimiet, maar zal dit kader niet te buiten mogen gaan zonder instemming van de raad.

Schuldquote

Binnen de integrale financiering zal Voorschoten per 1 januari 2020 naar verwachting voor € 29,3 mln. aan langlopende geldleningen en € 4,6 mln. aan rekening courant aangetrokken hebben. Hierbij hoort een netto schuldquote van ongeveer 64,0%. Dit betekent dat per saldo sprake is van een schuldpositie van ongeveer 64,0% van de baten in de gemeentelijke exploitatie (vóór beschikking over reserves). De schuldquote neemt af in 2020 tot 61,9%, loopt in de jaren daarna op tot 75,8% en eindigt eind 2023 op ca. 72,1%.

Renteontwikkeling 2020

Sinds de laatste aanpassing van 10 maart 2016 door de Europese Centrale Bank van het tarief voor de herfinancieringsrente bedraagt deze de historisch lage 0,00%. Banken kunnen dus om niet kort geld lenen bij de ECB. Op de interbancaire geldmarkt geldt evenwel een nog lager 3-maandstarief van –0,41%.
De Nederlandse economie groeit in 2019 en 2020 met resp. 1,8% en 1,4% naar verwachting meer dan die van de gehele Eurozone (resp. 1,1% en 1,0%). De Nederlandse inflatie is in 2020 met 1,8%.hoger dan het verwachte Euro-gemiddelde van 1,2%. Dit komt mede door de verhoging van indirecte belastingen als de energiebelasting.
De negatieve korte rente zal door het blijvend ruime monetaire beleid iets oplopen. De lange rentetarieven zullen naar verwachting met enkele tiende procenten minder negatief worden maar wel licht negatief blijven.
Uitgaande van het Economisch beeld van BNG van 2 september jl. wordt halverwege 2020 een korte (3 maands)rente van ca. -0,5% verwacht voor kasgeld. De depositovergoedingen van het agentschap van het Ministerie van Financiën lopen daardoor ook verder terug naar –0,4%. De verwachting voor de 10-jaarsrente aan het begin van 2020 bedraagt afgerond 0,1%. De verwachte gemiddelde 10-jaarsrente over 2020 bedraagt 0,25%.

Resultaat externe rente 2020

Op basis van bovenstaande ontwikkelingen en verwachtingen wordt in 2020 per saldo een negatief rente- en beleggingsresultaat van € 461.000 geraamd. Dit saldo bestaat voor € 652.000 uit financieringslasten en voor € 191.000 uit rentebaten op verstrekte geldleningen

Risicobeheer

Alle treasury-activiteiten vinden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten als vastgesteld in het Treasurystatuut en overige wetgeving.

Toezichtnormen

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een rente-typische looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal.

Met een begrotingstotaal van ca. € 58,2 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2020 € 4.943.000 (8,5%). Ten opzichte van de begroting voor 2019 neemt hierdoor het bedrag met € 381.000 toe dat aan korte termijnfinanciering kan worden aangetrokken ter financiering van de publieke taak.

Onderstaande prognose van de ontwikkeling van de kasgeldlimiet geeft aan, dat begin 2020 reeds voor € 2,4 mln. aan aanvullende lange financiering aangetrokken dient te zijn na maximale financiering onder de kasgeldlimiet 2019 van € 4,6mln. (het verschil met onderstaande overschrijding van € 2,0 mln. komt door de € 381.000-verhoging van de kasgeldlimiet voor 2020).
In de loop van 2020 loopt de behoefte aan aanvullende lange financiering naar verwachting verder op naar € 8,3 mln. (cumulatief) aan het eind van het vierde kwartaal. Om overschrijding van de norm te voorkomen zal in de loop van 2020 lange financiering van maximaal € 5,9 mln. worden aangetrokken.

Tabel 43 Prognose kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)

Prognose kasgeldlimiet 2020 aan het begin van het kwartaal	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	-6.982	-8.541	-10.100	-11.659
Kasgeldlimiet (incl. grex)	4.949	4.949	4.949	4.949
Ruimte onder de kasgeldlimiet				
Overschrijding van de kasgeldlimiet = aan te trekken lange financiering	-2.034	-3.593	-5.151	-6.710

Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden. Onderstaand overzicht laat zien dat de renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal in meerjarenperspectief niet wordt overschreden.

Tabel 44 Renterisico vaste schuld (bedragen x € 1.000)

Renterisico vaste schuld		2020	2021	2022	2023
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	5.021	4.669	4.664	2.428
3	Renterisico (1 + 2)	5.021	4.669	4.664	2.428
4	Renterisiconorm	10.644	11.263	10.865	10.786
5a	Ruimte onder renterisiconorm	6.624	6.594	6.202	8.359
5b	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
4a	Begrotingstotaal (incl grex)	58.221	56.317	54.325	53.931
4b	percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	10.644	11.263	10.865	10.786

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). In 2013 is de Wet houdbare overheidsfinanciën aangenomen waarmee decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. De wet komt er op neer dat het begrotingstekort (lees:

de geldschepping) door alle medeoverheden beperkt dient te blijven tot een jaarlijks afnemende afgeleide norm van voor 2019 inmiddels 0,27% van het bruto binnenlands product (bbp). Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren zouden voor gemeenten en provincies jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden worden gepubliceerd.

In 2019 bedraagt de referentiewaarde voor Voorschoten uitgaande van de oorspronkelijke 0,5%-norm € 2,0 miljoen. Het EMU-saldo komt voor 2020 komt uit op -€ 6,2 miljoen. Het betekent in EMU-termen dat de uitgaven € 6,2 miljoen groter zijn dan de inkomsten. Bij een verwachte toegestane geldschepping van € 2,2 mln. voor 2020 wordt derhalve een overschrijding van € 4,0 mln. verwacht.

Tabel 45 Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)				2019	2020	2021	2022	2023
EMU-SALDO				363	-6.190	-5.068	-468	1.728
EMU-SALDO referentiewaarde (2020 e.v. bij benadering)				-1.982	-2.206	-2.134	-2.058	2.043
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				2.345	-3.984	-2.934	1.590	3.772
Mutaties (1 jan tot 31 dec)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-53	-4.854	-18	-19	0
			Uitzettingen	-509	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	267	0	0	0	0
			Liquide middelen	-5	0	0	0	0
			Overlopende activa	1.209	0	0	0	0
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	-2.192	955	5.212	618	-1.695
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	892	381	-162	-169	-34
			Overlopende passiva	1.845	0	0	0	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0	0	0

De bijgestelde verwachting voor 2019 laat een verkrappend effect zien dat onder de (theoretische) referentiewaarde blijft: er gaat van de begroting geen grotere geldschepping uit dan het berekende aandeel daarvoor in het totaal van de gemeenten, sterker: het tegenovergestelde vindt plaats. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat van het thans openstaande investeringstotaal van € 6,7 mln. naar verwachting in 2019 voor € 3,0 mln. uitgegeven zal worden. Het restant wordt doorgeschoven naar latere jaren waarbij er van wordt uitgegaan dat de maximale jaarlijkse investeringscapaciteit van de werkorganisatie ca. € 4,0 mln. bedraagt.
In 2020 en 2021 leidt dit doorschuiven van investeringen wel tot overschrijdingen van resp. € 4,0 mln. en € 2,9 mln. van de maximaal toegestane Voorschotense geldschepping. Zolang de gezamenlijke overheid de in Europees verband afgesproken 3,0%-norm evenwel niet overschrijdt heeft dit geen consequenties.

Overigens wordt er in dit verband op gewezen dat in deze cijfers nog niet de jaarlijkse investeringsruimte van € 1,9 mln. (boven de reeds opgenomen vervangingsinvesteringen) vanuit de nota Schuldenbeheersing zijn opgenomen. Opname daarvan resulteert in een verdere overschrijding van de referentiewaarde.

Tabel 46

Berekening renteresultaat 2020		
a. Externe rentelasten over de langen en korte financiering		652.044
b. Externe rentebaten		190.910 -
Totaal door te berekenen externe rente		461.134
c1. Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	143.840 -	
c2. Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	0 -	
c3. Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	0 +	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		317.294
d1. Rente over eigen vermogen	0 +	
d2. Rente over voorzieningen	26.537 +	
Aan taakvelden toe te rekenen rente		343.831
e. Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		700.051 -
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		-356.220

Berekening omslagrente 2020

De aan de taakvelden toe te rekenen rente bedraagt € 343.831. Afgezet tegen een boekwaarde van de geactiveerde investeringen van ca. € 66,1 mln. resulteert een naar boven afgeronde omslagrente van 1,0%.

Tabel 47

Kasstroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding der middelen)		
Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	
Toename:		
Stortingen in reserves	92	
Stortingen in voorzieningen	2.407	
Afschrijvingen	1.804	
Aflossingen verstrekte geldleningen	4.854	
Toename langlopende schulden	5.976	
Begrotingssaldo	782	
totale toename		15.915
Afname:		
Netto investeringen	-4.000	
Afname vaste schulden	-5.021	
Toename voorraad bouwgrondexploitatie	-1.431	

Kasstroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding der middelen)		
Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	
Beschikking over reserves	-2.718	
Beschikking over voorzieningen	-2.344	
totale afname		-15.513
Mutatie liquide middelen		**402**
Waarvan:		
Toename beroep rekening courant (= mutatie kasgeldlimiet)		-381
Begrotingssaldo (voor bestemming)		782

De mutatie van liquide middelen van € 402.000 komt overeen met het toegenomen beroep op de rekening-courantfaciliteit bij BNG tot het maximale bedrag dat onder de kasgeldlimiet kort geleend mag worden in 2020 en het begrotingssaldo.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

In Voorschoten zijn de bedrijfsvoeringstaken belegd bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). De gemeente als organisatie heeft deze taken daardoor niet meer zelf in huis. Het bestuur van de WODV is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoeringstaken. Uit oogpunt van transparantie vindt de verantwoording hierover plaats in de paragraaf bedrijfsvoering van de werkorganisatie.

Voorschoten betaalt jaarlijks aan de WODV de volgende bijdragen:

Tabel 48

Programma*	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
P0 Bestuur en ondersteuning	8.197.360	8.249.372	8.277.536	8.384.720
P1 Veiligheid	449.323	444.046	444.046	444.046
P2 Verkeer en vervoer	840.316	840.062	840.062	840.062
P3 Economie	152.556	152.452	152.452	152.452
P4 Onderwijs	185.635	184.980	184.980	184.980
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.203.200	1.203.200	1.203.200	1.203.200
P6 Sociaal Domein	1.293.020	1.293.020	1.293.020	1.293.020
P7 Volksgezondheid en milieu	1.376.539	1.376.539	1.376.539	1.376.539
P8 Wonen en bouwen	1.498.343	1.490.338	1.490.334	1.490.334
Totaal	**15.196.292**	**15.234.009**	**15.262.169**	**15.369.353**

* gebaseerd op de begroting 2020 van de WODV

De bijdrage aan de WODV vanuit het programma bestuur en ondersteuning is relatief hoog ten opzichte van de overige programma's. Dit wordt met name veroorzaakt door de kosten op het taakveld 0.4 overhead (€ 7,0 miljoen) in programma 0.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in 2020.

Er is sprake van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht- de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen- is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat.
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij; de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij de exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidies).

Overzicht verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	hollandrijnland.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied. Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren en draagt daardoor bij aan een krachtige regiosamenwerking.
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd door een raadslid en een collegelid.
	Financieel belang

	2020
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 293.271

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 861.000	€ 861.000
Vreemd vermogen	€ 56.902.000	€ 56.902.000

	2020
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0
Toelichting	

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	Door gezamenlijk op te treden, vergroot Holland Rijnland de slagkracht en de impact van projecten. Denk hierbij aan uitdagingen die te complex zijn voor individuele gemeenten, die de gemeentegrenzen overschrijden of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. Verder lobbyt Holland Rijnland bij de provincie, het rijk en externe partijen om de ambities van de samenwerkende gemeenten te realiseren. Hiernaast voert Holland Rijnland ook verschillende taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Samenwerking Holland Rijnland streeft ernaar de gemeenten op de kansrijke opgaven nog meer onderling met elkaar te verbinden én met het bedrijfsleven, onderwijs, de provincie en het Rijk. Cofinanciering Met het programma Cofinanciering speelt Holland Rijnland snel in op bovengemeentelijke initiatieven uit de regio die op een duurzame manier bijdragen aan het realiseren van het resultaat op de opgaven van de inhoudelijke agenda 2016-2020.
Risico's	De risico's worden door Holland Rijnland in de begroting gekwantificeerd op € 185.000. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in de risico's bedraagt circa 4%.

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	vrhm.nl

	Publiek belang
Doelstelling	Het doel van de VRHM is regionale bestuurlijke en operationele integratie van de bij de veiligheidsregio ondergebrachte brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Lokale verankering blijft van belang. De integratie moet leiden tot doelmatige en slagvaardige hulpverlening, op basis van een gecoördineerde voorbereiding. De Veiligheidsregio Hollands Midden wil door samenwerking met en tussen allerlei partners de veiligheid en het gevoel van veiligheid in de regio vergroten.
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur.

	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 1.349.093	
	Beginstand per 1-1-2020	**Eindstand per 31-12-2020**
Eigen vermogen	€ 5.537.000	€ 4.493.000
Vreemd vermogen	€ 20.816.000	€ 34.897.000
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 752.000	
Toelichting		

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	De VRHM is een samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet publieke gezondheid en de Wet veiligheidsregio's. Negentien gemeenten en de hulpverleningsdiensten werken in de veiligheidsregio nauw samen aan de taken op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en handhaving van openbare orde en veiligheid.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	In het Regionaal Beleidsplan VRHM 2016-2019 staan de ambities beschreven. Beleidsdoelstellingen zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan VRHM 2016-2019.

Risico's

- Cao-effecten en effect wijzigingen pensioenpremies,
- Digitale transformatie VRHM 2019-2023.
- Thema's Terrorisme Gevolgbestrijding en Cybersecurity.
- Frictie kosten ('oude') meldkamer Hollands Midden.
- Transitie Openbaar Meldsysteem (OMS).
- Bluswatervoorziening.
- Regionaal Beleidsplan VRHM 2020-2023.
- De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en het brandweerpersoneel.
- Effect eenzijdige wijziging vergoeding afhijsen patiënt door RAV HM (NZa).

Naam	Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	https://www.rdoghm.nl/
	Publiek belang
Doelstelling	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg (preventie), de volksgezondheid en de ambulancezorg.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente levert een deelnemer voor het AB. 7 van de 25 gemeenten leveren een deelnemer voor het DB. Voorschoten levert de wethouder zorg voor het AB.

	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 1.371.000	
	Beginstand per 1-1-2020	**Eindstand per 31-12-2020**
Eigen vermogen	€ 3.401.000	€ 3.533.000
Vreemd vermogen	€ 31.697.000	€ 29.983.000
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0	
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2020 en de jaarrekening 2018.	

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG Hollands Midden de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. De missie is om die opdracht resultaatgericht op een innoverende manier in samenwerking met betrokkenen vorm te geven.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De RDOG draagt in regionaal verband bij aan preventie van gezondheidsproblemen.

Risico's

Uitgangspunt is dat de RDOG HM naar aanleiding van deze pogrammabegroting voor de komende jaren met een dusdanige reële indexering en algemene reserve kan werken dat RDOG niet meer met een begrotingswijziging terug hoeft naar de gemeenten.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wassenaar
Webadres	werkorganisatieduivenvoorde.nl

	Publiek belang
Doelstelling	In stand houden van een gezamenlijke kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die flexibel is om aan de gevraagde dienstverlening van beide deelnemers op een kostenefficiënte manier te kunnen voldoen.
Bestuurlijk belang	Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

	Financieel belang	
	2020	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 15.196.284	
	Beginstand per 1-1-2020	**Eindstand per 31-12-2020**
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 2.932.000	€ 2.933.000
	2020	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0	
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2020 en de jaarrekening 2018.	

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	In het coalitieprogramma 2018-2022 is opgenomen: We gaan ervanuit dat de WODV blijft bestaan, maar focussen daarbij op ondersteunende en uitvoerende taken, zoals bijvoorbeeld personeelszaken en financiën. Het ingezette traject voor kwaliteitsverbetering zetten we daarom voort.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De Werkorganisatie staat ten dienste van het college en de burgemeester, voor wie het het beleid wordt uitgevoerd en voorbereid.
Risico's	De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van het zittende personeel.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	bsgr.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder. Sinds 16 juni 2014 is de gemeente Voorschoten ook met een wethouder vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van de BSGR.
	Financieel belang

	2020
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 347.580

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 1.036.000	€ 641.000
Vreemd vermogen	€ 5.257.000	€ 5.639.000

	2020
Verwachte omvang financieel resultaat Toelichting	€ 0

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken. Het grootste ingeschatte risico is het uittreden van één van de deelnemers. Op

grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp
Webadres	h10inkoop.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen het sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het bestuur.

	Financieel belang
	2020
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 67.281

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ -41.756*	€ 24.282*
Vreemd vermogen	€ 257.006*	€ 1.616.927*

	2020
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0*
Toelichting	*Cijfers op basis van de jaarrekening 2018

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Inkoopbureau H-10 voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop en afhandeling facturering zijn efficiency voordelen (door synergie-effecten) te behalen.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door gezamenlijke op een efficiënte manier inkoop voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.
Risico's	In de begroting 2019 heeft de GR Inkoopbureau H10 de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's bedraagt ca 2,5%.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	https://www.odwh.nl/
	Publiek belang
Doelstelling	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale taken en bevoegdheden als bedoeld in artikel 6, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland.
Bestuurlijk belang	Voorschoten levert geen DB-lid. In het AB hebben twee wethouders zitting. Wethouder Cramwinckel en Wethouder Lamers.
	Financieel belang

	2020
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 972.000	€ 855.000
Vreemd vermogen	€ 5.557.000	€ 5.672.000

	2020
Verwachte omvang financieel resultaat	€ 0
Toelichting	

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	Geen andere dan die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De ODWH voert een overeengekomen takenpakket uit op het beleidsveld milieu met name op het vlak van toetsing en vergunningverlening, toezicht en handhaving.
Risico's	• De omvang van de algemene reserve ligt nog onder de norm van het weerstandsvermogen (5% van de omzet).

Naam	BNG NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	bngbank.nl
	Publiek belang
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (41.184 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,07%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.
	Financieel belang

	2020
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 100.000

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 4,7 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 5,0 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)
Vreemd vermogen	€ 125,2 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 132,5 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)

	2020
Verwachte omvang financieel resultaat	Structureel wordt een behoudende dividenduitkering geraamd van € 100.000.
Toelichting	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Alliander NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Webadres	alliander.com
	Publiek belang
Doelstelling	• Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten; • Verbeteren van beheersing van energiestromen; • Inzicht in energieverbruik; • Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen.
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 565.227 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,4%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.
	Financieel belang
	2020
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 3,9 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 4,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)
Vreemd vermogen	€ 4,1 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)	€ 4,2 mrd. (o.b.v. jaarrekening 2018)

	2020
Verwachte omvang financieel resultaat	Structureel wordt behoudend € 380.415 aan dividenduitkering geraamd.
Toelichting	In 2019 is € 619.790 aan winstuitkering over 2018 ontvangen. Incidentele baten zorgden voor een meer dan gemiddelde uitkering. Structureel wordt behoudend € 380.415 aan dividend geraamd.
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Dunea NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.dunea.nl
	Publiek belang
Doelstelling	Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied.
Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 77.218, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 1,9% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.
	Financieel belang

	2020
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	n.v.t.

	Beginstand per 1-1-2020	Eindstand per 31-12-2020
Eigen vermogen	€ 220,9 mln. (jaarrekening 2018)	€ 241 mln. (o.b.v. begroting 2019)
Vreemd vermogen	€ 358,0 mln. (jaarrekening 2018)	€ 372 mln. (o.b.v. begroting 2019)

	2020
Verwachte omvang financieel resultaat	De verwachte netto winst over 2019 bedraagt € 10,6 mln.

Toelichting	Dunea kent een statutaire beperking op de uitkering van winst aan de aandeelhouders. De winst blijft in het bedrijf om daarmee een betere solvabiliteit en een lagere financieringsrente te bewerkstelligen.
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's
Visie en beleidsvoornemens Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in deze begroting zijn opgenomen, en de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht. Ook de actuele ontwikkelingen komen aan bod.

De gemeente Voorschoten laat ruimte voor initiatieven vanuit de markt, maar indien een sterkere grondpositie onontbeerlijk is, voor een sterke regierol, zal zij gericht strategische (grond)aankopen doen. Faciliterend waar kan en actief grondbeleid waar nodig.

Grondbeleid

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid.
De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Voorschoten. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een marktconforme prijs. Dit alles heeft tot doel het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid.

Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Voorschoten is dat het saldo van (individuele) grondexploitaties minimaal nul moet zijn. Opbrengsten en tekorten uit grondexploitaties komen ten gunste respectievelijk ten laste van de concernreserve. Naar verwachting is in 2020 één grondexploitatie (grex) actief: de Duivenvoordecorridor.

Planresultaat Grondexploitatie

De gemeentelijke grondexploitaties worden minimaal één keer per jaar geactualiseerd en wel ten tijde van de vaststelling van de jaarrekening.

In het afgelopen jaar was het rentepercentage vastgesteld op 2,82%. Als gevolg van uitgangspunten in de BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) mag het te hanteren rentepercentage namelijk niet meer bedragen dan de werkelijke rente. De rente wordt per 1-1-2019 (met terugwerkende kracht) gesteld op 1,1%.

De disconteringsvoet bij grondexploitaties die sluiten op een negatief saldo dienen gelijk te worden gesteld aan het maximale meerjarige streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Derhalve is deze op 2,0% gesteld.

Tabel 49

Gehanteerde parameters	2020 e.v.
Rente: Lasten & Baten	1,10%
Index: Opbrengstenstijging*	0,00%
Index: Kostenstijging	1,50%
Disconteringsvoet	2,00%
* Alleen gebied Noortveer kent nog een opbrengstenstijging van 1,0%, de resterende opbrengsten zijn inmiddels contractueel vastgelegd.	

De tabel (hierna) laat het planresultaat zien in het jaar van afsluiten van de grondexploitatie. De resultaten van de grondexploitaties wordt verwerkt na afsluiting van de grondexploitatie in de jaarcijfers van dat jaar. Voor negatieve planresultaten heeft dit geen effect op het jaarrekeningresultaat, omdat hiervoor al een (verlies)voorziening is getroffen.

Tabel 50

Planresultaten Duivenvoordecorridor	1-1-2019	2020	2021	2022	2023	31-12-2024
Op eindwaarde						€ -1.405.000
Op contante waarde	€ -1.248.000					

Grondexploitatie Duivenvoorde Corridor (grex DVC)

De grex DVC is de enige nog lopende grex waarop actief grondbeleid wordt gevoerd. Jaarlijks wordt deze grex met bijbehorende risico's geactualiseerd. Het verwachte verlies van de grex bedraagt per 2019 € 1.248.000 op saldo contante waarde d.d. 1-1-2019, waar voor een gelijk bedrag de verliesvoorziening DVC is gevormd. De risico's die voor deze grex zijn voorzien, worden geïdentificeerd en gekwantificeerd, voor 2019 hebben deze een gewogen effect van € 1.795.700. Ter dekking van deze risico's is de risicoreserve DVC ingesteld. Zowel de verliesvoorziening als de risicoreserve worden aangepast wanneer uit de jaarlijkse actualisatie van de grex wijzigingen naar voren komen. Deze wijzigingen worden verrekend met de concernreserve.

Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In deze paragraaf beschrijven we welke bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen nog van toepassing zijn op de gemeentelijke begroting. Er is één taakstelling voor 2020 en verder van toepassing op de begroting.

De volgende definities zijn van toepassing op deze paragraaf:

Een bezuiniging wordt rechtstreeks op de baten en lasten van de begroting verwerkt. Bij de kadernota wordt vaak aangekondigd op welke posten wordt bezuinigd, in de begroting die de raad vervolgens vaststelt zijn deze bezuinigingen verwerkt.

Een taakstelling is een opgave die de organisatie voor de langere termijn wordt opgelegd. Hieronder valt bijvoorbeeld het voornemen om het personeelsbestand terug te brengen met een opgelegd bedrag of percentage. Om dit te kunnen realiseren moet er nog een plan worden opgesteld en moet er nog rekening gehouden worden met frictiekosten en dergelijke. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Ombuigingen hebben een beleidsinhoudelijk overweging en hebben daardoor een politieke lading. Een voorbeeld hiervan is de afweging of de gelden van het sociaal domein voor andere zaken dan het sociaal domein zouden kunnen worden ingezet.

Voor het beoordelen van de realiteitswaarde is het volgende van belang:

• Een op het programma verwerkte bezuiniging is reëel. Het budget is verlaagd en er is een verantwoordelijk budgethouder.
• Bij een taakstelling is de onderliggende toelichting van belang, het realiteitsgehalte kan pas later worden beoordeeld;
• Een ombuiging vergt een beleidsinhoudelijke afweging, de besluitvorming in de raad is hiervoor van belang.

Alle eerder opgenomen bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen in de begrotingen zijn verwerkt in de (meerjaren)begroting en zijn of worden gerealiseerd. In de voorliggende begroting is er nog één actuele taakstelling van toepassing.

Tabel 51

Taakstelling(en)	Bedragen per jaar			
	2020	2021	2022	2023
Reisdocumenten en rijbewijzen	97.161	93.776	105.991	121.834

Doordat de geldigheid van rijbewijzen en identiteitskaarten voor volwassenen verlengd is van 5 naar 10 jaar is er een zogenaamde ‘rijbewijscyclus’ en een ‘paspoortcyclus’. Hierdoor krijgt de afdeling burgerzaken steeds te maken met twee verschillende periodes van 5 jaar. In de eerste periode van 5 jaar worden er minder rijbewijzen en reisdocumenten afgegeven en in de tweede periode van 5 jaar worden er veel meer rijbewijzen en reisdocumenten afgegeven. Tot het jaar 2024 worden er hierdoor minder reisdocumenten uitgegeven en tot het jaar 2022 veel meer rijbewijzen. Dit heeft effect op de inkomsten van burgerzaken. De schommelingen in de cycli hebben consequenties voor het aantal aanvragen en dus voor de tijd die binnen de gemeente aan deze documenten wordt besteed.
We verwachten tot en met het jaar 2023 minder inkomsten (en daarna 5 jaar weer meer inkomsten) met betrekking tot de leges paspoorten en ID-kaarten.

Wij zullen binnen onze begroting met een plan van aanpak komen hoe we deze inkomensval gaan opvangen. Dit kan enerzijds door te kijken naar andere vormen van dienstverlening (openingstijden, werken vanuit één locatie etc.), de personele bezetting en door te kijken naar mogelijkheden om de inkomsten te verhogen op andere producten.

Financiële begroting

Uitgangspunten

De basis voor de begroting 2020 vormen de begroting 2019 en de financiële gevolgen uit de voorjaarsnota die doorwerken in het meerjarenbeeld. Daarnaast zijn enkele algemene uitgangspunten toegepast.
De algemene uitgangspunten die zijn toegepast bij de begroting 2020 worden in de onderstaande tabel weergegeven:

Tabel 52

Onderwerp	Begroting 2020	Begroting 2019
Salarissen Op 28 juni 2019 is een principeakkoord over de nieuwe cao voor gemeentepersoneel bereikt. De cao heeft een looptijd van 24 maanden en loopt van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021. Op basis van het principeakkoord wordt uitgegaan van een structureel effect van 6,25% per 2021, waarbij het effect voor 2020 5% bedraagt (3,25% 2019 +1,75% 2020).	**1,75%**	3,25%
Leveringen derden Het indexpercentage voor prijsstijgingen is gebaseerd op het niveau van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp) uit het Centraal Economisch Plan 2019 van het CPB. Voor 2020 bedraagt deze 1,4%. In de kadernota is motie 106 overgenomen met betrekking tot de indexatie van de begroting. In de kadernota is aangegeven de verhoging van de lasten in de gemeentelijke begroting als gevolg van de indexatie ingezet zijn ter dekking van de ontwikkeling van de CAO. Daarmee is er wel geïndexeerd maar is er in de 'geest' van de motie gehandeld.	**1,4%**	2,3%
Subsidies Voor de gesubsidieerde instellingen gaan wij uit van de in de begroting aanwezige meerjarige taakstelling op de subsidies. Het financieel effect daarvan is al verwerkt in het meerjarenbeeld. Om die reden vindt er op dit moment dan ook geen indexatie plaats.	**Conform subsidieplan 2020**	0%
Verbonden partijen Voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan wij in de kadernota uit van de ingediende begrotingen. Wij gaan er overigens van uit dat ook de verbonden partijen zich sterk maken voor verlaging van de bijdragen van de gemeente. Via de vertegenwoordigers in besturen zal dit standpunt met klem worden uitgedragen.	**ontwerp begroting GR 2020**	ontwerp begroting GR 2019

Onderwerp	Begroting 2020	Begroting 2019
Belastingen De aanpassing van de belastingen en rechten is gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2019 bedraagt voor 2020 1,4% (geharmoniseerde consumentenprijsindex).	**1,4%**	2,3%
Rekenrente Het werken met een vaste rekenrente is met ingang van 2017 volgens het nieuwe BBV niet meer toegestaan. De omslagrente voor 2019 bedraagt na berekening net als in 2019 1 %.	**1%**	1%
Algemene uitkering De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire.	**Meicirculaire 2019**	Meicirculaire 2018

Toezichtregime

Het belangrijkste uitgangspunt voor de begroting en ook het belangrijkste criterium voor het toezicht van de provincie is het "structureel en reëel evenwicht". Structureel evenwicht houdt in dat de structurele lasten door structurele baten en de incidentele lasten door incidentele baten worden gedekt. Reëel evenwicht wil zeggen dat de wijze waarop het saldo tot stand komt een realistische grondslag heeft. Zo moeten bijvoorbeeld de taakstellingen en bezuinigingen in de begroting concreet zijn uitgewerkt en de haalbaarheid ervan aannemelijk zijn.
Het evenwicht moet in beginsel al bereikt zijn in het begrotingsjaar. Als dat niet het geval is moet de gemeente kunnen aantonen dat dit evenwicht uiterlijk in 2023 bereikt wordt.

We kennen twee typen toezicht: repressief en preventief toezicht. Uit de Gemeentewet blijkt dat repressief toezicht regel is en preventief toezicht uitzondering. Repressief toezicht is toezicht achteraf, hiermee kan de uitvoering van besluiten van de gemeenteraad niet worden belemmerd. Bij preventief toezicht is dit wel het geval. De toezichthouder moet dan de begrotingswijzigingen vooraf goedkeuren.

In het kader van financieel toezicht op gemeenten streeft de provincie naar een situatie van het nemen van verantwoordelijkheid door de gemeenten voor het financieel resultaat (inclusief opgenomen bezuinigingsmaatregelen) en de financiële positie. Als dat een goede invulling krijgt treedt de provincie meer terug.

Meerjarenbeeld 2020-2023

De gemeente Voorschoten heeft een structureel sluitende begroting voor de komende jaren.

Het meerjarenbeeld start met de begrotingspositie zoals vermeld in de kadernota 2020. In de raadsvergadering van 18 juli 2019 bent u ook geïnformeerd over de gevolgen van de door het Rijk uitgebrachte meicirculaire 2019. Na deze raadsvergadering hebben zich ook (financiële) ontwikkelingen voorgedaan die verwerkt zijn in deze begroting. Daarnaast is ook de uitwerking van het coalitieakkoord voor zover mogelijk verwerkt in deze begroting.
Hieronder treft u het meerjarenbeeld aan van de begroting 2020 aan. Alle jaren tonen een positief saldo.

Tabel 53

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2020-2023 (bedragen x € 1.000/ "-"=nadeel, "+"= voordeel) Omschrijving/ Jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Vastgestelde programma begroting 2019-2022	**599**	**747**	**319**	**857**
Totaal door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen 2019	-214	-75	-43	-80
- Voorjaarsnota 2019 structurele doorwerking	48	48	48	48
- Totaal wijzigingen Kadernota incl. nieuw beleid (tabel x)	-819	-799	-767	-1132
Uitgangssaldo begroting 2020-2023	**-386**	**-79**	**-443**	**-307**
- Meicirculaire 2019	208	67	-65	7
- Ontwikkeling kapitaallasten incl. instellen restwaardesystematiek	829	786	805	466
- Stelpost Uitkomst onderzoek Jeugdzorg			342	346
- CAO ontwikkeling 6,25%	-41	-263	-263	-263
- IWKP 2019-2023	-213	-121	-80	-71
- Kostendekkendheid riool	213	121	80	71
- Kostendekkendheid afval	201			
- Diverse kleine wijzigingen	-28	-26	-24	-34
BEGROTINGSSALDO 2020-2023	**782**	**485**	**352**	**216**
w.v. Incidenteel	282	152	352	0
w.v. Structureel	500	333	0	216

De raadsbesluiten zijn verwerkt tot en met de raadsvergadering van 11 juli 2019. De in kaart gebrachte ontwikkelingen na de kadernota laten voor 2020 een saldo zien van € 782.367.

Toelichting baten en lasten

Tabel 54

Programma bedragen x € 1.000,- "-"= nadeel / "+"= voordeel	**Rekening** **2018** **baten**	**lasten**	**saldo**	**Begroting** **2019** **baten**	**lasten**	**saldo**	**Begroting** **2020** **baten**	**lasten**	**saldo**
P0 Bestuur en ondersteuning	39.421	-12.590	26.831	38.604	-14.553	24.052	39.295	-13.880	25.416
P1 Veiligheid	148	-1.808	-1.660	190	-1.870	-1.680	190	-2.045	-1.856
P2 Verkeer en vervoer	148	-2.596	-2.448	164	-3.261	-3.097	139	-3.322	-3.182
P3 Economie	181	-331	-150	226	-443	-216	226	-388	-162
P4 Onderwijs	104	-1.771	-1.667	235	-1.793	-1.558	264	-1.570	-1.307
P5 Sport, cultuur en recreatie	502	-5.272	-4.769	525	-5.271	-4.746	262	-5.632	-5.369
P6 Sociaal Domein	5.681	-18.288	-12.607	5.054	-19.924	-14.870	5.148	-19.783	-14.635
P7 Volksgezondheid en milieu	6.788	-6.522	266	6.589	-6.526	63	6.943	-6.653	289
P8 Wonen en bouwen	1.036	-3.910	-2.874	1.565	-2.659	-1.093	3.819	-4.856	-1.037
Saldo van baten en lasten	**54.009**	**-53.088**	**920**	**53.152**	**-56.300**	**-3.148**	**56.286**	**-58.129**	**-1.843**
Onttrekking aan reserves	1.948	-	-	4.676	-	-	2.718	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-973	-	-	-2.411	-	-	-92	-
Mutaties reserves	**-**	**-**	975	**-**	**-**	2.264	**-**	**-**	2.625
Geraamde resultaat	**55.956**	**-54.061**	**1.895**	**57.828**	**-58.711**	**-883**	**59.003**	**-58.221**	**782**

Per saldo geeft 2020 na mutaties over de reserves een resultaat te zien van € 782.367.

Toelichting meerjarenperspectief

Tabel 55

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel /"+"= voordeel)	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	baten	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**	**baten**	**lasten**	**saldo**
P0 Bestuur en ondersteuning	39.295	-13.880	25.416	39.568	-14.170	25.398	39.246	-14.280	24.965	39.675	-14.234	25.441
P1 Veiligheid	190	-2.045	-1.856	190	-2.060	-1.870	190	-2.060	-1.870	190	-2.060	-1.870
P2 Verkeer en vervoer	139	-3.322	-3.182	139	-3.550	-3.411	139	-3.573	-3.434	139	-3.585	-3.445
P3 Economie	226	-388	-162	226	-278	-52	199	-252	-53	199	-252	-53
P4 Onderwijs	264	-1.570	-1.307	264	-1.567	-1.303	264	-1.564	-1.300	264	-1.561	-1.297
P5 Sport, cultuur en recreatie	262	-5.632	-5.369	251	-4.273	-4.022	251	-4.268	-4.017	251	-4.266	-4.015
P6 Sociaal Domein	5.148	-19.783	-14.635	5.148	-19.477	-14.330	5.148	-19.376	-14.228	5.148	-19.106	-13.958
P7 Volksgezondheid en milieu	6.943	-6.653	289	6.563	-6.621	-58	6.639	-6.589	51	6.630	-6.607	24
P8 Wonen en bouwen	3.819	-4.856	-1.037	3.111	-4.285	-1.173	1.185	-2.343	-1.158	1.104	-2.241	-1.137
Saldo van baten en lasten	56.286	-58.129	**-1.843**	55.460	-56.281	**-821**	53.261	-54.305	**-1.044**	53.600	-53.911	**-311**
Mutaties reserves												
P0 Bestuur en ondersteuning	265	0	265	250	0	250	250	0	250	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	262	0	262	416	0	416	416	0	416	416	0	416
P3 Economie	110	0	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.057	-92	965	57	-36	21	57	-20	37	57	-20	37
P6 Sociaal Domein	919	0	919	562	0	562	637	0	637	16	0	16
P7 Volksgezondheid en milieu	65	0	65	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	40	0	40	58	0	58	58	0	58	58	0	58
Totaal mutaties reserves	**2.718**	**-92**	**2.625**	**1.343**	**-36**	**1.306**	**1.418**	**-20**	**1.397**	**547**	**-20**	**526**
Resultaat	59.003	-58.221	**782**	56.803	-56.317	**486**	54.678	-54.325	**353**	54.147	-53.931	**216**

Per saldo laat de begroting meerjarig na mutaties over de reserves een resultaat zien van:

- 2020: € 782.367
- 2021: € 485.557
- 2022: € 352.881
- 2023: € 215.680

De hierboven genoemde resultaten zijn inclusief incidentele baten en lasten. Om de structurele sluitendheid van de (meerjaren)begroting te berekenen worden de resultaten geschoond voor de factor incidenteel. Hiervoor zijn eerst de incidentele baten en lasten inzichtelijk gemaakt. Zie hiervoor bijlage 'Incidentele baten en lasten.

Op basis van de onderstaande tabel wordt aangetoond dat de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023, conform uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat de structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de kans groot zijn dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. De huidige ramingen tonen aan dat dit risico op dit moment niet aan de orde is.

Tabel 56 structureel begrotingsresultaat

Presentatie Structureel begrotingssaldo (Bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	-1.844	-820	-1.044	-310
Saldo toevoegingen en onttrekkingen reserves	2.626	1.306	1.397	526
Begrotingssaldo	**782**	**486**	**352**	**216**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	282	152	352	0
Structureel begrotingssaldo	**500**	**333**	0	**216**

Voor een uitgebreide toelichting op de incidentele baten en lasten wordt verwezen naar de bijlage "Incidentele baten en lasten".

Reservemutaties

In de begroting 2020 zijn de volgende reservemutaties opgenomen:

(+ = onttrekking uit reserve; - = toevoeging aan reserve)

Tabel 57

Progr.	Omschrijving (bedragen * € 1,000)	2020	2021	2022	2023
0	RIF bijdrage	250	250	250	0
0	Vpb-heffing	15	0	0	0
2	Knooppunt Voorschoten	15	15	15	15
2	Herinrichting Leidseweg Noord	4	4	4	4
2	Vlietwijk wegen	80	80	80	80
2	Vlietwijk openbare verlichting	16	16	16	16
2	Voorstraat openbare verlichting	100	0	0	0
2	Fietsenstalling Station De Vink	46	0	0	0
2	Rijnlandroute	0	300	300	300
3	Economische agenda LR/economie 071	40	0	0	0
3	Beeldkwaliteitsplan	50	0	0	0
3	Digitalisering	20	0	0	0
5	Zwembad het Wedde	1.000	0	0	0
5	Kunstgrasvelden	-92	-36	-20	-20
5	Onderlaag kunstgrasveld MHC	10	10	10	10
5	Toplaag kunstgrasveld V'97	37	37	37	37
5	Onderlaag kunstgrasveld V'97	3	3	3	3
5	Toplaag handbalveld HVV	6	6	6	6
6	Brede welzijnsorganisatie	75	0	0	0

Progr.	Omschrijving (bedragen * € 1,000)	2020	2021	2022	2023
6	Langer thuis wonen	75	75	0	0
6	Beschermd wonen	50	50	0	0
6	Preventieve begeleiding statushouder	50	0	0	0
6	Jeugdhulp	653	421	621	0
6	Buurthuis Vlietwijk	16	16	16	16
7	Coördinatie Energietransitie	30	0	0	0
7	Verduurzaming Dobbewijk	15	0	0	0
7	Faciliteren duurzame initiatieven	20	0	0	0
8	Nakomende werkzaamheden Dobbewijk	8	8	8	8
8	GREX DVC	27	50	50	50
8	Gebiedsprofielen	5	0	0	0
Totaal		**2.625**	**1.306**	**1.397**	**526**

Bijlagen

Nieuw beleid per programma

Tabel 58

Bedragen * € 1.000,-/ "-"= nadeel, "+"= voordeel)				
Nieuw beleid (kadernota 2020)	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Programma 0 Bestuur en ondersteuning				
Kostendekkende huren	-211	-211	-211	-211
Burgerparticipatie	-101			
Programma 1 Veiligheid				
Uitbreiding BOA-capaciteit	-140	-140	-140	-140
Programma 2 Verkeer en vervoer				
Bijdrage fietsenstalling de Vink	-46			
Openbare verlichting Voorstraat	-100			
Programma 3 Economie				
Uitvoeringsmaatregelen Beeldkwaliteitsplan centrum Voorschoten	-50			
Digitalisering	-20			
Programma 4 Onderwijs				
Integraal huisvestingsplan	pm.	pm.	pm.	pm.
Kostendekkende huren	29	29	29	29
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie				
Kostendekkende huren	88	88	88	88
Zwemmen in Voorschoten	0	-85	-85	-85
Zwemmen in Voorschoten (instellen voorziening)	-1.000			
Programma 6 Sociaal Domein				
Minimabeleid	-77	-77	-77	-77
Kostendekkende huren	94	94	94	94
Programma 7 Volksgezondheid en milieu				
Verduurzaming Dobbewijk/ faciliteren duurzame initiatieven	-35			
Programma 8 Wonen en bouwen				

Bedragen * € 1.000,-/ "-"= nadeel, "+"= voordeel) Nieuw beleid (kadernota 2020)	2020	2021	2022	2023
Opstellen gebiedsprofielen	-5			
Intratuin/ Segaarterrein	pm.			
Totaal	**-1.574**	**-302**	**-302**	**-302**

Besluiten over het op te nemen nieuwe beleid in de voorliggende begroting hebben in het kader van het integrale afwegingsmoment in de kadernota plaatsgevonden. Hierboven een weergave hiervan (exclusief de dekking)

Tabel 59

Overzicht reserves 2019-2023 per 31 december	Begroting 2019	Vermeerde-ringen 2020	Vermin-de-ringen 2020	Begroting 2020	Vermeerde-ringen 2021	Vermin-de-ringen 2021	Begroting 2021	Vermeerde-ringen 2022	Vermin-de-ringen 2022	Begroting 2022	Vermeerde-ringen 2023	Vermin-de-ringen 2023	Begroting 2023
Algemene reserves													
Concernreserve	18.652	0	-1.303	17.349	0	-49	17.300	0	-49	17.251	0	-49	17.201
Reserve weerstandsvermogen	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000
Totaal algemene reserves	**22.652**	**0**	**-1.303**	**21.349**	**0**	**-49**	**21.300**	**0**	**-49**	**21.251**	**0**	**-49**	**21.201**
Bestemmingreserves													
Best.res. bovenwijkse voorzieningen	845	0	0	845	0	0	845	0	0	845	0	0	845
Best.res. advies groep toegankelijkheid	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19
Best.res. Volkshuisvesting	499	0	0	499	0	0	499	0	0	499	0	0	499
Best.res. egalisatieres.sociaal domein	2.270	0	-903	1.367	0	-546	821	0	-621	200	0	0	200
Best.res. regionale investeringen	750	0	-250	500	0	-250	250	0	-250	0	0	0	0
Best.res. duurzaamheid	138	0	-65	73	0	0	73	0	0	73	0	0	73
Best.res. Gemeentewerf	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805
Best.res. rekenkamercommissie WVO	81	0	0	81	0	0	81	0	0	81	0	0	81
Best.res. dekking tekorten BUIG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Best.reserve monumenten	290	0	0	290	0	0	290	0	0	290	0	0	290
Best.res. kapitaallasten (Hoofdrekening)	4.417	92	-197	4.313	36	-497	3.852	20	-497	3.375	20	-497	2.898
BR Accommodaties gemeentelijk personeel	142	0	0	142	0	0	142	0	0	142	0	0	142
Totaal bestemmingreserves	**10.255**	**92**	**-1.415**	**8.933**	**36**	**-1.293**	**7.676**	**20**	**-1.368**	**6.328**	**20**	**-497**	**5.851**
Totaal reserves	**32.907**	**92**	**-2.718**	**30.282**	**36**	**-1.343**	**28.976**	**20**	**-1.418**	**27.578**	**20**	**-547**	**27.052**

Tabel 60

Overzicht voorzieningen 2019-2023 per 31 december	Begroting 2019	Vermeerde-ringen 2020	Verminde-ringen 2020	Begroting 2020	Vermeerde-ringen 2021	Verminde-ringen 2021	Begroting 2021	Vermeerde-ringen 2022	Verminde-ringen 2022	Begroting 2022	Vermeerde-ringen 2023	Verminde-ringen 2023	Begroting 2023
Voorzieningen verplichtingen, verliezen													
Voorz pensioenen & wachtgelden bestuur	1.571	127	0	1.697	127	0	1.824	127	0	1.951	127	0	2.077
Voorz. spaarcontracten	40	0	0	40	0	0	40	0	0	40	0	0	40
Voorz. beeldenplan	27	0	0	27	0	0	27	0	0	27	0	0	27
Voorz. parkeergarage Rabobank Niersman	3.251	0	0	3.251	0	0	3.251	0	0	3.251	0	0	3.251
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	**4.889**	**127**	**0**	**5.015**	**127**	**0**	**5.142**	**127**	**0**	**5.268**	**127**	**0**	**5.395**
Voorzieningen voor risico's													
Voorz. Vd Hoevenpark stimul.subs. woning	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19
Totaal voorzieningen voor risico's	**19**	**0**	**0**	**19**	**0**	**0**	**19**	**0**	**0**	**19**	**0**	**0**	**19**
Onderhoudsegalisatievoorzieningen													
Voorz. onderhoud bijzonder onderwijs	11	0	0	11	0	0	11	0	0	11	0	0	11
Voorz. Openbare verlichting	80	220	-260	40	120	-110	50	120	-80	90	120	-70	140
Voorz. baggerwerkzaamheden	89	11	0	100	11	0	110	11	0	121	11	0	131
Voorz. Speelplaatsen	75	173	-160	88	173	-100	161	173	-195	139	173	-330	-18
Voorziening buitenonderhoud schoolgeb.	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232
Voorziening onderhoud wegen	665	753	-1.150	268	853	-1.010	111	853	-295	669	853	-825	697
Voorziening onderhoud VRI	146	69	-15	200	69	-55	214	69	-80	203	69	-65	207
Voorziening onderhoud bruggen	25	55	-50	30	55	-45	39	55	-80	14	55	-70	-2
Voorziening invoering Omgevingswet	423	0	-423	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening onderhoud zwembad	0	1.000	0	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000	0	0	1.000
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	**1.748**	2.280	-2.058	**1.970**	1.280	-1.320	**1.930**	1.280	-730	**2.480**	1.280	-1.360	**2.400**

Overzicht voorzieningen 2019-2023 per 31 december	Begroting 2019	Vermeerde-ringen 2020	Verminde-ringen 2020	Begroting 2020	Vermeerde-ringen 2021	Verminde-ringen 2021	Begroting 2021	Vermeerde-ringen 2022	Verminde-ringen 2022	Begroting 2022	Vermeerde-ringen 2023	Verminde-ringen 2023	Begroting 2023
Voorziening toek.verv.inv.heffing													
Voorziening riolering	2.092	0	-111	1.982	0	0	1.982	0	0	1.982	0	0	1.982
Voorziening afvalstoffenheffing	1.121	0	-175	946	26	0	972	26	0	999	26	0	1.025
Totaal voorziening toek.verv.inv.heffing	**3.214**	0	-286	**2.928**	26	0	**2.954**	26	0	**2.980**	26	0	**3.006**
Totaal Voorzieningen	**9.869**	**2.407**	**-2.344**	**9.931**	**1.433**	**-1.320**	**10.044**	**1.433**	**-730**	**10.747**	**1.433**	**-1.360**	**10.820**

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Tabel 61

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1a Waarde woningen eigenaren	-3.140.392	-3.162.434	-3.183.961	-3.206.122
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-327.099	-327.099	-327.099	-327.099
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-239.586	-239.586	-239.586	-239.586
Subtotaal	-3.707.076	-3.729.118	-3.750.646	-3.772.806

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
3a Eén-ouder-huishoudens	587.551	594.727	559.110	560.875
3b Huishoudens	1.039.375	1.046.527	1.053.769	1.061.012
3c Eenpersoonshuishoudens	174.408	174.983	174.847	174.645
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	10.649	11.027	11.027	11.020
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	40.834	42.210	42.210	42.184
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	48.005	49.658	49.658	49.628
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	394.741	398.739	365.172	365.219
3h Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	875.248	875.841	796.736	795.075
3i-2 Medicijngebruik met drempel	1.238.857	1.267.286	1.274.744	1.281.357
4a Inwoners: jongeren < 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	3.907.031	3.899.293	3.674.771	3.666.272
4b Inwoners < 65 jaar	79.608	82.487	82.398	82.293
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	607.824	622.211	636.250	650.317
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	42.172	53.217	57.185	60.676
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	568	611	607	607
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	165	179	183	188
7 Lage inkomens	81.538	81.923	82.228	82.533
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.051.678	1.055.127	1.056.035	1.056.727
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	32.100	33.214	33.147	33.075
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	83.787	86.722	86.578	86.376
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	69.318	71.702	71.539	71.447
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	114.501	114.608	104.257	104.041
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-1.213.934	-1.231.429	-1.134.330	-1.142.976
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	-1.224.003	-1.232.807	-1.127.540	-1.128.127
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	59.958	62.448	62.353	62.882
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	156.638	163.196	163.836	164.356
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	129.765	135.114	135.561	136.133
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	677.164	667.206	676.453	690.679
8b Loonkostensubsidie	11.655	11.655	11.655	11.655
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	68.211	68.027	63.206	64.626
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	153.884	148.595	137.993	141.214
8e Re-integratie klassiek	86.707	86.666	86.628	86.592

11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	92.800	92.400	92.771	93.344
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	809.985	816.640	759.638	759.691
11c-2 Wajong	186.848	187.938	187.680	187.299
12 Minderheden	387.528	387.552	387.552	387.552
13 Klantenpotentieel lokaal	933.341	940.559	946.760	953.004
14 Klantenpotentieel regionaal	117.894	118.543	118.991	119.416
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-68.745	-69.282	-63.374	-63.408
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-85.322	-85.971	-78.637	-78.679
16 Oppervlakte land	45.659	45.659	45.659	45.659
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	30.799	30.799	30.799	30.799
19 Oppervlakte binnenwater	1.672	1.672	1.672	1.672
1e OZB waarde niet-woningen	78.873	78.873	78.873	78.873
2 Inwoners	4.083.101	4.112.489	4.144.386	4.172.329
21 Oppervlakte bebouwing	60.566	60.566	60.566	60.566
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	321.152	321.152	321.152	321.152
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	226.142	226.142	226.142	226.142
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	6.161	6.161	6.161	6.161
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	7.685	7.685	7.685	7.685
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	656.243	660.748	665.309	669.871
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	613.769	617.982	622.249	626.515
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	27.968	27.968	27.968	27.968
31a ISV (a) stadsvernieuwing	1.641	1.641	1.641	1.641
31b ISV (b) herstructurering	2.218	2.218	2.218	2.218
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.239.859	1.256.119	1.274.753	1.293.531
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	12.808	12.808	12.808	12.808
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	186.942	188.217	189.499	190.788
36 Meerkernigheid	9.070	9.070	9.070	9.070
36a Kernen met 500 of meer adressen	60.290	60.318	60.311	60.302
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	15.027	15.027	15.027	15.027
38 Bedrijfsvestigingen	203.646	203.646	203.646	203.646
39 Vast bedrag	249.615	250.071	250.071	250.062
Subtotaal	19.901.241	20.026.371	19.897.313	19.995.300

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Uitkeringsfactor	1,606	1,607	1,612	1,628
Subtotaal (B x C (=uf))	31.961.393	32.182.378	32.074.468	32.552.349

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-8.692	-8.692	-8.692	-8.692
Subtotaal	-8.692	-8.692	-8.692	-8.692

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	10.215	10.215	10.215	10.215
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	37.757	37.757	37.757	37.757

223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	85.402	85.402	85.402	85.402
262 Schulden en armoede (DU)	21.068	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
320 Verhoging taalniveau statushouders (DU)	29.629	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Subtotaal	184.071	133.374	133.374	133.374

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
260 Participatie (IU)	141.128	145.975	158.933	171.854
261 Voogdij/18+ (IU)	468.375	468.375	468.375	468.375
Subtotaal	609.503	614.350	627.308	640.229

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Vrijval BCF cf realisatie 2017	40.000	40.000	40.000	40.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders	82.950	82.950	82.950	82.950
Jeugdhulp, extra middelen voortgezet na 2021			342.194	345.591
Subtotaal	122.950	122.950	465.144	468.541

Totaal	**29.162.149**	**29.315.242**	**29.540.957**	**30.012.995**

Functie 921 Gemeentefonds	28.552.646	28.700.892	28.913.649	29.372.766
Functie 923 Sociaal Domein	609.503	614.350	627.308	640.229

Subsidies

Uitgangspunten subsidies 2020

Met ingang van 2020 treedt het nieuwe subsidiebeleid in werking zoals dat is vastgesteld in de raadsvergadering van 13 juni 2019. In de begroting voor het jaar 2020 zijn de volgende bedragen opgenomen, waarvoor subsidies beschikt kunnen worden:

Tabel 62

Onderdeel subsidieplan 2020-2023	**Begroot budget**	**Subsidieplafond vastgesteld**
Thema 1: Welzijn	€ 1.210.000,-	Ja
Thema 2: Bibliotheekvoorziening	€ 322.705,-	Ja
Thema 2: Vluchtelingenwerk	€ 27.202,-	Nee
Thema 2: Lokale Omroepactiviteiten	€ 15.451,-	Nee
Thema 2: Reddingswerk	€ 1.221,-	Ja
Thema 2: Preventie jeugdcriminaliteit	€ 6.994,-	Ja
Thema 2: Discriminatievoorziening	€ 8.011,-	Ja
Thema 3 Cultuur, cultureel erfgoed, sport en scouting	€ 143.419,-	Ja

Subsidieplafonds

Het college heeft voor het overgrote deel van de subsidies subsidieplafonds bepaald om de uitgaven ook juridisch te limiteren. De subsidiebudgetten waarvoor geen plafond is vastgesteld, worden bepaald op basis van wettelijke richtlijnen of worden anderszins beïnvloed van buitenaf. Hierbij moet - binnen de financiële kaders over de begroting - afgeweken kunnen worden van het hier opgenomen subsidiebudget. Voor wat betreft de verdeling van subsidies binnen de thema's is bepaald dat verstrekking van subsidie plaatsvindt zoals verwoord in het Subsidieplan 2020-2023, totdat het voor de betrokken subsidie vastgestelde subsidieplafond is bereikt.

Rapportage via jaarrekening

De rapportage over de beschikte subsidies wordt opgenomen in de jaarrekening over 2020. Ook zal bij die rapportage over 2020 gerapporteerd worden over de bijdrage aan de maatschappelijke doelen, zoals die in het subsidiebeleid zijn opgenomen.

Over de subsidies over het jaar 2019 wordt eveneens in de jaarrekening van dat jaar gerapporteerd.

Overzicht baten en lasten per taakveld

Tabel 63

Programma:P0 Bestuur en ondersteuning Saldo van baten en lasten per taakveld	Begroting 2020 Baten	Begroting 2020 Lasten	Begroting 2020 Saldo
0.1 Bestuur	165.600	-3.194.926	-3.029.326
0.2 Burgerzaken	285.734	-694.600	-408.866
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	43.430	-342.955	-299.525
0.4 Overhead	20.000	-7.790.657	-7.770.657
0.5 Treasury	1.368.129	-654.941	713.188
0.61 OZB Woningen	5.796.052	-248.834	5.547.218
0.62 OZB Niet-Woningen	1.020.280	-45.979	974.301
0.64 Belastingen overig	1.316.568	-93.614	1.222.954
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	29.169.150	0	29.169.150
0.8 Overige baten en lasten	110.271	-798.112	-687.841
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-15.088	-15.088
0.10 Mutaties reserves	0	-1	-1
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	0	-1	-1
Saldo van baten en lasten programma	**39.295.214**	**-13.879.708**	**25.415.506**
Programma:P1 Veiligheid Saldo van baten en lasten per taakveld	**Begroting 2020 Baten**	**Begroting 2020 Lasten**	**Begroting 2020 Saldo**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	112.900	-1.494.880	-1.381.980
1.2 Openbare orde en veiligheid	77.015	-550.553	-473.538
Saldo van baten en lasten programma	**189.915**	**-2.045.433**	**-1.855.518**
Programma:P2 Verkeer en vervoer Saldo van baten en lasten per taakveld	**Begroting 2020 Baten**	**Begroting 2020 Lasten**	**Begroting 2020 Saldo**
2.1 Verkeer en vervoer	126.300	-3.265.472	-3.139.172
2.2 Parkeren	12.932	-43.422	-30.490
2.5 Openbaar vervoer	0	-12.631	-12.631
Saldo van baten en lasten programma	**139.232**	**-3.321.525**	**-3.182.293**
Programma:P3 Economie Saldo van baten en lasten per taakveld	**Begroting 2020 Baten**	**Begroting 2020 Lasten**	**Begroting 2020 Saldo**
3.1 Economische ontwikkeling	0	-241.330	-241.330
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	67.065	-50.980	16.085
3.4 Economische promotie	158.783	-95.464	63.319
Saldo van baten en lasten programma	**225.848**	**-387.774**	**-161.926**
Programma:P4 Onderwijs Saldo van baten en lasten per taakveld	**Begroting 2020 Baten**	**Begroting 2020 Lasten**	**Begroting 2020 Saldo**
4.1 Openbaar basisonderwijs	12.000	-158.127	-146.127
4.2 Onderwijshuisvesting	42.400	-752.275	-709.875
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	209.464	-660.031	-450.567
Saldo van baten en lasten programma	**263.864**	**-1.570.433**	**-1.306.569**
Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie Saldo van baten en lasten per taakveld	**Begroting 2020 Baten**	**Begroting 2020 Lasten**	**Begroting 2020 Saldo**
5.1 Sportbeleid en activering	0	-179.416	-179.416

5.2 Sportaccommodaties	48.189	-1.854.695	-1.806.506
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	60.870	-252.950	-192.080
5.4 Musea	0	-10.168	-10.168
5.5 Cultureel erfgoed	25.645	-216.100	-190.455
5.6 Media	68.864	-382.302	-313.438
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	58.812	-2.735.982	-2.677.170
Saldo van baten en lasten programma	**262.380**	**-5.631.613**	**-5.369.233**
Programma:P6 Sociaal Domein **Saldo van baten en lasten per taakveld**	**Begroting 2020** **Baten**	**Begroting 2020** **Lasten**	**Begroting 2020** **Saldo**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	362.670	-1.888.584	-1.525.914
6.2 Wijkteams	7.772	-513.963	-506.191
6.3 Inkomensregelingen	4.597.777	-6.228.668	-1.630.891
6.4 Begeleide participatie	0	-211.960	-211.960
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-1.285.534	-1.285.534
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-858.248	-858.248
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	168.227	-2.783.594	-2.615.367
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3.161	-4.741.513	-4.738.352
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	8.100	-168.171	-160.071
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-1.102.342	-1.102.342
Saldo van baten en lasten programma	**5.147.707**	**-19.782.577**	**-14.634.870**
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu **Saldo van baten en lasten per taakveld**	**Begroting 2020** **Baten**	**Begroting 2020** **Lasten**	**Begroting 2020** **Saldo**
7.1 Volksgezondheid	109.527	-1.533.816	-1.424.289
7.2 Riolering	2.805.978	-1.786.336	1.019.642
7.3 Afval	3.718.459	-2.475.657	1.242.802
7.4 Milieubeheer	0	-528.172	-528.172
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	308.696	-329.461	-20.765
Saldo van baten en lasten programma	**6.942.660**	**-6.653.442**	**289.218**
Programma:P8 Wonen en bouwen **Saldo van baten en lasten per taakveld**	**Begroting 2020** **Baten**	**Begroting 2020** **Lasten**	**Begroting 2020** **Saldo**
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-658.883	-658.883
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	3.203.808	-3.311.813	-108.005
8.3 Wonen en bouwen	615.077	-885.591	-270.514
Saldo van baten en lasten programma	**3.818.885**	**-4.856.287**	**-1.037.402**
Reserves	**Onttrekking**	**Toevoeging**	**Mutaties**
P0 Bestuur en ondersteuning	265.088	0	265.088
P2 Verkeer en vervoer	261.705	0	261.705
P3 Economie	110.000	0	110.000
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.057.159	-92.322	964.837
P6 Sociaal Domein	919.186	0	919.186
P7 Volksgezondheid en milieu	65.000	0	65.000
P8 Wonen en bouwen	39.638	0	39.638
Mutaties reserves	**2.717.776**	**-92.322**	**2.625.454**
Geraamde resultaat	**59.003.481**	**-58.221.114**	**782.367**

Incidentele baten en lasten

Om te kunnen beoordelen of de begroting materieel in evenwicht is (structurele lasten worden door structurele baten afgedekt) moeten de incidentele baten en lasten inzichtelijk worden gemaakt.

Onder de lasten en baten die in dit overzicht moeten worden opgenomen, vallen o.a.:

- bijzondere baten a.g.v. verkoop van gemeentelijke eigendommen
- Verkoop tafelzilver
- incidentele bouwleges
- extra afschrijvingen t.l.v. de exploitatie
- extra dotaties aan voorzieningen o.a. voor onderhoud
- investeringen met maatschappelijk nut die ten laste van een reserve komen (onder de activeringsgrens)
- dotaties en onttrekkingen aan de concernreserve
- baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- voor- en nadelige afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren
- eenmalige subsidies
- herstel van schade aan gemeentelijke eigendommen

In de tabellen hierna treft u de incidentele baten en lasten die zijn opgenomen in de begroting 2020 en een berekening van het structureel begrotingsresultaat.

Tabel 64

Programma/ Omschrijving +/+ is voordeel (bedragen * € 1.000)	Lasten 2020	 2021	 2022	 2023	Baten 2020	 2021	 2022	 2023
0. Bestuur en ondersteuning								
VPB-heffing	-15							
Dekking Jeugd								
Dekking Jeugd	-269	-269	-269					
Burgerparticipatie	-101							
2. Verkeer en vervoer								
Bijdrage fietsen stalling Vink	-46							
Dotatie voorziening openbare verlichting	-100							
3. Economie								
Economische agenda Leidse regio	-40							
Beeldkwaliteitsplan	-50							
Digitalisering	-20							

Programma/ Omschrijving +/+ is voordeel (bedragen * € 1.000)	Lasten 2020	 2021	 2022	 2023	Baten 2020	 2021	 2022	 2023
5. Sport, cultuur en recreatie								
Dotatie onderhoudsvoorziening Zwemmen in Voorschoten	-1.000							
6. Sociaal Domein								
Brede welzijnsorganisatie	-75							
Langer thuis wonen	-75	-75						
Beschermd wonen	-50	-50						
Preventieve begeleiding statushouders	-50							
Dekking Jeugd								
7. Volksgezondheid en milieu								
Coördinatie energietransitie	-30							
Verduurzaming Dobbewijk/ faciliteren duurzame initiatieven	-35							
8. Wonen en bouwen								
Gebiedsprofielen	-5							
Totaal Incidenteel	**-1.961**	**-394**	**-269**	**0**				
Mutaties reserves								
Dekking Concern reserve					1.276			
Dekking Egalisatie reserve Sociaal Domein					903	546	621	
Dekking Bestemmingsreserve Reserve Duurzaamheid					65			
Totaal incidenteel	**-1.961**	**-394**	**-269**	**0**	**2.244**	**546**	**621**	**0**
Saldo incidentele baten en lasten	**283**	**152**	**352**	**0**				

Tabel 65

Structureel begrotingsresultaat (bedragen * € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Begrotingssaldo vóór dekking	782	486	353	215
Dekking opgenomen in begroting	-	-	-	-
1. Saldo begroting	**782**	**486**	**353**	**216**
Waarvan incidentele dekking uit reserves	2.244	546	621	0
Waarvan incidentele baten	0	0	0	0
Waarvan incidentele lasten	-1.961	-394	-269	0
2. Saldo incidentele posten	**283**	**152**	**352**	**0**
3. Structureel resultaat (1-/-2)	**500**	**333**	**0**	**215**

Uit de tabel 'Structureel begrotingsresultaat' kan worden geconcludeerd dat de structurele lasten gedekt worden door structurele baten en de meerjarenbegroting 2020 structureel in evenwicht is.

Investeringen

Tabel 66

Investeringsplanning 2020 - 2023					
Domein	**Omschrijving investering**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Bruggen	Investeringen bruggen	57.500	57.500	57.500	57.500
Wegen	Investeringen wegen		685.000	420.000	125.000
Groen	Voertuigen 236, 239	110.000			
Wegen	Voertuigen 241, 242	110.000			
Groen	Voertuig Roberine	60.000			
	Verduurzaming voertuigen+laadstation	16.000			
	Verduurzaming vastgoed	pm.	pm.	pm.	pm.
Reiniging	Gladheidsbestrijding strooiers		48.000		44.000
Groen	Trekker begraafplaats		35.000		
Reiniging	Gladheidsbestrijding rolbezems		27.000		
Groen	Voertuigen groen				104.000
Totaal investeringen onderdeel van investeringsplafond		**353.500**	**852.500**	**477.500**	**330.500**
Afval	Afval aanhangers		20.000		
Afval	Afval perscontainer			30.000	
Riolering	Integraal waterketenplan	2.945.000	2.195.000	1.015.000	1.615.000
Water	Waterbouwkundige kunstwerken	150.000	150.000	150.000	150.000
Totaal investeringen onderdeel van gesloten systemen		**3.095.000**	**2.365.000**	**1.195.000**	**1.765.000**

Investeringsplafond

In iedere begroting en de meerjarenramingen wordt de omvang van de afschrijvingslasten berekend en opgenomen. De gevolgen van investeringen sorteren met name op de langere termijn hun effect. Het sinds 2014 ingestelde investeringsplafond beoogt de afschrijvingslasten te maximeren om de lasten voor de exploitatie op een aanvaardbaar niveau te houden. Het maximale bedrag wat beschikbaar is aan afschrijvingslasten voor nieuwe investeringen is jaarlijks € 100.000.

Afbakening

De investeringen ten laste van de zogenaamde “gesloten exploitaties” (Riool en afval) blijven buiten beschouwing voor het investeringsplafond.

Tabel 67

Afschrijvingslasten investeringsplan onderdeel investeringsplafond				
Investeringen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Investeringen bruggen	1.438	2.875	4.313	5.750
Investeringen wegen		17.125	27.625	30.750
Voertuigen 236, 239	15.714	15.714	15.714	15.714
Voertuigen 241, 242	15.714	15.714	15.714	15.714
Voertuig Roberine	6.000	6.000	6.000	6.000
Verduurzaming voertuigen+laadstation				
Verduurzaming vastgoed	pm.	pm.	pm.	pm.
Gladheidsbestrijding strooiers		4.800	4.800	9.200
Trekker begraafplaats		3.500	3.500	
Gladheidsbestrijding rolbezems		2.700	2.700	
Voertuigen groen				7.429
Totale afschrijvingslasten investeringsplan 2020-2023	**38.866**	**68.429**	**80.366**	**90.557**
Investeringsplafond 2019-2022*	100.000	200.000	300.000	400.000
Ruimte binnen investeringsplafond	**61.134**	**131.571**	**219.634**	**309.443**